

СЛУ НА СОЦИЈАЛИСТ

1830

Službeni vesnik SR
Makedonije91001 Skopje
rah 21

Г

АРМИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издавање на српскохрватски односно хрватскохрватски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општественото кинговодство 60802-603-21943

БРОЈ 4

ГОД. XLV

Цена на овој број е 3.800 динари. – Аконтација на претплатата за 1989 година изнесува 53.300 динари. – Рок за рекламации 15 дена. – Редакција Улица Јованка Ристика бр. 1. Пошт. факс 226. – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

20.

Врз основа на член 3 од Законот за привремено финансирање на потребите на федерацијата во 1989 година за кои се обезбедуваат средства во буџетот на федерацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 77/88), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА, ШТО СЕ ОБЕЗБЕДУВААТ ВО БУЏЕТОТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА, ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-МАРТ 1989 ГОДИНА

1. Средствата за финансирање на потребите на федерацијата во периодот јануари-март 1989 година во износ од 5,230,082,500.000 динари се обезбедуваат:

1) од изворните приходи на федерацијата – во вкупен износ од 4,393.114.600.000 динари;
2) од придонесите на републиките и автономните покраини – во вкупен износ од 836,967.900.000 динари.

2. Од вкупниот обем на средствата од точка 1 на оваа одлука, на Подбилансот на приходите и расходите на средствата за финансирање на Југословенската народна

армија во периодот јануари-март 1989 година се распоредуваат 3,780.046,500.000 динари, и тоа од:

1) изворните приходи на федерацијата – во вкупен износ од 3,164.509,511.000 динари;

2) придонесите на републиките и автономните покраини – во вкупен износ од 615.536,989.000 динари.

3. Од вкупниот обем на средствата од точка 1 на оваа одлука, на Подбилансот на приходите и расходите на средствата за финансирање на другите функции и обврски на федерацијата, како и за резервите на федерацијата во периодот јануари-март 1989 година, се распоредуваат 1,450.036,000.000 динари, и тоа од:

1) изворните приходи на федерацијата – во вкупен износ од 1,228.605,089.000 динари;

2) придонесите на републиките и автономните покраини – во вкупен износ од 221.530.911.000 динари.

4. Во постојаната буџетска резерва на федерацијата се распоредуваат 450,000.000 динари, а во тековната буџетска резерва – 6.250,478.000 динари, и тоа од изворните приходи на федерацијата предвидени за финансирање на другите функции и обврски на федерацијата, како и за резервите на федерацијата.

5. Приходите по видови, форми и потформи и расходите по основните намени се утврдуваат во два подбиланса на приходите и расходите во следните износи:

ПОДБИЛАНС

НА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКАТА НАРОДНА АРМИЈА ВО ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-МАРТ 1989 ГОДИНА

Класификационен број		Износ		
на формата на приходите	на потформата на приходите	I. ПРИХОДИ	на потформата на приходите	на формата на приходите
1	2	3	4	5
Вид 03. Данок на промет на производи и на надомести за вршење на услуги				
03-1		Данок на промет на производи		2,267.039,076.000
	03-1-1	Дел од основниот данок на промет на производи	2,267.039,076.000	
Вкупно вид 03.				2,267.039,076.000
Вид 06. Царина и други увозни давачки				
06-1		Царина		289.751,433.000
06-2		Посебни увозни давачки и такси		607.719,002.000
	06-2-2	Посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезени стоки	220.332,083.000	
	06-2-3	Посебни давачки за царинско евиденирање	33.646,602.000	
	06-2-4	Лежарина за стоки сместени во царински магацини	33.462.000	
	06-2-5	Посебна такса на увезени стоки	353,706.855.000	
Вкупно вид 06.				897.470,435.000
Вид 08. Приходи од други општествено-политички заднини				
08-1		Придонеси од републиките и автономните покраини		615.536,989.000
	08-1-1	Придонес од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина	82.816,558.000	
	08-1-2	Придонес од Социјалистичка Република Македонија	33.979.239.000	

1	2	3	4	5
08-1-3		Придонес од Социјалистичка Република Словенија	119.115,413.000	
08-1-4		Придонес од Социјалистичка Република Србија без автономните покраини	138.675,417.000	
08-1-5		Придонес од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина	65.388,093.000	
08-1-6		Придонес од Социјалистичка Автономна Покраина Косово	2.782,227.000	
08-1-7		Придонес од Социјалистичка Република Хрватска	160.868,500.000	
08-1-8		Придонес од Социјалистичка Република Црна Гора	11.911,542.000	
Вкупно вид 08.				615.536,989.000
ВКУПНИ ПРИХОДИ ЗА РАСПОРЕД (Видови 03, 06 и 08)				3,780.046,500.000

Класификационен број			Износ	
распоредна група	распоредна подгрупа	II. РАСПОРЕД НА ПРИХОДИ	распоредна подгрупа	распоредна група
1	2	3	4	5
		Основна намена 02. Народна одбрана и општествена самозаштита		
02-1	02-1-1	Средства за Југословенската народна армија		3,780.046,500.000
		Средства за Југословенската народна армија во тековната година	3,780.046,500.000	
Вкупно основна намена 02.				3,780.046,500.000
Вкупно распоредени приходи на Подбилансот на приходите и расходите на средствата за финансирање на ЈНА				3,780.046,500.000

ПОДБИЛАНС

НА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ДРУГИТЕ ФУНКЦИИ И ОБВРСКИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА, КАКО И ЗА РЕЗЕРВИТЕ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ВО ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-МАРТ 1989 ГОДИНА

Класификационен број			Износ	
на формата на приходите	на потформата на приходите	I. ПРИХОДИ	на потформата на приходите	на формата на приходите
1	2	3	4	5
		Вид 03. Даноци на промет на производи и на надомести за вршење услуги		
03-1	03-1-1	Данок на промет на производи		815.535,924.000
		Дел од основниот данок на промет	815.535,924.000	
Вкупно вид 03*				815.535,924.000
		Вид 05. Такси		
05-1	05-1-1	Административни такси		17.007,400.000
	05-1-2	Конзуларни такси	16.327,500.000	
	05-1-3	Царински такси	396,000.000	
05-3		Други сојузни административни такси	283,900.000	
		Судски такси		100.000
Вкупно вид 05.				17.007,500.000
		Вид 06. Царина и други увозни давачки и лежарина		
06-1		Царина		104.234,067.000
06-2	06-2-2	Посебни увозни давачки и такси		218.618,498.000
		Посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки	79.261,417.000	

1	2	3	4	5
	06-2-3	Давачка за царинско евидентирање	12.103,898.000	
	06-2-4	Лежарина за стоки сместени во царински магацини	12,038.000	
	06-2-5	Посебна такса на увезените стоки	127.241,145.000	
		Вкупно вид 06.		322.852,565.000
		Вид 07. Приходи според посебни сојузни прописи, приходи на органите на управата и други приходи		
07-2		Приходи на органите на управата		40.532,700.000
	07-2-1	Приходи на сојузните органи и организации	40.532,700.000	
07-4		Други приходи		32.676,400.000
		Вкупно вид 07.		73.209,100.000
		Вид 08. Приходи од други општествено-политички заедници		
08-1		Придонеси од републиките и автономните покраини		221.430,911.000
	08-1-1	Придонес од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина	29.792,111.000	
	08-1-2	Придонес од Социјалистичка Република Македонија	12.223,561.000	
	08-1-3	Придонес од Социјалистичка Република Словенија	42.850,121.000	
	08-1-4	Придонес од Социјалистичка Република Србија без автономните покраини	49.886,562.000	
	08-1-5	Придонес од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина	23.522,461.000	
	08-1-6	Придонес од Социјалистичка Автономна Покраина Косово	1.000,868.000	
	08-1-7	Придонес од Социјалистичка Република Хрватска	57.870,216.000	
	08-1-8	Придонес од Социјалистичка Република Црна Гора	4.285,011.000	
		Вкупно вид 08.		221.430,911.000
		ВКУПНИ ПРИХОДИ ЗА РАСПОРЕД (Видови 03, 05, 06, 07 и 08)		1,450.036,000.000

Класификационен број		II. РАСПОРЕД НА ПРИХОДИ	Износ	
распоредна група	распоредна подгрупа		распоредна подгрупа	распоредна група
1	2	3	4	5
		Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата		
01-1		Средства што работниците ги стекнуваат како доход на работната заедница		138.218,374.000
	01-1-1	Средства за лични доходи	137.143,374.000	
	01-1-2	Средства за заедничка потрошувачка	1.075,000.000	
01-2		Средства за материјални трошоци		23.601,948.000
01-3		Средства за посебни намени		161.333,128.000
	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите и делегатите	5.715,303.000	
	01-3-2	Други посебни намени	155.617,825.000	
		Вкупно основна намена 01		323.153,450.000
		Основна намена 04. Трансферни средства на други општествено-политички заедници		
04-2		Дополнителни средства		368.107,975.000
	04-2-1	Дополнителни средства на буџетите на републиките и автономните покраини	368.107,975.000	
		Вкупно основна намена 04		368.107,975.000
		Основна намена 05. Обврски во финансирањето на општествените дејности		
05-9		Пензиско-инвалидско осигурување		550.873,391.000
05-11		Боречко-инвалидска заштита		152.681,500.000
		Вкупно основна намена 05		703.554,891.000

1.	2.	3.	4.	5.
		Основна намена 06. Други општи општествени потреби		
06-2		Општествено-политички и општествени организации		10.046,125.000
06-11		Надомест на Службата на општественото книговодство		662,300.000
06-12		Друго		14.265,700.000
		Вкупно основна намена 06		24.974,125.000
		Основна намена 07. Средства на резервите на федерацијата		
07-1		Издвојување во постојаната буџетска резерва		450,000.000
07-2		Тековна буџетска резерва		6.250,478.000
		Вкупно основна намена 07		6.700,478.000
		Основна намена 08. Орочени и издвоени средства, обврски и други потреби од интерес за федерацијата		
08-4		Обврски по кредити		23.545,081.000
	08-4-2	Долгорочни обврски од поранешните години	23.545,081.000	
		Вкупно основна намена 08		23.545,081.000
		Вкупно распоредени приходи на Подбилансот на средствата за финансирање на другите функции и обврски на федерацијата, како и за резервите на федерацијата во 1989 година		
				1,450,036,000.000

6. Расходите во износ од 3,780,046,500.000 динари, што се искажани во Подбилансот на приходите и расходите на средствата за финансирање на Југословенската народна армија во 1989 година, се распоредуваат:

Број на позиција-группа и под-группа	Распоредна група	ОСНОВНА И ПОБЛИСКА НАМЕНА	Износ	
			позиција	основна намена
1	2	3	4	5
		РАЗДЕЛ 1. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА НАРОДНА ОДБРАНА		
		Основна намена 02. Народна одбрана и општествена самозаштита		
1	02-1-1	Средства за Југословенската народна армија во тековната година	3,780,046,500.000	
		Вкупно основна намена 02		3,780,046,500.000
		ВКУПНО РАЗДЕЛ 1		3,780,046,500.000

7. Расходите во износ од 1,450,036,000.000 динари, што се искажани по основните намени во Подбилансот на приходите и расходите за финансирање на другите функции и обврски на федерацијата, како и за резервите на федерацијата за периодот јануари-март 1989 година, се распоредуваат по носители, корисници и поблиски намени во следните износи:

Број на позиција-группа и под-группа	Распоредна група	ОСНОВНА И ПОБЛИСКА НАМЕНА	Износ	
			позиција	основна намена
1	2	3	4	5
		РАЗДЕЛ 1. ПРЕТСЕДАТЕЛСТВО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА		
		Глава 1. Претседателство		
		Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата		
1	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.070,187.000	
2	01-2	Средства за материјални трошоци	80,950.000	

1	2	3	4	5
3	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	191,734.000	
4	01-3-2	Патувања и посети	107,000.000	
5	01-3-2	Трошоци за изработка на ордени и одликувања	48,100.000	
6	01-3-2	Опременување и уредување на службени станови	425.000	
7	01-3-2	Трошоци на Советот за народна одбрана	117.000	
Вкупно основна намена 01				1.498,513.000
Вкупно Глава 1				1.498,513.000

Глава 2. Служба за репрезентативни објекти на Претседателството на СФРЈ

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

8	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	520,907.000	
9	01-2	Средства за материјални трошоци	298,075.000	
10	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	27,375.000	
11	01-3-2	Лични доходи за сезонски работници	1,725.000	
12	01-3-2	Надомест за работа на надворешни соработници	1,000.000	
13	01-3-2	Трошоци за програми и посети во репрезентативни објекти	36,125.000	
14	01-3-2	Трошоци за одржување и користење на репрезентативните вили на Бриони	218,850.000	
Вкупно основна намена 01.				1.104,057.000
Вкупно Глава 2				1.104,057.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 1 (позиции од 1 до 14)				2.602,570.000

РАЗДЕЛ 2. СОБРАНИЕ НА СФРЈ

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

15	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	4,317,860.000	
16	01-2	Средства за материјални трошоци	1,355,250.000	
17	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	3,400,818.000	
18	01-3-2	Придонес од 4% за станбена изградба врз личните доходи и другите лични примања на функционерите	136,032.000	
19	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	19,575.000	
20	01-3-2	Надомест за надворешни соработници	2,350.000	
21	01-3-2	Трошоци за парламентарни делегации	73,750.000	
22	01-3-2	Партиципација за зачувување на основната музејска поставка на Музејот на I и II заседание на АВНОЈ	10,350.000	
23	01-3-2	Средства за амортизација	68,433.000	
24	01-3-2	Уредување и опременување на службени станови	10,000.000	
25	01-3-2	Титов фонд за стипендирање на млади работници и работнички деца на Југославија	1,600.000	
26	01-3-2	Трошоци за спроведување на избори и отповици	1,500.000	
27	01-3-2	Набавка на опрема и адаптација	4,425.000	
Вкупно основна намена 01				9.401,943.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 2 (позиции од 15 до 27)				9.401,943.000

РАЗДЕЛ 3. СОВЕТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

28	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	372,742.000	
29	01-2	Средства за материјални трошоци	21,028.000	
Вкупно основна намена 01.				393,770.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 3 (позиции од 28 до 29)				393,770.000

1	2	3	4	5
РАЗДЕЛ 4. СОЈУЗЕН ИЗВРШЕН СОВЕТ				
Глава 1. Сојузен извршен совет				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
30	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	2.042,535.000	
31	01-2	Средства за материјални трошоци	523,534.000	
32	01-2	Патни трошоци во странство	551,250.000	
33	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	484,509.000	
34	01-3-2	Надомест за надворешни соработници	2,870.000	
35	01-3-2	Трошоци за закуп на купеа во Југословенската железница	35,370.000	
36	01-3-2	Средства за потребите на Комисијата на СЕВ	15,750.000	
37	01-3-2	Трошоци за меѓународна соработка	82,080.000	
38	01-3-2	Трошоци на Сојузниот општествен совет за прашања на општественото уредување	10,250.000	
39	01-3-2	Трошоци за работа на Сојузниот совет за меѓународни односи	8,500.000	
40	01-3-2	Трошоци за работа на Сојузниот општествен совет за стопански развој и економска политика	9,850.000	
41	01-3-2	Уредување и опремување на службени станови	16,000.000	
42	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	12,750.000	
Вкупно основна намена 01				3.795,248.000
Вкупно Глава 1.				3.795,248.000
Глава 2. Служба на Сојузниот извршен совет за персонални работи				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
43	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	80,871.000	
44	01-2	Средства за материјални трошоци	4,875.000	
45	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите на располагање и на лица со посебен статус	235,249.000	
Вкупно основна намена 01.				320,995.000
Вкупно Глава 2				320,995.000
Глава 3. Служба на Сојузниот извршен совет за одбранбени подготовки				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
46	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	131,054.000	
47	01-2	Средства за материјални трошоци	5,475.000	
48	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	12,000.000	
49	01-3-2	Средства што за определени потреби ѝ се пренесуваат на Југословенската народна армија	120,919.000	
Вкупно основна намена 01				269,448.000
Вкупно Глава 3				269,448.000
Глава 4. Меморијален центар „Јосип Броз Тито“				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
50	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	921,016.000	
51	01-2	Средства за материјални трошоци	526,500.000	
52	01-3-2	Надомест за работа во денови на државни празници и за ненормирано работно време	3,925.000	
53	01-3-2	Надомест за работа на надворешни соработници и сезонски работници	4,038.000	

1	2	3	4	5
54	01-3-2	Трошоци за работа и одржување на родната кука Кумровец	12,570.000	
55	01-3-2	Трошоци за финансирање на научноистражувачки проекти и научни студии за делото на Јосип Броз Тито и одржување на научен собир	23,975.000	
56	01-3-2	Средства за одржување на Островот Ванга	95,000.000	
57	01-3-2	Трошоци за издавачка дејност	41,500.000	
Вкупно основна намена 01				1.628,524.000
Вкупно Глава 4.				1.628,524.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 4 (позиции од 30 до 57)				6.014,215.000

РАЗДЕЛ 5. УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

58	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	410,141.000	
59	01-2	Средства за материјални трошоци	42,850.000	
60	01-2	Патни трошоци во странство	2,850.000	
61	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	210,830.000	
62	01-3-2	Издавање на збирката „Одлуки и мислења на Уставниот суд на Југославија“	7,052.000	
Вкупно основна намена 01				673,723.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 5 (позиции од 58 до 62)				673,723.000

РАЗДЕЛ 6. СОЈУЗЕН СУД

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

63	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	500,060.000	
64	01-2	Средства за материјални трошоци	56,825.000	
65	01-2	Патни трошоци во странство	760.000	
66	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	200,147.000	
67	01-3-2	Издавање на „Збирка на судски одлуки“	2,049.000	
68	01-3-2	Надомест за користење на градско земјиште	23,750.000	
69	01-3-2	Награди и надомести на судин поротници	246.000	
70	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	83.000	
Вкупно основна намена 01.				783,920.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 6 (позиции од 63 до 70)				783,920.000

РАЗДЕЛ 7. СОЈУЗНО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

71	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	174,850.000	
72	01-2	Средства за материјални трошоци	18,750.000	
73	01-2	Патни трошоци во странство	343.000	
74	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	119,397.000	
75	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	20.000	
Вкупно основна намена 01.				313,360.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 7 (позиции од 71 до 75)				313,360.000

РАЗДЕЛ 8. СОЈУЗНО ЈАВНО ПРАВОБРАНИТЕЛСТВО

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

76	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	125,530.000	
77	01-2	Средства за материјални трошоци	11,500.000	

1	2	3	4	5
78	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	31,398.000	
79	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	6.000	
Вкупно основна намена 01.				168,434.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 8 (позиции од 76 до 79)				168.434.000
РАЗДЕЛ 9. СОЈУЗЕН ОПШТЕСТВЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ НА САМОУПРАВУВАЊЕТО				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
80	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	100,719.000	
81	01-2	Средства за материјални трошоци	12,125.000	
82	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	30,256.000	
83	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	18.000	
Вкупно основна намена 01.				143,118.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 9 (позиции од 80 до 83)				143,118.000
РАЗДЕЛ 10. СОЈУЗЕН СОВЕТ ЗА ПРЕКРШОЦИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
84	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	178,267.000	
85	01-2	Средства за материјални трошоци	11,000.000	
86	01-3-2	Трошоци за печатење на билтени	296.000	
Вкупно основна намена 01				189,563.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 10 (позиции од 84 до 86)				189,563.000
РАЗДЕЛ 11. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
87	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	9,637,452.000	
88	01-2	Средства за материјални трошоци	1,475,000.000	
89	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	469,318.000	
90	01-3-2	Надомест за работа ноќе, во недела и во денови на државни празници	29,750.000	
91	01-3-2	За потреби на документацијата	75,000.000	
92	01-3-2	Трошоци за разграничување со соседните земји и на Комисијата за кодификација на меѓународните права	13,125.000	
93	01-3-2	Трошоци за консултации и состанок на групата на неврзаните земји	7,750.000	
94	01-3-2	Трошоци за учество на домашната делегација на Конференцијата за европска безбедност и соработка	67,500.000	
95	01-3-2	Експлоатација на опремата за радиоврски	89,500.000	
96	01-3-2	Средства за амортизација	485,946.000	
97	01-3-2	Средства за работа на дипломатски и конзуларни претставништва во странство	75,175,000.000	
98	01-3-2	Придонеси и даноци на личните доходи на работниците во дипломатските и конзуларните претставништва во странство	4,250,000.000	
99	01-3-2	Замена на патни исправи на југословенски граѓани во странство	425,000.000	
100	01-3-2	Изработка на публикации и документи за надворешната политика	3,250.000	
101	01-3-2	Стручно образование на кадри и стручна обука за службата за врски	12,500.000	
102	01-3-2	Средства за научноистражувачка работа	525,000.000	
103	01-3-2	Работи во врска со народната одбрана	237,500.000	
Вкупно основна намена 01				92.978,591.000

1	2	3	4	5
		Основна намена 06. Други општи општествени потреби		
104	06-12	IX конференција на шефовите на државите и владите на неврзаните земји во Белград во 1989 година	8.750,000.000	
		Вкупно основна намена 06		8.750,000.000
		ВКУПНО РАЗДЕЛ 11 (позиции од 87 до 104)		101.728,591.000
		РАЗДЕЛ 12. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ		
		Глава 1. Секретаријат		
		Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата		
105	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	20.097,200.000	
106	01-2	Средства за материјални трошоци	2.052,500.000	
107	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	13,014.000	
108	01-3-2	Средства за определени потреби	6.231,000.000	
109	01-3-2	Школување на кадри	110,550.000	
110	01-3-2	Селидбени трошоци и испратнина	25,175.000	
111	01-3-2	Надомест за нокна работа и повремени други работи	20,700.000	
112	01-3-2	Обврски според член 52 од Законот за вршење на внатрешните работи од надлежноста на сојузните органи на управата	30,000.000	
113	01-3-2	Средства за амортизација	165,393.000	
114	01-3-2	Трошоци на транзитно-прифатниот центар за бегалци	10,925.000	
115	01-3-2	Модернизација на Секретаријатот за внатрешни работи на САП Косово	262,500.000	
116	01-3-2	Опрема за бригадата на милицијата	97,500.000	
117	01-3-2	Членарина и други издатоци врзани за OIPC INTERPOL	73,500.000	
118	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	19,575.000	
		Вкупно основна намена 01		29.209,532.000
		Вкупно Глава 1		29.209,532.000
		Глава 2. Институт за безбедност		
		Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата		
119	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	3.796,239.000	
120	01-2	Средства за материјални трошоци	621,250.000	
121	01-3-2	Средства за определени потреби	829,335.000	
122	01-3-2	Школување на кадри	24,375.000	
123	01-3-2	Здравствена превентива, осигурување на работниците и еднократна помош според член 51 од Законот за вршење на внатрешни работи од надлежноста на сојузните органи на управата	1,500.000	
124	01-3-2	Селидбени трошоци и испратнина	3,800.000	
125	01-3-2	Надомест за повремени и други работи	995.000	
126	01-3-2	Надомест за користење на градско земјиште	75,000.000	
127	01-3-2	Трошоци на секторот за школување, стручно усовершување, изучување на историјата на службата за безбедност и за работи на библиотеката	5,650.000	
128	01-3-2	Средства за амортизација	125,000.000	
129	01-3-2	Обврски според член 52 од Законот за вршење на внатрешни работи од надлежноста на сојузните органи на управата	855.000	
130	01-3-2	Средства за трошоци на Институтот за безбедност во врска со давањето услуги на службата за безбедност во земјата и на трети лица во земјата и во странство	400,000.000	
131	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	4,560.000	
		Вкупно основна намена 01		5.888,559.000
		Вкупно Глава 2		5.888,559.000
		ВКУПНО РАЗДЕЛ 12 (позиции од 105 до 131)		35.098,091.000

1	2	3	4	5
РАЗДЕЛ 13. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ФИНАНСИИ				
Глава 1. Секретаријат				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
132	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.489,280.000	
133	01-1-2	Средства за делумно покрите на трошоците за користење на годишен одмор	875,000.000	
134	01-1-2	Средства за други потреби на заедничката потрошувачка	200,000.000	
135	01-2	Средства за материјални трошоци	104,000.000	
136	01-2	Патни трошоци во странство	38,500.000	
137	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,396.000	
138	01-3-2	Слободна зона кај Сежана	60,500.000	
139	01-3-2	Курсни разлики	725,000.000	
140	01-3-2	Членарини и придонеси на меѓународните организации	9,500,000.000	
141	01-3-2	Соработка со меѓународните финансиски организации	700.000	
142	01-3-2	Средства за испратници	197,000.000	
143	01-3-2	За определени потреби	5,900.000	
144	01-3-2	Средства за усогласување на личните доходи во органите на федерацијата	17.028,429.000	
145	01-3-2	Надомест за национализиран имот во земјата	4,590.000	
146	01-3-2	Надомест и провизија на Службата на општественото книговодство	123,125.000	
147	01-3-2	Трошоци на закуп на зградата на Амбасадата на Етиопија	775.000	
148	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	50.000	
Основна намена 01				30.367,245.000
Основна намена 04. Трансферни средства на други општествено-политички заедници				
149	04-2	Дополнителни средства на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина	105.700,146.000	
150	04-2	Дополнителни средства на Социјалистичка Република Македонија	48.180,849.000	
151	04-2	Дополнителни средства на Социјалистичка Автономна Покраина Косово	173.580,571.000	
152	04-2	Дополнителни средства на Социјалистичка Република Црна Гора	40.471,409.000	
153	04-2	Посебни дополнителни средства на САП Косово	175,000.000	
Вкупно основна намена 04				368.107,975.000
Основна намена 05. Обврски во финансирањето на општествени дејности				
154	05-9	Дополнителни наменски средства на Заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на СР Црна Гора за покрите на дефицитот во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување	2.698,360.000	
155	05-9	Средства за бенефицирани пензии на воените лица во смисла на одредбите на Законот за обврските на федерацијата за пензиите на борците	45.843,502.000	
156	05-9	Средства за валоризација на воените пензии	67.928,750.000	
157	05-9	Дополнителни наменски средства за покрите на дефицитот во Фондот на пензиското осигурување на воените лица	157.950,529.000	
Вкупно основна намена 05				274.421,141.000
Основна намена 06. Други општи општествени потреби				
158	06-11	Надомест за покрите на трошоците на Службата на општественото книговодство за работите на евиденција, работите на контрола и информативно-аналитички работи	662,300.000	
Вкупно основна намена 06				662,300.000

1	2	3	4	5
Основна намена 07. Средства за резерва на федерација				
159	07-1	Издвојување во постојаната резерва на федерацијата	450,000.000	
160	97-2	Тековна буџетска резерва	6.250,478.000	
Вкупно основна намена 07				6.700,478.000
Основна намена 08. Орочени, издвоени средства, обврски и други потреби од интерес за федерацијата				
161	08-4-2	Обврски по странските заеми	1.000,575.000	
162	08-4-2	Преземени обврски на САП Косово за отплата на странскиот заем за хидроенергетскиот систем „Ибар-Лепенац“	5.082,640.000	
163	08-4-2	Средства за покритие на курсните разлики од поранешните години	4.623,391.000	
164	08-4-2	Средства за отплата на меѓународни кредити за сообраќајници за територијата на СР Црна Гора	4.443,310.000	
165	08-4-2	Придонес на Меѓународното здружение за развој (IDA)	55,750.000	
166	908-4-2	Обврски спрема Народната банка на Југославија	2.950,000.000	
167	08-4-2	Општо зголемување на капиталот на Меѓународната банка за обнова и развој	2.101,750.000	
168	08-4-2	Средства за отплата на меѓународниот кредит за Радио-Југославија	2.250,000.000	
169	08-4-2	Зголемување на капиталот на Меѓународната финансиска корпорација (IFC)	1.037,665.000	
Вкупно основна намена 08				23.545,081.000
Вкупно Глава 1				703.804,220.000
Глава 2. Сојузен девизен инспекторат				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
170	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.160,329.000	
171	01-2	Средства за материјални трошоци	189,750.000	
172	01-2	Патни трошоци во странство	36,250.000	
173	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	25.000	
Вкупно основна намена 01				1.386,354.000
Вкупно Глава 2				1.386,354.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 13 (позиции од 132 до 173)				705.190,574.000
РАЗДЕЛ 14. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СО СТРАНСТВО				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
174	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.470,486.000	
175	01-2	Средства за материјални трошоци	109,750.000	
176	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,886.000	
177	01-3-2	Трошоци на странски и домашни делегации	111,532.000	
178	01-3-2	Трошоци за работа на членовите на комисији и на работници	897.000	
179	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	273.000	
Вкупно основна намена 01.				1.707,824.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 14 (позиции од 174 до 179)				1.707,824.000
РАЗДЕЛ 15. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СТОПАНСТВО				
Глава 1. Секретаријат				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
180	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.189,923.000	
181	01-2	Средства за материјални трошоци	84,250.000	

1	2	3	4	5
182	01-2	Патни трошоци во странство	3,250.000	
183	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	32,621.000	
184	01-3-2	Трошоци за реализација на Програмата за работа на Комисијата на СИС за нуклеарна енергија	500.000	
185	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	75.000	
Вкупно основна намена 01.				1.310,619.000
Вкупно Глава 1.				1.310,619.000
Глава 2. Сојузен пазарен инспекторат				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
186	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	794,084.000	
187	01-2	Средства за материјални трошоци	103,750.000	
188	01-2	Патни трошоци во странство	24.000	
189	01-3-2	Надомест за продолжена работа и работа во деновите на државните празници	2,000.000	
190	01-3-2	Надомест на овластените организации и на стручните лица за вршење контрола на квалитетот на производите што се увезуваат	750.000	
Вкупно основна намена 01.				900,608.000
Вкупно Глава 2.				900,608.000
Глава 3. Сојузна дирекција за стоковни резерви				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
191	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.195,495.000	
192	01-2	Средства за материјални трошоци	98,250.000	
193	01-2	Патни трошоци во странство	9,500.000	
194	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	87.000	
195	01-3-2	Стипендии	613.000	
Вкупно основна намена 01.				1.303,945.000
Вкупно Глава 3.				1.303,945.000
Глава 4. Сојузен завод за цени				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
196	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.170,334.000	
197	01-2	Средства за материјални трошоци	21,500.000	
198	01-2	Патни трошоци во странство	850.000	
199	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	550.000	
Вкупно основна намена 01.				1.193,234.000
Вкупно Глава 4.				1.193,234.000
Глава 5. Сојузен завод за стандардизација				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
200	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.216,528.000	
201	01-2	Средства за материјални трошоци	146,750.000	
202	01-2	Патни трошоци во странство	7,500.000	
203	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	30.000	
Вкупно основна намена 01.				1.370,808.000
Вкупно Глава 5.				1.370,808.000

1	2	3	4	5
Глава 6. Сојузен завод за мери и скапоцени метали				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
204	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	2.113,050.000	
205	01-2	Средства за материјални трошоци	475,000.000	
206	01-2	Патни трошоци во странство	33,250.000	
207	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	177.000	
Вкупно основна намена 01.				2.621,477.000
Вкупно Глава 6.				2.621,477.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 15 (позиции од 180 до 207)				8.700,691.000
РАЗДЕЛ 16. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО, ПРАВОСУДСТВО И УПРАВА				
Глава 1. Секретаријат				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
208	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	804,751.000	
209	01-2	Средства за материјални трошоци	64,000.000	
210	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	138,896.000	
211	01-3-2	Трошоци за екстрадиција	10,000.000	
212	01-3-2	Средства за амортизација	1.032,083.000	
213	01-3-2	Средства за купување на станови	1.500,000.000	
214	01-3-2	Средства за определени потреби	525,000.000	
215	01-3-2	Комисија на СЕВ за правни прашања	3,450.000	
216	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	42.000	
Вкупно основна намена 01.				4.078,222.000
Основна намена 06. Други општи општествени потреби				
217	06-12	Средства за финансирање на програмата за техничко-технолошка модернизација на сојузните органи	5.515,700.000	
Вкупно основна намена 06.				5.515,700.000
Вкупно Глава 1.				9.593,922.000
Глава 2. Сојузен завод за унапредување на управата				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
218	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	127,343.000	
219	01-2	Средства за материјални трошоци	7,500.000	
220	01-2	Патни трошоци во странство	175.000	
Вкупно основна намена 01.				135,018.000
Вкупно Глава 2.				135,018.000
Глава 3. Финансирање на програмата за работа на самостојните институции и организации				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
221	01-3-2	Средства за извршување на програмата за работа на Институтот за споредбено право	17,800.000	
222	01-3-2	Надомест на здравствените установи за давање услуги на работниците во сојузните органи	5,600.000	
223	01-3-2	Средства за извршување на програмата за работа на Музејот на Револуцијата на народите и народностите	139,750.000	

1	2	3	4	5
224	01-3-2	Средства за Наградата АВНОЈ	26,250.000	
225	01-3-2	Фонд за унапредување на ликовната уметност „Моша Пијаде“	19,500.000	
226	01-3-2	Средства за работа на Комисијата по предметите со ликот на Јосип Броз Тито	450.000	
227	01-3-2	Наградата „Едвард Кардељ“	2,075.000	
Вкупно основна намена 01.				211,425.000
Вкупно Глава 3.				211,425.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 16 (позиции од 208 до 227)				9.940,365.000
РАЗДЕЛ 17. СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ИНФОРМАЦИИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
228	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	827,900.000	
229	01-2	Средства за материјални трошоци	86,000.000	
230	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	13,816.000	
231	01-3-2	Школување на новинари од неврзаните земји	7,625.000	
232	01-3-2	Извршување на програмата за меѓународни врски на Сојузот на новинарите на Југославија	3,375.000	
233	01-3-2	Издавачка дејност, актуелни пишувани информации, откуп на изданија за Југославија на странски јазици, информативно-документарни филмови, фотоинформации, изложби, посебни акции и трошоци за транспорт на информативно-пропаганден материјал	75,125.000	
234	01-3-2	Откуп на периодични публикации наменети за странство	390,000.000	
235	01-3-2	Радио-програма за странство	4.250,000.000	
236	01-3-2	Радио-емисии, репортажи и ТВ студии за странство	3,925.000	
237	01-3-2	Новинско-агенциски услуги	5.925,000.000	
238	01-3-2	Трошоци за изработка на „Филмски-новости“	325,000.000	
239	01-3-2	Информативно-пропагандна и културно-забавна дејност наменета за нашите работници и иселеници во странство	30,000.000	
240	01-3-2	Информирање на странската јавност преку радио и телевизија	17,500.000	
241	01-3-2	Меѓународен прес центар во Белград	51,250.000	
242	01-3-2	Општонародна одбрана и општествена самозаштита во системот на јавното информирање	1.850,000.000	
243	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	1,625.000	
Вкупно основна намена 01				13.858,141.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 17 (позиции од 228 до 243)				13.858,141.000
РАЗДЕЛ 18. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
244	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	2.046,449.000	
245	01-2	Средства за материјални трошоци	205,000.000	
246	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,461.000	
247	01-3-2	Средства за унапредување и развој на коњарството	15,000.000	
248	01-3-2	Трошоци за меѓународна соработка во земјоделството и шумарството	7,250.000	
249	01-3-2	Надомест за надворешни соработници во областа на заштитата на растенијата на границата и вршење на ветеринарска контрола на границата	725.000	
250	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време, работа ноќе и во денови на државни празници во областа на ветеринарството и заштитата на растенијата	10,250.000	
251	01-3-2	Трошоци за одржување и користење на авиони за гасење на шумски пожари	1.871,500.000	
252	01-3-2	Трошоци за работа на Југословенската комисија за соработка со Организацијата на обединетите нации за исхрана и земјоделство (FAO)	4,425.000	

1	2	3	4	5
253	01-3-2	Придонес на светската програма за храна (WEP)	156,500.000	
254	01-3-2	Трошоци за спроведување на декларацијата за соработка на подунавските земји за водостопанските прашања на Дунав, посебно за заштита на неговите води од загадување	1,750.000	
255	01-3-2	Трошоци за извршување на обврските што произлегуваат од Спогодбата за заштита на водите на реката Тиса и нејзините притоки од загадување во 1989 година	950.000	
256	01-3-2	Трошоци на Југословенската комисија за заштита од загадување на морето и водите на внатрешните водни патишта во 1989 година	3,500.000	
257	01-3-2	Трошоци за извршување на обврските што произлегуваат од Конвенцијата за прекуграничното загадување на воздухот на големи оддалечености	2,250.000	
258	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	750.000	
Вкупно основна намена 01.				4.340,785.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 18 (позиции од 245 до 258)				4.340,785.000

РАЗДЕЛ 19. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА СООБРАЌАЈ И ВРСКИ

Глава 1. Комитет

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

259	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	725,206.000	
260	01-2	Средства за материјални трошоци	92,000.000	
261	01-2	Патни трошоци во странство	52,250.000	
262	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,641.000	
263	01-3-2	Надомест за работа на членовите на комисиите и на надворешните соработници	225.000	
264	01-3-2	Трошоци за учество на стручни на Југорегистарот врз работи од интерес за федерацијата	7,125.000	
265	01-3-2	Надомест за пензиско и здравствено осигурување на југословенските граѓани вработени во Секретаријатот на Дунавската комисија	6,200.000	
266	01-3-2	Надомест за работа на аеродромите за потребите на безбедноста на воздушниот сообраќај	32,250.000	
267	01-3-2	Трошоци за безбедност на пловидбата во поморскиот сообраќај	695,000.000	
268	01-3-2	Трошоци за безбедност на пловидбата во речниот сообраќај	1.500,000.000	
269	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	275.000	
270	01-3-2	Средства за работа на Геоманетскиот институт врз работи од интерес за федерацијата	368,750.000	
271	01-3-2	Средства за покрите на обврските за повластено возење во патничкиот сообраќај	1.075,000.000	
Вкупно основна намена 01.				4.568,922.000
Вкупно Глава 1.				4.568,922.000

Глава 2. Сојузна управа за контрола на летањето

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

272	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	13.731,818.000	
273	01-2	Средства за материјални трошоци	1.825,000.000	
274	01-2	Патни трошоци во странство	9,120.000	
275	01-3-2	Трошоци на погонот	3.768,675.000	
276	01-3-2	Надомест за работа ноќе и во денови на државни празници	525,000.000	
277	01-3-2	Надомест на надворешни соработници	322.000	
278	01-3-2	Средства за амортизација	362,759.000	
279	01-3-2	Трошоци што се плаќаат по воени прописи	59,450.000	
280	01-3-2	Школување на кадри	71,325.000	

1	2	3	4	5
281	01-3-2	Трошоци на реамбулација на воздухопловни карти	6,650.000	
282	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	234.000	
Вкупно основна намена 01.				20.360,353.000
Вкупно Глава 2.				20.360,353.000

Глава 3. Сојузна управа за радиоврски

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

283	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	674,854.000	
284	01-2	Средства за материјални трошоци	115,000.000	
285	01-2	Патни трошоци во странство	9,870.000	
286	01-3-2	Надомест за ноќна работа	292.000	
287	01-3-2	Обврска спрема Меѓународната унија за телекомуникации и други плаќања	3,375.000	
288	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	122.000	
Вкупно основна намена 01.				803,513.000
Вкупно Глава 3.				803,513.000

Глава 4. Сојузен воздухопловен инспекторат

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

289	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	413,625.000	
290	01-2	Средства за материјални трошоци	97,450.000	
291	01-2	Патни трошоци во странство	4,450.000	
292	01-3-2	Надомест за работа ноќе и во денови на државни празници	201.000	
293	01-3-2	Работа во врска со народната одбрана	18.000	
Вкупно основна намена 01.				515,744.000
Вкупно Глава 4.				515,744.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 19 (позиции од 259 до 293)				26.248,532.000

РАЗДЕЛ 20. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА ТРУД, ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Глава 1. Комитет

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

294	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1,400,149.000	
295	01-2	Средства за материјални трошоци	107,000.000	
296	01-2	Патни трошоци во странство	20,500.000	
297	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,900.000	
298	01-3-2	Трошоци за определени работи од областа на фармацевтската служба и медицинското снабдување од интерес за федерацијата што ќе се договараат со соодветни институции	2,000.000	
299	01-3-2	Средства за превенција и сузбивање на малигни и кардиоваскуларни заболувања	25,000.000	
300	01-3-2	Надомест на работниците со скратено работно време и на надворешните соработници	21,000.000	
301	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време во врска со вршењето на санитарен надзор на границата	475.000	
302	01-3-2	Трошоци за заштита на земјата од внесување на различни болести	50,000.000	
303	01-3-2	Трошоци во врска со вршењето на надзор на границата	42,750.000	
304	01-3-2	Трошоци за лекување на странци во Југославија	675.000	
305	01-3-2	Заштита од јонизирачки зрачења	6,000.000	
306	01-3-2	Материјално обезбедување и сместување на бегалци	31,750.000	

1	2	3	4	5
307	01-3-2	Трошоци за определени работи од областа на здравствената заштита од непосреден интерес за остварувањето на функцијата на федерацијата, што ќе се договорат со Сојузниот завод за здравствена заштита	191,500.000	
308	01-3-2	Трошоци за контрола на загаденоста на меѓународните и меѓурејубличките води	7,250.000	
309	01-3-2	Трошоци за изработка на Југословенската фармакопеја	1,250.000	
310	01-3-2	Трошоци за работа на Југословенската комисија за соработка со Меѓународната организација на обединетите нации за помош на децата (UNICEF)	2,375.000	
311	01-3-2	Финансирање на активностите спрема југословенските работници на работа во странство	10,750.000	
312	01-3-2	Средства за Првомајската награда на трудот	20,750.000	
313	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	250.000	
314	01-3-2	Средства за остварување на програмата на активности за работата на Југословенскиот одбор за декадата на инвалидите на ОН од 1983 до 1992 година	2,000.000	
Вкупно основна намена 01.				1.958,324.000
Вкупно Глава 1.				1.958,324.000

Глава 2. Сојузно биро за работи на вработувањето

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

315	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	374,667.000	
316	01-2	Средства за материјални трошоци	28,500.000	
317	01-2	Патни трошоци во странство	10,000.000	
318	01-3-2	Материјални трошоци на постојаните југословенско-странски комисији	9,000.000	
319	01-3-2	Надомест за одвоен живот на социјалните работници во странство и трошоци за упатување на тие работници во странство	10,250.000	
320	01-3-2	Трошоци за образование и воспитување на децата на југословенските граѓани на привремена работа во странство	1,750.000	
321	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	50.000	
Вкупно основна намена 01.				434,217.000
Вкупно глава 2.				434,217.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 20 (позиции од 294 до 321)				2.392,541.000

РАЗДЕЛ 21. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА ПРАШАЊА НА БОРЦИТЕ И ВОЕНИТЕ ИНВАЛИДИ

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

322	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	147,874.000	
323	01-2	Средства за материјални трошоци	16,625.000	
324	01-2	Патни трошоци во странство	9,750.000	
325	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	15,222.000	
326	01-3-2	Уредување на гробовите и гробиштата на југословенските борци	303,250.000	
Вкупно основна намена 01.				492,721.000

Основна намена 05. Обврски во финансирањето на општествените дејности

327	05-9	Средства за бенефицирани пензии (без воените пензии) во смисла на одредбите од Законот за обврските на федерацијата за пензиите на борците	276.452,250.000	
328	05-11	Средства за инвалидски примања на воените инвалиди	136.934,750.000	
329	05-11	Средства за бањско и климатско лекување	7.527,250.000	
330	05-11	Средства за боречки додаток	56,000.000	

1	2	3	4	5
331	05-11	Средства за здравствена заштита на воените инвалиди	4.941,750.000	
332	05-11	Надомест на носителите на „Партизанска споменица 1941“, и на други одликувани лица	2.296,750.000	
333	05-11	Инвалидски примања во странство	775,000.000	
334	05-11	Средства за печатење на книшки за бесплатно и по-властено возење на воените инвалиди	150,000.000	
Вкупно основна намена 05.				429.133,750.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 21 (позиции од 322 до 334)				429.626,471.000

РАЗДЕЛ 22. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ТЕХНОЛОГИЈА И ИНФОРМАТИКА

Глава 1. Комитет

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

335	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	188,861.000	
336	01-2	Средства за материјални трошоци	43,825.000	
337	01-2	Патни трошоци во странство	2,375.000	
338	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	14,456.000	
339	01-3-2	Средства за финансирање на научноистражувачките проекти и научноистражувачките студии	320,125.000	
Вкупно основна намена 01.				569,642.000
Вкупно Глава 1.				569,642.000

Глава 2. Сојузен завод за информатика

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

340	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	387,362.000	
341	01-2	Средства за материјални трошоци	64,875.000	
342	01-2	Патни трошоци во странство	225.000	
Вкупно основна намена 01.				452,462.000
Вкупно Глава 2.				452,462.000

Глава 3. Сојузен завод за патенти

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

343	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	852,124.000	
344	01-2	Средства за материјални трошоци	101,750.000	
345	01-2	Патни трошоци во странство	350.000	
346	01-3-2	Трошоци на информациониот систем, меѓународни обврски спрема Патентниот завод во Виена	36,500.000	
347	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	22.000	
Вкупно основна намена 01.				990,746.000
Вкупно Глава 3.				990,746.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 22 (позиции од 335 до 347)				2.012,850.000

РАЗДЕЛ 23. СОЈУЗЕН КОМИТЕТ ЗА ТУРИЗАМ

Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата

348	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	191,226.000	
349	01-2	Средства за материјални трошоци	32,750.000	
350	01-2	Патни трошоци во странство	5,750.000	

1	2	3	4	5
351	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	11,147.000	
352	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	75.000	
Вкупно основна намена 01.				240,948.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 23 (позиции од 348 до 352)				240,948.000
РАЗДЕЛ 24. СОЈУЗНА УПРАВА ЗА ЦАРИНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
353	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	38.573,213.000	
354	01-2	Средства за материјални трошоци	6.875,000.000	
355	01-2	Патни трошоци во странство	2,050.000	
356	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	50,000.000	
357	01-3-2	Награди за откривање на царински прекршоци	20,500.000	
358	01-3-2	Средства за амортизација	378,997.000	
359	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	3,500.000	
Вкупно основна намена 01.				45.903,260.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 24 (позиции од 353 до 359)				45.903,260.000
РАЗДЕЛ 25. СОЈУЗЕН ЗАВОД ЗА ОПШТЕСТВЕНО ПЛАНИРАЊЕ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
360	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.182,870.000	
361	01-2	Средства за материјални трошоци	104,000.000	
362	01-2	Патни трошоци во странство	3,150.000	
363	01-3-1	Средства за лични доходи и други лични примања на функционерите	29,191.000	
364	01-3-2	Надомест на надворешни соработници и трошоци за анкета	725.000	
365	01-3-2	Издавање на билтенот „Стопанските движења во светот и нивното влијание врз стопанството на Југославија“	6,000.000	
366	01-3-2	Методолошки истражувања	5,500.000	
367	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	93.000	
Вкупно основна намена 01.				1.331,529.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 25 (позиции од 360 до 367)				1.331,529.000
РАЗДЕЛ 26. СОЈУЗЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
368	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	2.356,397.000	
369	01-2	Средства за материјални трошоци	600,000.000	
370	01-2	Патни трошоци во странство	3,594.000	
371	01-3-2	Закупи на лизинг машини за автоматска обработка на податоци	949,291.000	
372	01-3-2	Партиципација на трошоците за OECD	3,100.000	
373	01-3-2	Трошоци за подготовка на пописот на населението во 1991 година	51,900.000	
374	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	439.000	
Вкупно основна намена 01.				3.964,721.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 26 (позиции од 368 до 374)				3.964,721.000
РАЗДЕЛ 27. СОЈУЗЕН ЗАВОД ЗА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА, ПРОСВЕТНО-КУЛТУРНА И ТЕХНИЧКА СОРАБОТКА				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
375	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	816,546.000	
376	01-2	Средства за материјални трошоци	66,500.000	

1	2	3	4	5
377	01-3-2	Придонес за претставништвото на ООН во Југославија	28,750.000	
378	01-3-2	Трошоци за работа на Југословенската комисија за соработка со ООН за просвета, наука и култура (UNESCO)	22,500.000	
379	01-3-2	Средства за работа на Европскиот центар за мир и развој	9,750.000	
380	01-3-2	Трошоци за редовно школување, специјализација и студиски престој на странски граѓани во Југославија	539,750.000	
381	01-3-2	Трошоци за подготовка за заминување на стручњаци, партиципација во платите на југословенските стручњаци и помош во организирањето на центарот за обука на кадри во земјите во развој	83,500.000	
382	01-3-2	Трошоци за изработка на студии, експертизи, техничка документација, публикации на меѓународните семинари, посебните курсеви за земјите во развој и изработка на филмови	6,750.000	
383	01-3-2	Трошоци за културно-просветна соработка со земјите во развој	69,250.000	
384	01-3-2	Меѓународен семинар на „Универзитетот денес“ – трошоци за учеството на претставници од земјите во развој	285.000	
385	01-3-2	Меѓународни преговори и заседанија на мешовитите комисији – патни трошоци во земјата и во странство	58,500.000	
386	01-3-2	Надомест за вршење на определени работи од надлежност на федерацијата од страна на Југословенскиот библиографски институт	39,750.000	
387	01-3-2	Центар за насочување и организација на меѓусебна соработка на неврзаните земји на подрачјето на науката и технологијата	18,500.000	
388	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	57.000	
Вкупно основна намена 01.				1.760,388.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 27 (позиции од 375 до 388)				1.760,388.000
РАЗДЕЛ 28. СОЈУЗЕН ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
389	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.405,552.000	
390	01-2	Средства за материјални трошоци	417,000.000	
391	01-2	Патни трошоци во странство	6,000.000	
392	01-3-2	Надомест за работа во недела, ноќе и во денови на државните празници	17,125.000	
393	01-3-2	Надомест на Радио Белград за емитување на водостопот на Дунав	3,900.000	
394	01-3-2	Печатење на Годишникот на атласи на климата и други стручни публикации	46,700.000	
395	01-3-2	Финансирање на меѓународните програми по посебни одлуки на СИС („Fiegra“, „Alrex“, „Noms“, „Emer“, „Med-pol“ и „Vituki“)	37,425.000	
396	01-3-2	Трошоци за стручно усовршување и специјализација	160.000	
397	01-3-2	Трошоци за следење на загадувањето на реката Сава со минерални масла	8,043.000	
398	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	234.000	
Вкупно основна намена 01.				1.942,139.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 28 (позиции од 389 до 398)				1.942,139.000
РАЗДЕЛ 29. СОЈУЗЕН ГЕОЛОШКИ ЗАВОД				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
399	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	101,555.000	
400	01-2	Средства за материјални трошоци	10,175.000	
401	01-3-2	Трошоци за изработка и печатење на комплексна геолошка карта на Југославија	44,400.000	
402	01-3-2	Печатење на нови карти	24,625.000	
Вкупно основна намена 01.				180,755.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 29 (позиции од 399 до 402)				180,755.000

1	2	3	4	5
РАЗДЕЛ 30. АРХИВ НА ЈУГОСЛАВИЈА				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
403	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	541,903.000	
404	01-2	Средства за материјални трошоци	46,500.000	
405	01-2	Патни трошоци во странство	12,850.000	
406	01-3-2	Трошоци за заштита на архивската граѓа во случај на војна	7,500.000	
407	01-3-2	Трошоци на издавачката дејност	9,267.000	
Вкупно основна намена 01.				618,020.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 30 (позиции од 403 до 407)				618,020.000
РАЗДЕЛ 31. СЕРВИС ЗА ДАВАЊЕ УСЛУГИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
408	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.392,498.000	
409	01-2	Материјални трошоци и трошоци за одржување на објектите и опремата	445,000.000	
410	01-3-2	Надомест за надворешните соработници	1,000.000	
411	01-3-2	Трошоци за експлоатација и одржување на специјалниот воз	120,500.000	
412	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	750.000	
413	01-3-2	Работа подолга од полното работно време	150,000.000	
Вкупно основна намена 01.				2.109,748.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 31 (позиции од 408 до 413)				2.109,748.000
РАЗДЕЛ 32. СЕРВИС ЗА ДАВАЊЕ УСЛУГИ НА ОПШТЕСТВЕНА ИСХРАНА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА РАБОТНИЦИТЕ НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
414	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.743,351.000	
415	01-2	Материјални трошоци и трошоци за одржување на објектите и опремата	257,500.000	
416	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	175.000	
Вкупно основна намена 01.				2.001,026.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 32 (позиции од 414 до 416)				2.001,026.000
РАЗДЕЛ 33. СЕРВИС ЗА ФИНАНСИСКО-МАТЕРИЈАЛНИ РАБОТИ НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ И НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
417	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.121,453.000	
418	01-2	Средства за материјални трошоци	78,750.000	
419	01-3-2	Средства за репродукционен материјал и резервни делови	52,475.000	
420	01-3-2	Надомест за надворешните соработници	91.000	
421	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	3,750.000	
Вкупно основна намена 01.				1.256,519.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 33 (позиции од 417 до 421)				1.256,519.000
РАЗДЕЛ 34. АВИО СЕРВИС НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
422	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	307,400.000	

1	2	3	4	5
423	01-2	Материјални трошоци и трошоци за објектите и опремата	1.875.000.000	
424	01-3-2	Средства на име прекувремена работа	5.000.000	
425	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	58.000	
Вкупно основна намена 01.				2.187.458.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 34 (позиции од 422 до 425)				2.187.458.000
РАЗДЕЛ 35. СЕРВИС ЗА БИРОТЕХНИЧКИ РАБОТИ НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА И НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
426	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.516.747.000	
427	01-2	Средства за материјални трошоци	207.250.000	
428	01-3-2	Трошоци за франкирање на поштата, печатење и препис на материјали и за набавка на канцелариски и друг потрошен материјал за сојузните органи	431.000.000	
429	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	22.250.000	
Вкупно основна намена 01.				2.177.247.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 35 (позиции од 426 до 429)				2.177.247.000
РАЗДЕЛ 36. УПРАВА НА ДЕЛОВНИТЕ ЗГРАДИ НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
430	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	4.202.855.000	
431	01-2	Средства за материјални трошоци	295.250.000	
432	01-3-2	Трошоци за греење, електрична енергија, вода и други услуги	2.784.184.000	
433	01-3-2	Трошоци во врска со одржувањето на зградите и опремата на сојузната управа и на сојузните организации	1.243.500.000	
434	01-3-2	Придонес за користење на градежното земјиште	450.000.000	
435	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време и ноќна работа	142.825.000	
436	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	287.000	
Вкупно основна намена 01.				9.118.901.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 36 (позиции од 430 до 436)				9.118.901.000
РАЗДЕЛ 37. АВТОСЕРВИС НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
437	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.348.994.000	
438	01-2	Средства за материјални трошоци	43.500.000	
439	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	118.791.000	
440	01-3-2	Набавка на резервни делови и трошоци за останатите намени	651.905.000	
441	01-3-2	Набавка на транспортни средства за потребите на народната одбрана	13.329.000	
Вкупно основна намена 01.				2.176.519.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 37 (позиции од 437 до 441)				2.176.519.000
РАЗДЕЛ 38. ПРЕВЕДУВАЧКА СЛУЖБА НА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ				
Основна намена 01. Средства за работа на органите на управата				
442	01-1-1	Средства за лични доходи на работниците	1.360.692.000	
443	01-2	Средства за материјални трошоци	105.500.000	

1	2	3	4	5
444	01-2	Патни трошоци во странство	475.000	
445	01-3-2	Надомест за надворешни соработници	18,450.000	
446	01-3-2	Надомест за работа подолга од полното работно време	4,875.000	
447	01-3-2	Трошоци за стручно усовршување и специјализација на преведувачите за странски јазици	575.000	
448	01-3-2	Трошоци во врска со народната одбрана	58.000	
Вкупно основна намена 01.				1.490,625.000
ВКУПНО РАЗДЕЛ 38 (позиции од 442 до 448)				1.490,625.000

РАЗДЕЛ 39. ДОПОЛНИТЕЛНИ СРЕДСТВА ЗА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ И ОПШТЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Основна намена 06. Други општи општествени потреби на Општествено-политичката организација

Дотација за Централниот комитет на Сојузот на комунистите на Југославија

449	06-2	Финансирање на Програмата за научна документација од Меѓународното работничко движење	8,600.000	
450	06-2	Програма за финансирање на издавачките дејности за странство	14,500.000	
451	06-2	Издавање на собраните дела на Јосип Броз Тито	215,000.000	

Дотација за Сојузната конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија

452	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Сојузната конференција	2,222,500.000	
453	06-2	Средства за Центарот „Едвард Кардељ“	61,250.000	
454	06-2	Дотација за весникот „Борба“	2,235,000.000	
455	06-2	Финансирање на Програмата за развој на весникот „Борба“	32,750.000	
456	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Советот на СК на ССРЈ за заштита и унапредување на човековата средина	95,000.000	
457	06-2	Конференција за развој на месните заедници на Југославија	55,000.000	

Дотација за Претседателството на Конференцијата на Сојузот на социјалистичката младина на Југославија

458	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Конференцијата	1,294,000.000	
459	06-2	Прослава на Денот на младоста	259,500.000	
460	06-2	Финансирање на Меѓународните активности на колективните членови на ССМЈ	21,250.000	
461	06-2	Дотација за весникот „Младост“	276,750.000	
462	06-2	Дотација за Младинскиот фестивал на трудот	5,000.000	
463	06-2	Финансирање на другите активности	34,250.000	
464	06-2	Средства за Комисијата за работа со младината на привремен престој во странство	8,000.000	
465	06-2	Издавачка дејност на Претседателството (CIDID)	13,000.000	
		Дотација за Сојузот на здруженијата на борците од Народноослободителната војна на Југославија		
466	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Сојузот	493,500.000	
467	06-2	Дотација за весникот „4 Јули“	176,000.000	
		Дотација за Црвениот крст на Југославија		
468	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Претседателството	345,500.000	
469	06-2	Служба за барање	2,500.000	
470	06-2	Членарина за Лигата, МКСК	46,750.000	
471	06-2	Трошоци во врска со народната одбрана	1,975.000	
472	06-2	Центар за обука на кадрите на Црвениот крст и на Црвениот полумесец од земјите во развој и неврзаните земји	6,375.000	
		Дотација за Југословенската лига за мир, независност и рамноправност на народите		
473	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Лигата	68,000.000	
		Дотација на Сојузот на здруженијата на Обединетите нации на Југославија		

1	2	3	4	5
474	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Сојузот Дотација за Сојузот на резервните воени старешини на Југославија	3,375.000	
475	06-2	Финансирање на Програмата за работа на Сојузот Сојуз за физичка култура на Југославија	183,000.000	
476	06-2	Трошоци на подрачјето на физичката култура на Југо- славија	1,547,050.000	
477	06-2	Вонредни програми на спортските манифестации што се одржуваат само во 1989 година	240,250.000	
		Народна техника - Сојуз на организациите за технич- ка култура на Југославија		
478	06-2	Трошоци за меѓународната соработка во областа на техничката култура на Југославија	53,750.000	
479	06-2	Пожарничарски сојуз на Југославија За активноста на Сојузот	26,750.000	
		Вкупно основна намена 06.		10.046,125.000
		ВКУПНО РАЗДЕЛ 39 (позиции од 449 до 479)		10.046,125.000

8. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 2
12 јануари 1989 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

21.

Вез основа на член 12 од Уставниот закон за спроведување на амандманите IX до XLVII на Уставот на Социјалистичка федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 70/88), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ПРИВРЕМЕНО РЕГУЛИРАЊЕ НА УВОЗОТ НА ОПРЕДЕЛЕНИ СТОКИ ЗАРАДИ ИНТЕРВЕНЦИЈА НА ДОМАШНИОТ ПАЗАР ВО 1989 ГОДИНА

1. Со оваа одлука се пропишуваат условите под кои се врши увоз на стоки за широка потрошувачка заради интервенција на домашниот пазар и на суровини и репродукционен материјал што се користат во производството на тие стоки и се уредува плаќањето на царина, посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки и посебна такса на увезени стоки.

2. Интервентен увоз, според одредбите на оваа одлука, може да се врши за стоките за широка потрошувачка од следните тарифни броеви на Царинската тарифа, и тоа:

Тарифен број	Тарифна ознака	Наименување
1	2	3
	3305.109	--- Шампони подготвени за продажба на мало
	3306.109	--- Зубни пастии подготвени за продажба на мало
	0901.11	--- Кафе непечено со кофеин
	1201.00	Соја во зрно, вклучувајќи и кршено
	1403.90	Друго
		Ех.
		Сирак за добиток

1	2	3
	1502.001	- Маснотии од животни: видови на говеда, овци и кози, сурови или топени, вклучувајќи пресувани или добиени со солвентна екстракција, за индустриски цели
	1512.11.	--- Сурово масло од сончоглед и шафраника и нивни фракции
	1701.1	- Суров шеќер без додатни средства за амортизација и материји за бојосување
18.01		Какао во зрно, цело или кршено, сурово или пржено
	2301.20	- Брашно, прав и пелети од риби или черупкари, мекотелци или од други водени безрбетници
23.04		Маслени погачи и други цврсти остатоци добиени при екстракција на масло од соја, немелени, мелени или пелетизирани
	2519.901	Електростопен магнезит
	2530.90	- Минерални материји на друго место неспоменати или опфатени, друго
	2710.079	--- други тешки масла за подмачкување и ладење
	2815.11	--- Натриумхидроксид (каустична сода), цврст
	2815.12	--- Натриумхидроксид (каустична сода), во воден раствор (база на сода или течна сода)
	2819.10	- Хромтриоксид
	2833.11	--- Динатриумсулфат
	2833.19	--- Сулфати на натриум, други
	2835.31	--- Натриумтрифосфат (натриумтриполфосфат)
	2836.20	- Динатриумкарбонат
	2836.91	--- литиумкарбонати
	2901.21	--- етилен
	2902.50	- Стирен

1	2	3	1	2	3
	2903.15	-- 1,2 Дихлоретан (етилендихлорид)			форма или пакување за продажба на мало:
	2903.21	-- Винилхлорид (хлоретилен)	3004.10		- Што содржат пеницилини или нивни деривати со структура на пеницилинска киселина или стрептомицини и нивни деривати:
	2903.401	--- Дихлородифлуорометан			---
	2903.403	--- Трихлоромонофлуорометан			---
	2909.42	--- Монометил етри на етилен - гликол или диетилен-гликол			---
	2922.5016	--- метилдопа	3004.109		---
	2929.101	Дифенилметилдизоцијанат (MDI)			---
	2937.21	--- кортизон, хидрокортизон, преднизон (дехидрокортизон) и преднизолон (дехидрохидрокортизон)	3004.209		---
	2937.22	-- халогени деривати на адренортикални хормони	3004.319		---
	2937.9	- Други хормони и нивни деривати; други стероиди, кои првенствено се употребуваат како хормони	3004.329		---
		- Антибиотици	3004.399		---
29.41	2941.10	- Пеницилини и нивни деривати со структура на пеницилинска киселина; нивни соли:	3004.402		---
	2941.101	--- пеницилини	3004.409		---
	2941.102	--- ампицилини	3004.509		---
	2941.109	--- друго	3102.10		- Уреа, вклучувајќи и уреа во воден раствор
	2941.20	- Стрептомицини и нивни деривати; нивни соли	3206.50		- Неоргански производи што се употребуваат како луминофори
	2941.30	- Тетрациклини и нивни деривати; нивни соли:	3206.10		- Пигменти, препарати врз база на титандиоксид
	2941.301	--- тетрациклини	3206.492		---
	2941.302	--- окситетрациклин	32707.10		- Подготвени пигменти, подготвени средства за заматување, подготвени бои и сл. препарати
	2941.303	--- хлортетрациклин			- Стакест емајл и глазури, превлеки и слични препарати
	2941.304	--- метациклини	3207.20		Премачкувачки средства и лакови (вклучувајќи емајли и лакови) врз база на синтетички полимери или хемиски модификувани природни полимери, дисперзирани или растворени во неводен медиум; раствори дефинирани со забелешката 4 кон оваа глава:
	2941.309	--- друго			- Врз база на акрилни или винилни полимери
	2941.40	- Хлорамфеникол и негови деривати; нивни соли	3208.20		- Друго
	2941.50	- Еритромицин и негови деривати; нивни соли	3208.90		Ех. Бел акрилен лак, друго
	2941.90	- Друго:			Премачкувачки средства и лакови (вклучувајќи емајли и лакови врз база на синтетички полимери или хемиски модификувани природни полимери дисперзирани или растворени во вода):
	2941.901	--- цефалоспорици			- Друго
	2941.909	--- друго			Ех.
	3001.901	--- хепарин			Црн водотопен лак, друго
	3001.901	--- соли на хепарин			- Фолии за печат
30.03		Лекови (освен производите од тар. бр. 30.02, 30.05 и 30.06) што се состојат од две или повеќе состојки и што се помешани за терапевтска или профилактиска употреба но што не се приготвени во одмерени дози ниту во форма или пакување за малопродажба:	3209.90		--- Органски површински активни средства подготвени и неподготвени за продажба на мало, други
	3003.10	- Што содржат пеницилини или нивни деривати со структура на пеницилинска киселина или стрептомицини и нивни деривати	3501.101		---
	3003.20	- Што содржат други антибиотици:	3502.901		---
	3003.201	--- што содржат ролитетрациклин	3503.002		---
	3003.209	--- други	3507.901		---
	3003.3	- Што содржат хормони или други производи од тар. број 29.37 но не содржат антибиотици:	3507.902		---
	3003.31	-- што содржат инсулин	3507.903		---
	3003.40	- што содржат алкалоиди или нивни деривати но не содржат хормони и други производи од тар. број 29.37 ниту антибиотици	3507.904		---
			3507.905		---
30.04		Лекови (освен производите од тар. бр. 30.02, 30.05 и 30.06) што се состојат од помешани или од непомешани производи за терапевтска или профилактиска употреба приготвени во одмерени дози или во	3707.906		---
			3802.10		---
			3816.00		Огноотпорни цементи, огноотпорни малтери, огноотпорни бетони и

1	2	3	1	2	3
		слични огноотпорни маси, освен производите од тар. број 38.01	41.01		Сурови крупни и ситни кожи, говедски кожи и кожи од копитари (свежи или солени, сушени, лужени, пиклувани или поинаку конзервирани но нештавени, ниту пергаментно обработени, ниту натаму обработувани), со длака или без длака, цепени или нецепени:
	3817.101	---- Линеарен алкил - Бензини			Сурови кожи овчи и јагнешки (свежи или солени, сушени, лужени, пиклувани или поинаку конзервирани но нештавени, пергаментно или транспарентно необработени ниту поинаку натаму обработувани), со длака или без длака, цепени или нецепени, освен исклучените со забелешката I под 3) кон оваа глава
38.23	3823.901	---- Препарати за галванизација и фосфатирање			Други крупни и ситни сурови кожи (свежи или посолени, сушени, лужени, пиклувани или поинаку конзервирани но нештавени ниту пергаментно или транспарентно обработени ниту натаму обработувани, со длака или без длака вметнати или невметнати, освен исклучените со забелешката I под 2) и 3) кон оваа глава
		Подготвени врзивни средства за лезарски калапи или лезарски јатки, хемиски производи и препарати на хемиската индустрија и сродни индустрии (вклучувајќи ги и оние што се состојат од мешаници на природни производи) на друго место неспоменати или неопфатени други производи на хемиската индустрија или на сродни индустрии, на друго место неспоменати или неопфатени:	41.02		
	3823.909	---- друго			
		Ех.	41.03		
		Фреон 11			
	3901.10	- Полетилен, со специфична густина помала од 0,94			
	3901.20	- Полиетилен, со специфична густина 0,94 или поголема			
	3902.10	- Полипропилен			
	3903.11	---- Полистирол за експандирање			
	3903.199	---- Полистирол, други			
	3903.20	---- Кополимери на стирол-акрилонитрил (SAN)	41.04		Штавени кожи од говеда и копитари, без длака, освен штавени кожи од тар. бр. 41.08 и 41.09
	3903.30	- Кополимери на акрилонитрил-бутадиен-стирол (ABS)	41.05		Овчи и јагнешки кожи штавени, без волна, освен од тар. бр. 41.08 и 41.09
	3904.10	- Поливинилхлорид, непомешан со други материи	41.06		Козји и јарешки штавени кожи, без длака, освен штавени кожи од тар. бр. 41.08 и 41.09
	3904.30	- Кополимери на винилхлорид-винилацетат	41.07		Штавена кожа од други животни, без длака, освен штавена кожа од тар. бр. 41.08 или 41.09
	3906.10	- Полиметилметакрилат	41.08	4108.00	Семишувана кожа (вклучувајќи комбинација на семишувана кожа)
	3907.208	---- Подготвени полиетри за тврди полиуретански пени	41.09	4109.00	Лакирана кожа и лакирана слоеви-та (обложена со фолија) кожа, метализирана кожа
	3907.40	- Поликарбонати	41.11	4111.00	Вештачка кожа врз база на кожа или кожни влакна во форма на плочи, листови или ленти, вклучувајќи во ролни
	3907.919	---- Други полиестри, незаситени, други	48.01	4801.00	Новинска хартија, во ролни или листови
	3907.991	---- Полиестри други, заситени, во прав и гранулат	48.11		Хартија, картон, целулозна вата и листови и ленти од целулозни влакна, премачкани, импрегнирани, прекриени, површински бојосани, површински украсени или печатени, во ролни или листови, освен производите од тар. бр. 48.03, 48.09, 48.10 и 48.18:
	3907.999	---- Други полиестри, други	51.01	4811.909	---- друго
		Ех. Noie	51.05		Волна, невлачена и нечешлана
	3908.101	Полиамиди во примарни форми, во прав и гранулат			Волна и фина или груба животинска длака, влачена или чешлана (вклучувајќи чешлана волна, во маса)
	3909.10	- Уреа смоли; тиоуреа смоли	52.01		Памук, невлачен и нечешлан
	3909.40	- Фенолни смоли	52.03		Памук, влачен или чешлан
	3910.009	---- Силикони во примарни форми, друго	52.05		Предиво од памук (освен конец за шиење), со содржина 85% или повеќе по маса на памук, неподготвено за продажба на мало
39.16		Монофиламенти со најголема димензија на напречен пресек над 1 mm, прачки, стапови и профилни форми од пластични маси, површински обработени или необработени но поинаку необработувани:	52.06		Предиво од памук (освен конец за шиење) со содржина помалку од 85% по маса на памук, неподготвено за продажба на мало
	3916.20	- Од полимери на винилхлорид			Друго предиво од полиестер
39.17		Цевки, црева и прибор за нив (на пр. спојки, колена, прирабници) од пластични маси:			Плочи, листови и ленти од агломериран или реконституиран лискун, на подлога или без подлога
	3917.39	---- Други			
39.20		Други плочи, листови, филмови, фолии и ленти од пластични маси, што не се со ќелиеста структура, непојачани, неламинирани без подлога или што не се комбинирани со други материи:			
	3920.30	- Од полимери на стирол			
	3920.62	-- од полиетилен-терефталат			
	3920.69	-- од други полиестри			
39.26		Други производи од пластични маси и производи од други материјали од тар. бр. 39.01 до 39.14:			
	3926.90	- Друго		5402.52	
40.16		Други производи од гума, освен од тврда гума:		6814.10	
	4016.93	-- производи за затинање			
	4016.99	-- друго			

1	2	3	1	2	3
	6815.10	- Производи од графит или од друг јаглерод, што не се за електротехнички цели		8536.69	-- Сијалични грла, штекери и приклучници, друго
	7007.19	- Календ сигурносно стакло, друго		8536.90	Електрични апарати за вклучување и исклучување
	7011.20	- Стаклени обвивки за катодни цевки	85.38		- други апарати
80.03	7601.10	- Алуминиум, нелегиран		8538.90	Делови погодни за употреба исклучително или главно со апаратите од тар. бр. 85.35, 85.36 и 85.37:
	8003.00	Прачки, профили и жица од калај		85.39	- Друго
	8208.30	- Ножеви и сечила за машини или механички направи, за кујнски уреди или за машини што се користат во прехранбената индустрија			Електрични сијалици со влакна и електрични сијалици со празнење, вклучувајќи затворени рефлекторски влошки со вградени сијалици, ултравиолетови и инфрацрвени сијалици; лачни сијалици:
	8302.499	--- Други оклови, прибор и слични производи, други		8539.29	--- Други
	8403.10	--- Котли		8539.39	--- Други
	8413.609	--- Други пумпи за потиснување, со ротационо движење, други		8540.11	- Катодни цевки за телевизиски приемници, вклучувајќи катодни цевки за видеомонитори, во боја
	8414.301	--- Компресори за фрижидери		8541.10	- Диоди, освен фотоосетливи и диоди за емитување на светлост
	8414.599	--- Други вентилатори		8541.21	--- Транзистори, освен фотоосетливи: со растурање помало од 1 W
	8415.901	--- Делови за уреди со капацитет до 168 MJ/h		8541.29	--- Транзистори, освен фотоосетливи, други
	8418.991	Алуминиумски испарувачи		8541.40	- Фотоосетливи полупроводнички елементи, вклучувајќи фотонапонски ќелии составени или несоставени во модел или плочи; диоди за емитување на светлост
	8418.999	--- Делови, друго		8541.60	- Монтирани пиезоелектрични кристали
	8419.111	--- Проточни грејачи за вода на гас за домаќинство		8542.11	--- Монолитни интегрирани кола, дигитални
	8450.901	--- Амортизери		8542.19	--- Монолитни интегрирани кола, други
	8481.40	- Сигурносни вентили		8544.51	--- Други електрични спроводници, за напони над 80 до 1000 V, со конектори
	8481.80	- Други уреди		8545.20	- Четкички
	8504.319	--- други трансформатори: други		8547.20	- Изолациони делови од пластична маса
	8504.40	- Статички конвертори (претвора-чи)		9032.10	- Термостати
	8504.50	- Други индуктивни калеми		9032.20	- Маностати (пресостати)
	8505.11	Перманентни магнети и производи предвидени да станат перманентни магнети по магнетизирањето:		9106.90	- Други апарати за регистрирање само на времето, апарати за регистрирање и на времето и на датумот
	8505.19	--- друго		9107.001	--- Програматори
	8505.90	- Друго, вклучувајќи и делови			
	8509.90	- Делови			
	8516.609	--- Други рерни; шпорети, решоа, скари и ражни, друго			
85.22		Делови и прибор на апаратите од тар. бр. 85.19 до 85.21:			
	8522.10	- Грамофонски звучници			
	8522.90	- Друго			
	8529.90	- Делови погодни за употреба исклучително или главно за апаратите од тар. бр. 85.25 до 85.28, друго			
	8531.80	- Други апарати			
	8532.10	- Константни кондензатори предвидени за употреба во струјни кола со фреквенција од 50/60 Hz и кои можат да апсорбираат реактивна моќност до 0,5 kVA (кондензатори на моќност)			
	8532.22	-- алуминиумски електролитички кондензатори			
	8532.23	- керамички диелектрични, еднослојни кондензатори:			
	8532.24	-- керамични диелектрични, повеќе слојни кондензатори			
	8532.25	-- диелектрични, од хартија или пластична маса, кондензатори			
	8532.29	- Електрични кондензатори, константни, други			
	8532.30	- Променливи или дотерливи (однапред дотерани) кондензатори			
	8533.21	- Други константни отпорници, со моќ до 20 W			
	8533.40	- Други променливи отпорници, вклучувајќи реостати и потенциометри			
	8534.00	Печатени кола			
	8535.309	--- прекинувачи			
	8536.10	- Осигурувачи			
	8536.50	- Други прекинувачи			
	8536.61	-- Сијалични грла			

Сојузниот секретар за економски односи со странство, во спогодба со сојузниот секретар за стопанство, може да определи заради интервентен увоз по одредбите на оваа одлука да се увезуваат и други сировини и репродукциони материјали што се користат во производството на стоки за широка потрошувачка од точка 2 на оваа одлука, како и готови прехранбени производи.

4. Интервентен увоз според одредбите на точ. 2 и 3 од оваа одлука може да се врши најмногу до износот утврден во Одлуката за привремено регулирање на увозот на определени стоки заради интервенција на домашниот пазар во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 63/88), што не е искористен до 31 декември 1988 година.

5. Увозот на стоки од точка 2 на оваа одлука се врши врз основа на јавно наддавање во рамките на Стопанската комора на Југославија, врз основа на решение на сојузниот секретар за економски односи со странство, донесено во спогодба со сојузниот секретар за стопанство, а по претходно прибавено мислење од Стопанската комора на Југославија.

Стоките од точка 2 на оваа одлука ги увезуваат организациите на здружен труд што ќе ги определи сојузниот секретар за економски односи со странство, во спогодба со сојузниот секретар за стопанство, а кои, врз основа на јавно наддавање, ги предложила Стопанската комора на Југославија и организациите на здружен труд кои, врз ос-

нова на спроведено јавно наддавање, ќе ги определат Сојузната дирекција за стоковни резерви.

Јавното наддавање за избор на организација на здружен труд што ќе го извршат увозот на стоките од точка 2 на оваа одлука мора да се заврши најдоцна во рок од 15 дена од денот на распишувањето на јавното наддавање.

Во пријавата за јавно наддавање од став 1 на оваа точка организацијата на здружен труд дава податоци за видот на стоките (тарифен број и тарифна ознака од Царинската тарифа), количината, вредноста и квалитетот на стоките, земјата од која стоките се увезуваат, условите и роковите, за увоз и продажба на тие стоки на домашниот пазар, како и податоци за тоа колку цената на тие стоки ќе биде пониска од малопродажната цена на исти или слични стоки од домашно производство.

Сојузниот секретар за економски односи со странство, во спогодба со сојузниот секретар за стопанство, им издава решение на организациите на здружен труд кои во рамките на Стопанската комора на Југославија се избрани како најповолни увозници на стоки за широка потрошувачка.

Решението од став 5 на оваа точка содржи податоци за видот на стоките (тарифен број и тарифна ознака од Царинската тарифа), количината, вредноста и квалитетот на стоките, земјата од која стоките се увезуваат, условите и роковите за увоз и продажба на стоките и цената на стоките на домашниот пазар.

6. Ако со јавно наддавање од точка 5 на оваа одлука не се одберат организација на здружен труд кои ќе извршат увоз на стоки и организација на здружен труд кои врз основа на спроведено јавно наддавање ќе ги определат Сојузната дирекција за стоковни резерви од точка 2 на оваа одлука или ако увозот на стоки е неопходно да се изврши во што пократок рок, сојузниот секретар за економски односи со странство, во спогодба со сојузниот секретар за стопанство, може увозот на тие стоки да ѝ го довери и на организација на здружен труд со непосредна погодба и за тоа да донесе решение.

Решението од став 1 на оваа точка ги содржи податоците наведени во точка 5 став 6 од оваа одлука.

7. На увозот на стоки од точка 2 на оваа одлука не се плаќа посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки и посебна такса на увезени стоки.

8. На увозот на стоки од точка 3 на оваа одлука не се плаќа царина, посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки и посебна такса на увезени стоки.

9. Решение за увоз на стоки од точка 3 на оваа одлука, на организациите на здружен труд односно на Сојузната дирекција за стоковни резерви, на нивно барање, им го издава сојузниот секретар за економски односи со странство, во спогодба со сојузниот секретар за стопанство.

10. Заради остварување на правата од точка 7 на оваа одлука, организацијата на здружен труд е должна на надлежната царинарница да ѝ го поднесе решението од точ. 5 и 6 на оваа одлука, а заради остварување на правата од точка 8 на оваа одлука – решението од точка 9 на оваа одлука.

11. Ако организацијата на здружен труд не ги изврши обврските утврдени со решението од оваа одлука, должна е на увезените стоки да плати царина и други увозни такси и давачки што при увозот не биле наплатени.

12. Евиденција за интервентниот увоз на стоки по оваа одлука, врз основа на податоците од увозните царински декларации, води Сојузната управа за царини.

13. На увозот на стоки за широка потрошувачка што се реализира преку Сојузната дирекција за стоковни резерви врз основа на решенија издадени според Одлуката за увоз на стоки за широка потрошувачка заради интервенција на домашниот пазар во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/88) не се плаќа царина и посебна давачка за израмнување на даночното оптоварување на увезените стоки.

14. Организациите на здружен труд на кои во 1988 година им се издадени решенија за интервентен увоз на стоки можат стоките по тие решенија да ги увезат до 31 март 1989 година, под услов надлежните народни банки да им ги прифатиле пријавите за склучени договори за тој увоз до 31 декември 1988 година.

15. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за увозот на определени сто-

ки заради интервенција на домашниот пазар во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 63/88).

16. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а ќе се преминува од 1 јануари 1989 година.

Е. п. бр. 6
19 јануари 1989 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљариќ, с. р.

22.

Врз основа на член 81 од Законот за стандардизација-та („Службен лист на СФРЈ”, бр. 37/88), во спогодба со претседателот на Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална политика, а по претходно прибавено мислење од Сојузниот секретаријат за стопанство и Сојузниот секретаријат за внатрешни работи, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ТЕХНИЧКИТЕ НОРМАТИВИ ЗА ПОДЗЕМНА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА ЈАГЛЕН

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат техничките нормативи за подземна експлоатација на јаглен во рудниците за јаглен и за работите на површината на земјата кои се во врска со таа експлоатација.

Член 2

Секоја јама на рудник за јаглен има најмалку два излеза на површината на земјата на меѓусебна оддалеченост од најмалку 30 m, кои не смеат да се наоѓаат во една зграда.

Член 3

Окната што служат за превоз на материјали и за возење луѓе мораат да се опремаат во согласност со Правилникот за техничките нормативи при превозот на луѓе и материјали по окната на рудниците.

Член 4

Извозните кули и зградите над отворите на јамите (окната, нископите или поткопите) со влезна воздушна струја, како и градежните објекти оддалечени 30 m од тие отвори, се градат од несогорлив материјал.

При длабењето на окното, извозната кула може да се гради од дрво што е заштитено со несогорлив материјал.

Член 5

Просториите за сместување на бензин и мазира и складовите за јамско дрво и друг лесно запалив и согорлив материјал на површината на земјата се оддалечени најмалку 60 m од извозното односно вентилационото окно.

Член 6

Сепарацијата, депото за јаглен и јаловиштето со отпадочни на јаглен се оддалечени најмалку 80 m од отворот на јамата со влезна односно со излезна вентилациона струја.

Ако во постојните рудници не е можно да се постапи како во став 1 на овој член, со соодветни технички решенија мора да се обезбеди евентуалните продукти што настануваат поради палењето и согорувањето на јагленот и на јаловиштата да не допрат до влезниот отвор на јамата.

Член 7

Окната во постојните јами можат да бидат без одделение за поминување на луѓе ако длабочината на окната не е поголема од 50 m.

Ако длабочината на окната е поголема од 50 m мора да постои одделение за поминување на луѓе во обете окна, како и можност за механички извоз во едно од нив.

Член 8.

Ако двата излеза на површината на земјата се две коси окна, едното од нив мора да има механички извоз, со одделение за премин на луѓе, широк најмалку 0,7 m и висок 1,8 m.

Член 9

Споевите на јамата со површината на земјата се изградуваат во согласност со југословенските стандарди за објекти што служат за транспорт на јаглен и материјал и за поминување на луѓе од сите работилишта и хоризонти.

Член 10

Освен главни излези на површината на земјата можат да постојат и помошни (резервни) излези, за опслужување на јамата со потребен материјал и опрема, снабдени со скали и одморишта за поминување на луѓе.

Член 11

Секој хоризонт во јамата мора да има по два излеза за поминување, од кои едниот мора да биде и за превоз на луѓе.

Член 12

Сите рударски простории мораат да бидат подградени и одржувани во исправна состојба.

Ако околната стена е цврста, а слободниот простор не предизвикува одронување на покривот и на боковите на рударската просторија, хоризонталните и косите рударски простории можат да бидат подградени и неподградени.

Растојанието на дрвената или металната подграда од челото на работилиштето не смее да биде поголемо од 3 m.

Член 13

Шуплините меѓу подградата и кровината или боковите на рударската просторија се пополнуваат.

II. РУДАРСКИ ПОДЗЕМНИ ПРОСТОРИИ И НИВНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 14

Под рударски простории (во натамошниот текст: простории), во смисла на овој правилник, се подразбираат простории кои служат за истражување, отворање, разработка, подготвување и откопување на лежишта на јаглен под површината на земјата.

Член 15

Според положбата, просторните можат да бидат хоризонтални, коси и вертикални.

Под хоризонтални простории се подразбираат простории чиј наклон е помал од 5°.

Под коси простории се подразбираат благо наклонети простории чиј наклон е од 5° до 25°, стрмни – од 25° до 45° и изразито стрмни – поголем од 45°.

Под вертикални простории се подразбираат простории чија надолжна оска прави прав агол во однос на хоризонталната рамнина.

Член 16

Според намената, просторните се делат на:

1) главни – вертикални и коси окна, нископи, ускопи и поткопи, кои ја поврзуваат јамата со површината на земјата;

2) помошни – навозишта, машински комори, пумпни станици, магацини, работилници, трафостаници, станици за полнење на акумулатори и сл.;

3) други простории кои служат за истражување, отворање, разработка, подготвување, откопно подготвување и откопување на лежишта – прекопи, ходници, ускопи, нископи, слепи окна меѓу хоризонтите, како и простории за

транспорт, проветрување, превоз на материјал, превоз на луѓе, движење на луѓе и сл.

Член 17

Формата и големината на профилите на просторните се определуваат и изработуваат зависно од физичко-механичките особини на околните стени и јагленот, основните мери на јамските вагонети и локомотиви, бројот на коло-сеците, растојанието на боковите на просторијата и боковите на транспортните средства, како и од потребната количина воздух за проветрување на јамата. Профилите на просторните се во согласност со соодветните југословенски стандарди.

1. Хоризонтални и коси простории

Член 18

Хоризонталните и косите простории можат да се изработуваат рачно, со минирање, машински или хидраулично, со подграда или без подграда.

При минирање миските дупчотини можат да се изработуваат со примена на уред за дупчење на електричен, пневматски или хидрауличен погон.

Член 19

Хоризонталните и косите простории можат да се изработуваат со машини, со истовремено делумно или целосно зафаќање на челото на работилиштето, односно со одвојување на стенскиот масив или на јагленот со режење.

Машините имаат уреди за отпрашување и оросување, кои се вклучуваат на почетокот на режењето.

Машините за изработка на коси простории можат да се користат само за наклони за кои се конструирани.

За работата со машините во избивна средина се изработува посебно упатство.

Член 20

Хоризонталните и косите простории, ако тоа го дозволуваат рударско-геолошките услови, можат да се изработуваат и со вода под притисок, со уреди што се наменети за тие цели и кои мораат да бидат снабдени со техничко упатство.

Член 21

При изработката на хоризонтални и коси простории во стени со содржина на силициум – диоксид прашината се соборува со вода или со отпрашување со посебни уреди, со цел количината на прашина да се сведе во границите утврдени со соодветните југословенски стандарди.

Член 22

Ако хоризонталните и косите простории при изработката се доближуваат до површината на теренот со стари работи, водоносни наслојки, наслојки со течен песок, поголеми раседи и сл.; работите се изведуваат со претходно предвртување на челото на работилиштето.

За предвртување на челото на работилиштето се определуваат геометријата, пречникот и должината на дупчотината, чие заштитно дејство мора да биде најмалку четворно во однос на цврстината на стената и очекуваниот притисок на поместување.

Член 23

При изработка на хоризонтални и коси простории во стени што се наоѓаат во урнатински зони или стари работи, привремено може да се употребува зајакната, пробивна или штитна подграда и, по потреба да се зацврстува зоната пред челото на работилиштето.

За работата во такви услови се изработува посебно упатство.

Член 24

Материјалот одвоен од челото на работилиштето се испраќа редовно со натоварување со транспортни средства.

Натоварувањето може да биде рачно и механичко, континуирано и дисконтинуирано.

Член 25

Хоризонталните и косите простории можат да се подградуваат со дрвена, метална, бетонска и армиранобетонска подграда, како и со тули, блокови од гзура, со синтетична смола или со комбинација на тие материјали.

За подградување на хоризонтални и коси простории, ако тоа го дозволуваат условите, можат да се користат и котви, самостојно или во комбинација со друга подграда.

Член 26

Во зависност од околната средина на просторијата, подградата може да биде: трапезна, правоаголна, лачна, кружна, елиптична и комбинирана, а во однос на однесувањето – цврста или попустлива.

Формата и мерите на подградата, материјалот и условите за квалитетот на подградата се во согласност со соодветните југословенски стандарди.

Член 27

Подградата на хоризонталните и косите простории мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да обезбеди работен простор на челото на работилиштето;
- 2) конструктивно да биде што поедноставна;
- 3) да заземе што помал простор во просторијата;
- 4) да има што помали аеродинамички отпори;
- 5) да има константни карактеристики на носивоста;
- 6) да може лесно да се демантира;
- 7) да можат за неа лесно да се прицврстат кабли, вентилациони цевки, цевки за вода, водови на хидраулика, цевки за компримиран воздух и за пополнување на откопниот простор, а притоа да не попуштат спојните елементи и зглобови.

Член 28

При изработката на хоризонтални и коси простории со минирање, ако стените се слаби и средно цврсти, до поставувањето на постојана подграда, неподградениот дел се подградува со привремена преносна или подвижна подграда.

При изведувањето на минирање, постојната подграда се осигурува на соодветен начин.

Член 29

На работилиштата во хоризонтални и коси простории на кои челото се зајакнува со хемиски средства, пред впрскувањето на растворот, се проверуваат вентилите за одвод и контролните инструменти и се испитува херметичноста со пропуштање на вода низ целата постројка за впрскување.

По впрскување на хемиски средства притисокот спаѓа на нула, по што доводните цевки можат да се раздвојат од инјекторот.

При работа со хемиски средства вентилацијата мора да биде таква што постојаноста на штетните состојки да биде во дозволени граници.

Член 30

Хоризонталните и косите простории се одводнуваат така што да не дојде до бабрење на подината и до додатни притисоци.

Ако подот на просторијата бабри поради дејство на вода, на определено растојание од челото на работилиштето се изработува и водособиричник од кој водата со пумпа се префрла во главниот водособиричник.

2. Вертикални простории**а) Изработка на нови окна****Член 31**

Локацијата на ново окно (во натамошниот текст: окно) се условува со просторната положба на јаглениот слој и со конфигурацијата на теренот над лежиштето.

Изработка на окното се врши со напредување на челото на работилиштето од површината до определен хоризонт по вертикална оска, одозгора надолу или одоздола нагоре.

Слепо окно може да се изработува од повисок хоризонт кон понизок хоризонт и обратно.

Член 32

При почетокот на изработката на вертикално окно на теренот со трајна ознака се обележува центарот, главната и помошната оска на окното.

Член 33

Вертикално окно може да се изработува рачно, машински со минирање или без минирање и со комбинација.

Член 34

Вертикално окно во цврсти стени машински се изработува со примена на дупчачко-минерски работи од висечка платформа, со механизирани висечка платформа, со изработка на длабоки дупкотини со поголем пречник со секционо минирање по целиот профил на окното.

Член 35

При изработката или продлабочувањето на окното, одвоениот материјал се натоварува, по правило, со помош на вилчени натоварувачи или натоварно-транспортни машини, а максималното растојание меѓу страниците на машините и окното не смее да биде поголемо од 400 mm.

Профилите на окното се изработуваат во согласност со соодветните југословенски стандарди.

Член 36

Ако окното се изработува низ водоносни стени, се применува соодветна технологија.

Заради утврдување на водоносноста на стените и на другите карактеристики, се изработува хидрогеолошка дупкотина.

Член 37

Начинот на изработка на окното зависи од геолошките и хидрогеолошките услови. Работата може да се врши во нормални и посебни услови на работната средина.

Под нормални услови на работната средина, во смисла на овој правилник, се подразбираат цврсти стени, со прилив на вода помал од $0,017 \text{ m}^3/\text{s}$, и тогаш окното може да се подгради со привремена или постојана подграда.

Под посебни услови на работната средина во смисла на овој правилник се подразбираат нестабилни стени со лукнатини, избивни зони и со прилив на вода поголем од $0,017 \text{ m}^3/\text{s}$.

Член 38

Окното може да се изработува со постепено или со истовремено изведување на технолошките фази на работата.

Постепено изведување на работите на подградување на окното се врши по продлабочувањето на окното до определена длабочина.

Истовремено изведување на работите се врши паралелно со изведувањето на работите на изработка и подградување на окното, при што меѓу двата оддела се вградува заштитна брана.

Член 39

Устието на окното се подградува со зајакната постојана подграда во должина која зависи од физичко-механичките особини на стените (распукнатоста, услоеноста и сл.).

Член 40

Окната можат да се изработуваат одозгора, со висечка платформа или без висечка платформа.

Окната со профил помал од 6 m^2 и длабочина до 50 m можат да се изработуваат без висечка платформа.

Окната со профил поголем од 6 m^2 и со длабочина поголема од 50 m се изработуваат со висечка платформа.

Член 41

Над челото на работилиштето во окното се вградува заштитна брана пресметана за најнеповолни услови и со

тројна сигурност, која од челото на работилиштето не смее да биде оддалечена повеќе од 10 m.

На устието на окното се вградува заштитна брана со отвори за поминување на извозните садови и на луѓето, кои имаат соодветни капаџи. Заштитната брана и капаџите се изведуваат така што да можат да издржат удар при паѓање на полин извозен сад со тројна сигурност.

Ако постојното окно се продлабочува, под најнискиот хоризонт се изградува заштитна брана или се остава заштитен столб во стената, кој во однос на максималното статичко оптоварување има тројна сигурност.

Член 42

Извозните садови се водат со водилки кои се продолжуваат во зависност од тоа колку се оддалечува челото на работилиштето а така се поставени што садот да не ги оштети облогата на окното и одделението за поминување на луѓето.

Член 43

На дното на окното, во висина на крајот на водилките се поставува помошна брана, која оневозможува паѓање на евентуално одвоени парчиња од страните на просторијата над помошната брана.

Член 44

Висечката платформа мора секогаш да биде во хоризонтална положба за да го затвора пресекот на окното во моментот на вградувањето на облогата на окното, при што меѓу платформата и боковите на окното зјајот изнесува најмногу 3 cm.

Член 45

Висечката платформа може да биде обесена со едно главно носечко јаже или со повеќе носечки јажиња.

Ако за носење на висечката платформа служи само едно носечко јаже, платформата се спојува со главното носечко јаже со четири помошни јажиња или синџири со иста должина, кои се зацврстени за неа на 4 места и ја држат во хоризонтална положба.

Ако висечката платформа е обесена за главното носечко јаже со помош на три помошни (носечки) јажиња или синџири, се вградуваат и три сигурносни јажиња или синџири кои не смеат да бидат затегнати додека затегнатите јажиња или синџири ја држат висечката платформа.

Во текот на работата во окното висечката платформа се зацврстува најмалку на четири места за боковите на окното.

Член 46

Висечката платформа мора да има отвор за поминување на извозните садови, кои за време на работата на платформата се затворени. Отворите се оградуваат до висина од најмалку 1,8 m, со тоа што таа ограда, до висина од 30 cm од подот, се изработува од лим.

Ако работата за продлабочување на окното и на висечката платформа се врши истовремено, отворите се оградуваат со полна ограда од лим висока 1,8 m, која е зацврстена за подот на платформата.

Конструкцијата на висечката платформа има најмалку седмokratна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување, вклучувајќи ја и сопствената маса.

Отворите на висечката платформа имаат јаки капаџи, од ист степен на сигурност како и платформата.

Член 47

Главното носечко јаже има најмалку осмokratна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување.

Ако висечката платформа е непосредно обесена со повеќе носечки јажиња, вкупното статичко оптоварување се распоредува рамномерно на секое јаже. Ако при употребата на четири јажиња двете истовремено служат како водилки, за проверување на нивната носивост се земаат само две спротивни јажиња.

Носечките јажиња или синџири за кои е прицврстена висечката платформа и составните делови на спојниот прибор (куките, клиновите и сл.) имаат еднаесткратна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување. За секое јаже на висечката платформа се води контролна книга.

Член 48

Окната можат да се подградуваат со дрво, тули, бетонски блокови, бетон и со армиран бетон, со челични сегменти и тибинзи.

Дрвената подграда, по правило, се вградува во слепи и помошни окна. Подградата се состои од дрвени венци поставени на столбови или еден на друг или на посебни држачи еден по друг, како висечка подграда.

Растојанието меѓу венците поставени на столбови изнесува од 0,5 до 1,5 m, а меѓу оските на носечките венци (вовлечени во боковите) најмногу 8 m, кај континуирано поставените венци и до 15 m, кај висечката подграда и венците поставени на столбови.

За подградување на окно се користи подграда според соодветните југословенски стандарди.

Член 49

Окната во стенски материјал со зајакнат јамски притисок се подградуваат со тули или со бетонски блокови.

Член 50

При подградување на окно се поставуваат на определено растојание напречни носачи на водилките и скали со одморишта за поминување на луѓето со заштитна ограда на одделението за поминување.

Член 51

При изработка на окно одоздола нагоре, во окното се обезбедува одделение за сипење на ископината и одделение за поминување на луѓето, а ако височината на окното изнесува повеќе од 20 m и одделение за доставување на материјал за подградување или на опремата за изработка на окното. Одделението во кое се сипе материјалот мора да биде секогаш полно односно мора колку што ќе се испразни онолку да се наполни со материјал.

На врвот на подградата на окното се вградува сигурносна брана која ги покрива сите одделенија, освен одделението за сипење на ископината. Носачите на браната се вклопуваат во боковите на окното.

Член 52

Над отворот на одделението за поминување на луѓето и одделението за доставување на материјал, на челото на работилиштето се поставуваат јаки капаџи, додека над одделението за сипење на ископината, по правило, се поставува соодветна решетка.

Над сигурносна брана се поставува работна платформа на растојание од 1,5 до 3,0 m, од која се вршат работните операции и на која по минирањето паѓа ископината.

б) Продлабочување на постојните окна

Член 53

Ако окната се изработуваат со помош на водечка платформа, не мора да се изработува одделение за поминување на луѓето и за транспорт на материјалот.

Ако височината на окното изработено одоздола нагоре е поголема од 60 m, на таа височина се изработува помошно навозниште, од кое продолжува изработката на следниот дел на окното.

Член 54

Постојните окна можат да се продлабочуваат одозгора надолу и одоздола нагоре.

Окното може да се продлабочува одозгора надолу со оставање на заштитен столб под постојното окно, со изградба на заштитна брана под окното или со изградба на помошен нископ и со подидување со помошен ходник под окното.

Окното може да се продлабочува одоздола нагоре со изработка на вертикална просторија со мал пресек до под окното, а потоа со нејзино проширување одозгора надолу со полн пресек со привремена подграда спрема повисокиот хоризонт, т. е. со поставување на постојана подграда во секциите одозгора надолу.

Член 55

За подградување на постојното окно одозгора надолу на навозиштето мора да има доволно простор за испраќање на ископината, доставување на материјал и сл.

Височината на заштитниот столб под постојното окно изнесува 8 до 10 m ако се стените цврсти и нераспукнати. Наместо заштитен столб може да се постави зајакната заштитна брана која се изведува така што да спречи паѓање на кој и да е предмет на челото на работилиштето.

Во заштитниот столб мора да се изработи стеснето окно подградено со венци, за поминување на садовите, доставување на материјал и сл.

За сместување на опремата за продлабочување на окното на 3 до 4 m од стеснетиот дел се вградува платформа со комора за машината за продлабочување на окното.

Ако во постојното окно нема место за сместување на опремата за продлабочување или на навозиштето не може да се вгради приемен бункер, се изработува помошен нископ со комора за машината за продлабочување на окното. Должината на нископот изнесува најмалку 25 m, а од него до окното се изработува пристапен ходник, кој на местото под окното се проширува до потребниот пресек на окното. Потоа окното се издлабува одоздола нагоре со полн профил во кој се обезбедува простор за сипење на ископината и простор за поминување на луѓето. Кога окното ќе се изработи до потребната височина, (височината на заштитниот столб) продолжува работата врз длабење на окното со полн профил одозгора надолу.

Член 56

За продлабочување на постојното окно одоздола нагоре најпрво се изработува окно со стеснет профил, кое се подградува со венци.

Окното со стеснет профил има три одделенија, и тоа за ископината, за транспорт на материјалот и за поминување на луѓето. Одделението за ископината се празни sukcesивно пред минирањето.

в) Специјални методи за изработка на окно

Член 57

Ако окното се гради во сложени рударско-геолошки услови, како што се: голем прилив на вода, нестабилни стени, течен песок, издвојување на гасови и сл., се пристапува кон специјални методи за изработка на окно за определени услови, како што се: изработка со пробивна подграда, изработка со спуштање на цилиндрични прстени, изработка под притисок на воздух, изработка со замрзнување и зацврстување на стените.

Член 58

Ако окното се гради во силни и растресити стени, се применува пробивна подграда од шипови.

Дрвените шипови мораат да бидат од дабово дрво.

Металните шипови се изработуваат од специјален профил, со различен напречен пресек.

Пробивната подграда од шипови се зацврстува со соодветни венци.

По изработката на дел од окното со пробивна подграда се пристапува кон вградување на постојана монолитна или армиранобетонска подграда.

Член 59

Ако окното се гради во растресити и меки стени со течен песок, каде што приливот на вода се движи до 0,004 m³/s, а дебелината на слојот изнесува до 20 m, се применува спуштачка подграда со специјален нож или пробивна подграда.

Делот од спуштачката подграда над ножот може да биде од тули, бетон, армиран бетон, армиранобетонски прстени или тибинзи.

Спуштачката подграда влегува во цврста стена под водоносен слој, а потоа продолжува продлабочувањето и вградувањето на постојана подграда на окното.

Член 60

Ако окното се гради во стени со течен песок со вода, окното се изработува со помош на кесон.

Кесонот се изработува од спуштачката подграда или од тибингот на чиј долен дел е вградена работна комора, која на 2,5 до 3 m од челото на работилиштето е покриена со армирано бетонска плоча.

Работниот притисок во кесонската комора изнесува најмногу до 3,00 bar.

Кесонската комора се поврзува со површината на земјата со цевки за спуштање на материјал и за извоз на ископината, како и со уреди за обезбедување и регулација на притисокот на воздухот.

Член 61

Ако окното се гради низ водоносни стени, тие мораат да се замрзнат, пошто окното се изработува како и во нормални услови.

По замрзнувањето на стените и ископот на профилирано окното се пристапува кон вградување на постојана подграда од бетонски или армиранобетонски прстени или тибинзи кои налегнуваат еден на друг со целата површина на налегнување, и се затнати и прицврстени со соодветни спојни врски.

Член 62

Ако окното се гради низ распукнати и водоносни стени претходно се спроведува зацврстување на околната средина.

Член 63

Ако окното се гради во цврсти стени, кон изработка на окното може да се пристапи со метода на дупчење со полн пресек на окното или со постепено преминување на зголемен пресек на окното со изработка на дупчотина со помал пречник.

III. ОТКОПУВАЊЕ

Член 64

Методите на откопување на јаглен се избираат во зависност од особините на кровината и подината, физичко-механичките особини на лежиштето, јамскиот притисок, дебелината на јаглениот слој, наклонот, склоноста, кон самозапалување, водоносноста, склоноста кон избиви на гас и материјал, големината на лежиштето односно јамското поле и сигурноста на изведувањето на рударските работи.

Член 65

Откопувањето на лежиштето на јаглен може да почне дури откако ќе се воспостави проточно проветрување на јамата.

Член 66

Секое откопно работилиште има два излеза, од кои едниот води во ходникот со излезна воздушна струја, а другиот во ходникот со влезна воздушна струја.

Ако поради сложени рударско-геолошки услови не е можно да има друг излез од откопот, отстапниот пат се одржува со зајакната подграда и се преземаат соодветни технички мерки со кои се обезбедува сигурно повлекување на луѓето во случај на опасност.

Член 67

Работите на откопување на лежиштето на јаглен се вршат по методата на откопување, со чија примена во дадените рударско-геолошки услови не смеат да се загрозат луѓето, опремата и уредите, а загубите на минерална супстанца се сведуваат на најмала мера.

Член 68

Лежиштето на јаглен, по правило, се откопува целосно и чисто. Можат да се оставаат само сигурносни и заштитни столбови, кои пред оставањето се мерат и нанесуваат на јамската карта.

Член 69

Во зависност од откопната метода, откопувањето на јаглен, по правило, се врши од границата на откопното поле кон просториите на отворање одозгора надолу или одоздола нагоре.

Член 70

Управување со кровината над откопаниот простор се врши со целосно или делумно одронување, со наполно пополнување или со нејзино рамномерно спуштање.

Член 71

За да се спречи неконтролирано одронување на кровината, со минирање се врши делумно одронување.

Ако аголот на падот на слојот на јаглен е поголем од 15°, кровината во откопот се одронува одоздола нагоре.

Член 72

Откопување на јаглен со зарушување на кровината може да се примени кога се во прашање оние јаглени слоеви кај кои со откопување не се предизвикуваат пожар, експлозија на метан или опасни јаглени прашина, поголем прилив на вода или течен песок, избив на гас и материјал или горски удар.

Откопувањето на јаглен со зарушување на кровината може да биде столбно, напречно, широкочелно, коморно и комбинирано.

При откопување на јаглен со зарушување на кровината порано откопаниот дел се зарушува сукцесивно, со откопување на нов дел на откопниот столб.

При откопување на јаглен со зарушување на кровината се обезбедува таква брзина на напредувањето на челото на откопот „старата“ работа да се заруши пред создавањето на гасови од оксидација или евентуално запалување на јагленот.

Член 73

Пополнување на откопаниот простор, по правило, се применува при откопување на слоеви опасни по избирање на гас и материјал, стрмни слоеви со нестабилна кровина и подина, слоеви склони кон самозапалување, како и слоеви над кои се наоѓаат површински објекти.

Материјалот за пополнување може да биде стена добиена во јама или од површината. Материјалот за пополнување по правило не смее да содржи согорливи состојки. Ако содржи такви состојки, се преземаат соодветни технички мерки за да не дојде до негово самозапалување.

Член 74

Откопување на јаглен со пополнување на празниот простор се применува за стрмни лежишта со дебелина на слојот до 4 м, каде што подината и кровината на јаглениот слој се многу цврсти.

Пополнување на откопаниот простор се врши механички, пневматски или хидраулички.

Кога се во прашање слоеви дебели повеќе од 4 м, откопување со пополнување се врши во повеќе етажи (појаси), од подината кон кровината или обратно.

Откопување со заблатување може да се врши ако лежиштата се благо наклонети, до 18°, а ако дебелината на јаглениот слој е поголема од 3 м. Ако дебелината на јаглениот слој е поголема од 3 м, откопување на јагленот се врши во појаси.

Откопувањето со заблатување почнува, по правило, од границата на откопаното поле кон просторијата на отворање или пресипната сипка.

Пополнување на откопаниот простор се врши непосредно по откопувањето.

Расторјанието на пополнетиот простор од челото на работилиштето е такво што да може да се изврши нормално пополнување на следниот оддел, а при тоа да не дојде до зарушување на кровината во работниот простор на челото на работилиштето.

Член 75

Рамномерно слегнување на кровината, по правило, се врши кога стените се склони кон пукање и одронување на непосредната кровина, при што се применува специјална подграда од дрвени слогови, кои се поставуваат во еден, два или три реда, во вид на шаховски полиња. Задниот ред се поместува наспоредно со напредувањето на челото на работилиштето.

Член 76

Ако поради поволна цврстина на околните стени и на јагленот откопувањето се врши без подградување, откоп-

ните простории се проверуваат со чукање, од сигурно место, а влезот во откопниот простор се подградува во должина од најмалку 3 м.

Член 77

Во зависност од откопната метода и големината на челото на работилиштето може да се примени индивидуална носечка подграда на самото чело на работилиштето, заштитна во работниот простор и на границата на зовата на одронување и на работниот простор.

Индивидуалната подграда може да биде цврста или попустлива, дрвена или метална, составена од рамки кои можат да се поставуваат по падот или простирањето на јаглениот слој.

Подградата на откопниот простор е во согласност со соодветните југословенски стандарди.

Член 78

Со самоодна хидраулична подграда се обезбедува одржување на кровината во откопаниот простор на челото на работилиштето, синхронизирано сукцесивно зарушување на кровината во откопаниот простор, заштита на работниот простор од пробив на одронети стени од кровината на јаглениот слој, поместување на транспортерот, добивање на јаглен, одржување на кровината над машината за добивање на јаглен и сл.

Пред примената, самоодната хидраулична подграда се испитува според соодветните југословенски стандарди.

Член 79

Ако рударско-геолошките и експлоатационите услови се поволни може да се примени самоодна хидраулична подграда со далечинско управување.

Член 80

Конструкцијата на самоодната хидраулична подграда мора да биде таква што да одговара на рударско-геолошките услови на лежиштето во кое се применува.

Освен тоа, самоодната хидраулична подграда мора да ги исполни следните барања, и тоа:

1) да овозможува движење и во една и во друга насока;

2) поместувањето на подградата да биде услогласено со зафатот на машината за добивање на јаглен;

3) емулзијата и хидрауличниот систем да не содржат согорливи состојки и многу лесно да се ракува со командните и сигналните уреди.

Квалитетот на самоодната хидраулична подграда и на нејзините делови одговара на условите утврдени во соодветните југословенски стандарди.

Член 81

Пред монтажата на самоодната хидраулична подграда, јамските простории и транспортните средства се подготвуваат за транспорт на опремата до местото на монтажа.

Самоодната хидраулична подграда се монтира според соодветното техничко упатство.

Член 82

Во услови на примена на самоодна хидраулична подграда се испитува функционалноста, безбедноста и сигурноста на секоја секција поединечно и на подградата како целина.

При тоа испитување, самоодната хидраулична подграда мора да ги исполни условите утврдени во соодветните југословенски стандарди.

Должината на траењето на испитувањето се утврдува во зависност од рударско-геолошките услови за работа и од типот на подградата, но најмалку во траење на комплетниот работен односно технолошки циклус.

Член 83

На работилиштата со наклон поголем од 18° самоодна хидраулична подграда не може да се монтира во откопот ако нема елементи за спојување со подградата на ходникот и ако не е обезбедена стабилност на секциите, односно ако не постои уред за спречување на лизгањето на подградата и на транспортерот.

Член 84

Замена на одделни делови и одржување на самоодната хидраулична подграда се вршат според техничкото упатство.

Член 85

На почетокот од работата на секоја смена, со празен од и под оптоварување, се проверува функционалноста на подградата и исправноста на сите елементи на подградата, а особено хидрауличните црева, вентилите, пумпата, командните и сигналните уреди.

Уочените недостатоци се отстрануваат веднаш. Исправноста на функционирањето на подградата се проверува и во текот на работата.

Член 86

За работата и одржувањето на самоодната хидраулична подграда од моментот на нејзиното вградување се води контролна книга.

Во контролната книга се наведуваат следните податоци:

- 1) карактеристики на подградата;
- 2) датум и место на вградувањето;
- 3) дневно напредување на челото;
- 4) остварено производство на јаглен;
- 5) контролни прегледи;
- 6) уочени недостатоци;
- 7) преземени мерки за отстранување на недостатоците;
- 8) извршени поправки и замена на делови;
- 9) демонтиража заради поголема поправка;
- 10) враќање на работилиштето;
- 11) замена на делови поради дотраеност.

Член 87

По завршеното откопување на едно откопно поле, на начинот определен со посебно упатство, се пристапува кон демонтиража на хидрауличната подграда и испитување на најмалку 3% од вкупното количество секции, а најмалку три секции.

Со контролно испитување на самоодната хидраулична подграда се проверува функционалноста и носивоста на подградата.

Член 88

За одвојување на јагленот од масата во јаглений слој можат да се користат машини со еден или два работни органа или струг за режење, во зависност од карактеристиките на јаглений слој и на околните стени.

Заради спречување на запрашеност, машините се снабдени со прскалки за вода.

Ако прскалките за вода се во дефект машината не смее да се пушти во работа.

Одржување и замена на делови на машините се врши според техничко упатство. За одржувањето на машините се води контролна книга.

IV. ИЗБИВ НА ГАС, ЈАГЛЕН И СТЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ

Член 89

Ако лежиштето на јаглен е склоно кон појави на избив на гасови, (CH₄, CO₂, H₂S и др.), јаглен и стенски материјал, начинот на нивно настанување се утврдува со истражување и со примена на соодветна техничка мерка за сузбивање на тие појави во сите фази на технолошкиот процес, од отворањето до престанокот на експлоатацијата. Под технички мерки се подразбираат: откопување на заштитниот столб, обработка на јаглений слој со дегазација или со овлажување под притисок, примена на соодветна метода на откопување за постојните лежишни услови, комбинирана изработка на подготвителни работилишта, наполно зарушување на кровината ако слоевите се благи и пополнување на откопаните простор ако се слоевите стрмни, дехидратација на јаглений слој, изработка на засеци и потсеци на челата на подготвителните и откопните работилишта и нивно миење, растворивање на јаглений слој со длабоки дупчотини, провокативно и растресно миење, формирање на растоварени зони или примена на зајакната подграда.

Член 90

Во зависност од сложеноста на рударско-геолошките услови може да се примени и комбинација на две методи или повеќе методи од член 89 на овој правилник.

За примена на избраната метода за спречување на можна појава на избив на гас, јаглен и стенски материјал се изработува посебно упатство за сите фази на технолошкиот процес.

За спроведување на избраната метода од став 2 на овој член се врши редовна контрола и се обезбедуваат доволен број апарати и уреди за контрола и спречување на избивањето.

Член 91

Во јамите во кои доаѓа до појава на избив на гас, јаглен и стенски материјал се води контролна книга за таа појава, која ги содржи следните податоци: место на појавата, вид на појавата, начин на појавата, обем на извршените работи за санација и натамошна постапка на изведување на рударските работи.

Член 92

За сигурно вршење на работите во загрошено подрачје се преземаат соодветни мерки и се обезбедуваат заштитни средства, како што се: определени видови изолациони апарати, уреди за далечинска контрола, команда и сигнализација, компримиран воздух, штитови, уреди за автоматско исклучување на електричната енергија и други средства.

V. ГОРСКИ УДАРИ

Член 93

Ако во јаглений слој дојде до концентрација на потенцијална енергија која со ослободување го одвојува јагленот од јаглений слој и околните стени од стенскиот масив, се преземаат технички мерки за заштита во сите фази на технолошкиот процес заради заштита на луѓето, опремата, уредите и приборот на работилиштето.

Член 94

Технички мерки на заштита за спречување на можни појави на горски удари се: ликвидација на столбовите во старата работа, избегнување да се оставаат столбови, откопување на најповолниот слој во лежиштата со повеќе слоеви, пополнување или зарушување на откопаните простори, подсидување на откопот со природен камен или со дрвени слогови, приспособување кон брзината на напредувањето на челото на работилиштето, измена на физичко-механичките карактеристики на стениите со минирање, впрскување на вода, изработка на дупчотини за растоварување, подградување на откопните простори со соодветна подграда при специјален режим на изведување на работите, избор на оптимална метода на откопување и опрема за добивање на јаглен, приспособување на режимот на подготовка, со делумно намалување на степенот на опасноста од удар на крајната граница на јаглений слој, испитување на специфичностите на појавата во определена јама и слој и примена на соодветни методи против тие појави, како и метода на прогноза заради намалување на опасноста од последиците од горски удар.

Техничките мерки на заштита од став 1 на овој член можат да се применат поединечно или комбинирани, во зависност од карактеристиките на јаглений слој и на околните стени.

За примена на избраната метода за спречување на евентуални појави на горски удари се изработува посебно упатство.

Член 95

Откопување во лежиштата на јаглен во кои постои можност за појава на горски удари по правило се врши по широкочелна метода, со напредување на работилиштето, по простирањето или падот на јаглений слој и со примена на хидраулична подграда.

Примена на коморна и коморно-столбна метода на откопување за слоеви на јаглен со наклон и напредување на челото на работилиштето по нагорнина не е дозволена.

Член 96

Откопувањето на јаглениот слој е такво што да обезбедува рамномерно оптоварување на околниот стенски масив, без оставање на остри агли и столбови.

Член 97

Слоевите на јаглен во кои постои можност за појава на горски удар, по правило, се отвораат и разработуваат со простории кои се работат во стена или во слоеви кои не се склони кон горски удари.

Член 98

Во јамите во кои постои можност за појава на горски удар се врши редовна контрола над спроведувањето и ефикасноста на применетата метода за спречување на појави на горски удари.

Член 99

Ако во јамата се појави горски удар за таа појава, се води контролна книга која ги содржи следните податоци: место на појавата, вид на појавата, начин на појавата, обем на извршените работи за ликвидација на последиците поради одронување и натамошна постапка за изведување на рударските работи.

VI. ПРЕВОЗ НА ЈАГЛЕНОТ И МАТЕРИЈАЛОТ

Член 100

Превоз на јагленот и материјалот во јамата може да се врши по хоризонтални, коси и вертикални простории. Превозот по хоризонтални простории може да биде рачен, механички, пневматски и хидрауличен.

Превозот по коси и вертикални простории може да биде механички, пневматски, хидрауличен и гравитационен.

Член 101

Сите транспортни патишта, постројките и уредите за превоз, сигналните и заштитните уреди се прегледуваат најмалку еднаш месечно, при што се составуваат наоди на прегледот.

Член 102

Во метанските јами во просториите од I степен на опасност смеат да се употребуваат електрични постројки, како и електрични и акумулаторски локомотиви, локомотиви со возна жица и дизел-локомотиви без експлозиона заштита, под следните услови:

- 1) ако просториите се проветруваат со протечна воздушна струја;
- 2) ако напуштените и непроветрените јамски простории по должината на транспортниот пат се затворени со изолациони прегради;
- 3) ако во просториите што се распоредени во II степен на опасност од метан не е вграден уред со цевки за сепартно проветрување на работилиштето;
- 4) ако поголемите шуплини во покривот се пополнети и длабнатините израмнети;
- 5) ако брзината на воздушната струја не е помала од 1 m/s;
- 6) ако се обезбеди постојана контрола на концентрацијата на метан;
- 7) ако меѓу главниот и помошниот вентилатор и кај трафостаницата од која се доведува електрична струја во просториите е монтиран уред за исклучување на електричната енергија во случај на престанок на работата на вентилаторот.

Акумулаторски локомотиви и по исклучок локомотиви со дизел-мотори со експлозиона заштита можат да се употребуваат во просториите од II степен на опасност, ако се исполнети условите од став 1 на овој член и ако имаат механичка заштита IP-54.

Член 103

Профилите на јамските простории се усогласуваат со превозното средство со кое ќе се превезува јагленот и материјалот и одговараат на југословенските стандарди за пресеците на јамските простории.

а) Рачен превоз

Член 104

Рачен превоз може да се врши со вагонети по пруга со подем до 10 промили.

Просторијата во која се врши рачен превоз со вагонети по целата должина има висина од најмалку 1,8 m. Расстојанието од најиздадената точка на вагонетот и бокот на просторијата односно подградата, изнесува најмалку 0,25 m, од едната страна а најмалку 0,7 m од другата страна.

Член 105

При рачен превоз праговите на пругата, по правило, се наполно вкопани во тлото на просторијата. Ако праговите на пругата не се вкопани во тоа тло, просторот меѓу праговите се насипува со чакал или со друг несогорлив материјал.

Член 106

При рачен превоз вагонетот не смее да се влече туку се турка односно се придржува ако возењето е по падот на просторијата.

Расстојанието меѓу двајца возачи на пруга со пад до 5 промили изнесува најмалку 10 m, а на пруга со пад поголем од 5 промили најмалку 30 m.

При рачен превоз светилката на вагонетот мора да биде видлива од спротивната насока.

б) Превоз со механички постројки и уреди

Член 107

Превоз на материјалот со механички постројки и уреди во јамата може да се врши:

- 1) со локомотива;
- 2) со бесконечно јаже;
- 3) со бесконечен синцир;
- 4) со вител;
- 5) со горна и долна шина;
- 6) со транспортер со гумена лента;
- 7) со челичен транспортер;
- 8) со возило без шини.

Член 108

Просторијата во која материјалот во јамата се превезува со маханички постројки и уреди, по правило има слободна ширина од најиздадената точка на превозното средство до бокот на просторијата односно до подградата најмалку 0,25 m на едната страна и најмалку 0,70 m на спротивната страна.

Ако во просторијата се поставени два или повеќе колосеци односно два или повеќе транспортери, за секој колосек односно транспортер се обезбедува соодветна слободна ширина, со тоа што слободната ширина за поминување на луѓето меѓу колосеците односно транспортерите изнесува најмалку 1,0 m.

По исклучок, ако поради појава на притисок е намен профилот на просторијата или таа мора да се зајакне со додатна подграда, слободната ширина и висина можат само привремено да бидат помали, при што се поставува предупредувачки знак. Профилот во што пократок рок мора да се доведе на пропишаната големина.

Член 109

При превоз на јаглен и материјал во јама со колосеци, шините на составите се спојуваат со врзници.

За поминување на вагонет на друг колосек можат да се користат свртници, завртници и преносници, а за преминување на целиот воз - само свртници изработени според соодветните југословенски стандарди.

Свртниците, завртниците или преносниците мораат во целост да одговараат на колосеците (шините) и да бидат вградени и одржувани така што да обезбедуваат безбеден премин преку нив.

Префрлањето на свртницата во саканиот правец може да биде автоматско или рачно, со помош на лост со тег или со помош на тег.

Свртницата се поставува во просторија односно во одделение со поголема слободна ширина така што да не претставува пречка на патот; во спротивно бокот на про-

сторијата се проширува за најмалку 0,70 m од тегот до бокот на просторијата.

Член 110

Приборот за меѓусебно спојување на вагонетите или на приклучните возила во композицијата односно за локомотивата или јажето, се изработува така што со него да може безбедно да се ракува и во возење да не може сам да се откопча.

1. Превоз со локомотива

Член 111

За превоз на јагленот и материјалот во јама можат да се употребуваат:

- 1) електрична акумулаторска локомотива;
- 2) електрична локомотива со возна жица (тролеј-локомотива);
- 3) локомотива на течно гориво (дизел-локомотива);
- 4) локомотива на компримиран воздух (со погон на компримиран воздух);
- 5) електрична локомотива со акумулаторски и тролеј погон.

Член 112

Локомотивата за превоз на јагленот и материјалот во јамата (во натамошниот текст: локомотивата) мора да биде снабдена со уред за кочење, со уред за сипење на песок (за локомотиви потешки од две тони), со уред за давање на јасни звучни сигнали, со соодветен уред за гаснење на пожар и со бројач на работните часови.

Патот на кочењето на локомотивата при превоз на материјалот не може да биде подолг од 40 m.

Седиштето на машиновозачот мора да биде заштитено и прекриено со покрив.

Член 113

Деловите на издувната цевка на дизел-локомотивата кои при работа на моторот се загреваат се заштитуваат од случаен допир, а на издувната цевка мора да постои отвор со затворај низ кој може да се вовлече сонда за земање мостра на издувниот гас за анализа.

Ако локомотивата не е опремена со бројач на работните часови се води дневна книга за работните часови.

Член 114

Дизел-локомотиви и хидраулични дизел-локомотиви во противексплозивна заштита можат да се употребуваат во простории во кои не постои можност за појава на ненадејно избивање на гасови, јаглен и стенски материјал.

Ако просториите се проветруваат сепаратно, микроклиматските услови во нив мораат да бидат исти како и во просториите кои се проветруваат протечно.

Количината на воздух за сепаратно проветрување на просторијата од ст. 1 и 2 по еден киловат односно според содржината на јаглен-моноксид во издувните гасови изнесува:

- 0,135 m³/s – ако содржината на CO не е поголема од 0,12% (V/V);
- 0,100 m³/s – ако содржината на CO не е поголема од 0,08% (V/V);
- 0,067 m³/s – ако содржината на CO не е поголема од 0,06 % (V/V).

Член 115

Ако во текот на работата на моторот содржината на штетни материи и концентрацијата на метан во јамскиот воздух ја преминат дозволената граница, локомотивата мора да биде опремена со уред за автоматско исклучување на работата на моторот.

Член 116

Резервоарот за гориво на дизел-локомотивата се полни на места определени само за тоа, при што моторот мора да се запре и локомотивата да се закочи.

При полнењето на резервоарот се користи автоматски затворај, се отвора сам откако цревето со винт ќе се приклучи на резервоарот. Резервоарот смее да се наполни само до определена височина. При одвојувањето на цревето од резервоарот цревето мора да се испразни.

Член 117

Транспортниот пат (пругата) за превоз со локомотива, во поглед на нивелетата, радиусот на кривините, шините и густината на праговите се изградува така што да одговара на техничките карактеристики на локомотивата.

Ако нивелетата на пругата е кршена одделна делница на ломот одговара на најголемата должина на возот.

Член 118

Натоварните и истоварните места и работните места кои бараат постојана присутност на работници на транспортниот пат се осветлени со постојано осветление.

Член 119

Во просториите за превоз со тролеј-локомотива возната жица се поставува на висина не помала од 2,2 m, сметано од горниот раб на шината.

По исклучок, таа висина може да биде и помала, но не помала од 1,8 m. Во тој случај возната жица по целата таа должина се заштитува бочно со изолирачки, несогорлив или потешко запалив материјал.

Возната жица е оддалечена од дрвената подграда и од сличен материјал најмалку 0,35 m, од металните делови (предмети) најмалку 0,1 m, а од природниот плафон-стена најмалку 0,05 m. Тие оддалечености се однесуваат и на растојанието кое настанува при наидување на одземачот.

Растојанието меѓу точките на прицврстување на возната жица не смее да биде поголемо од 5 m, а во кривините – од 3 m.

Во просториите со возна жица, на сите премини, раскрсници, кривини и свртници се поставуваат лесно уочливи табли со предупредување: „ВОД ПОД НАПОН“. Тие табли се поставуваат и во ремизите и работилниците за поправка на тролеј локомотивите.

Член 120

Локомотивата на компримиран воздух може да биде непосредно приклучена на довод на компримиран воздух од компресорска станица или на себе да има резервоари за компримиран воздух.

Резервоарите за компримиран воздух се полнат на однапред определени места.

Ако локомотивата со погон на компримиран воздух е непосредно приклучена на довод на компримиран воздух, тогаш цревето приклучено на доводот на тој воздух е такво што да не може само да се откопча, а локомотивата има и уред за намотување на цревето.

Пред спојувањето со локомотивата цревето се продувува.

Член 121

Неисправна локомотива не смее да се пушти во работа.

Локомотивата се смета за неисправна во следните случаи:

- 1) ако одбојникот е оштетен така што вагонетот не може лесно да се приклучува или ако не постои;
- 2) ако спојниот прибор (квачилото) е оштетен така што средствата за превоз не можат лесно да се копчаат;
- 3) ако е неисправен уредот за кочење;
- 4) ако се неисправни пескарите или нема песок во нив;
- 5) ако е неисправен уредот за звучна сигнализација;
- 6) ако е неисправен рефлекторот;
- 7) ако нема дигалка или други помошни средства за случај на потслизување;
- 8) ако се нарушени или неисправни останатите сигурносни уреди;
- 9) ако е неисправен уредот за гаснење на пожар на дизел-локомотивите.

Член 122

При превозот локомотивата се наоѓа на чело на возот. Возот може да се потискува со локомотива само при маневрирање на крајните станици, а по исклучок, и на други места во должина најмногу до 300 m. При потискувањето на возот брзината на локомотивата не смее да биде поголема од 1 m/s. Ако на секој крај од возот се наоѓа командна кабина, транспортот може да се врши и со потискување.

При превоз со дизел-локомотива во насоката на движењето на воздухот, брзината на таа локомотива е за 0,3 m/s помала или поголема од брзината на движењето на воздухот.

На задниот вагонет на возот односно на задниот дел од локомотивата, ако се движи сама, се поставува црвен сигнал (тоа може да биде и преносна светилка со црвено стакло) или одбојно црвено светло.

Член 123

На покривот на локомотивата не смее да се превезува никаков материјал.

Со локомотивска влеча, освен јаглен или жаловина, можат да се превезуваат и други материјали (дрво, елементи на подграда, делови на уреди или уреди, течно гориво, масло и мазиво, експлозивни средства и друго).

Член 124

Со локомотивска влеча можат да се превезуваат незапални и тешко запални масла и мазива во оригинални пакувања сместени во вагонети или на плато вагонети кои не се приклучени непосредно за локомотивата.

Член 125

Течно гориво се превезува во посебни садови изработени од лим дебел најмалку 3 mm. Садовите мораат да имаат отвор за израмнување на притисокот на воздухот. Отворот на садот мора да биде заштитен со пет жичени мрежи, кои имаат по 144 отвори на 1 cm². Меѓусебното растојание на мрежичките не смее да биде поголемо од 2 mm. При превоз отворот на садот мора да биде заклучен без оглед на тоа дали е садот полн или празен.

Садот се сместува во лимен сандак на вагонетот кој не пропушта течност и чија зафатнина може да го прими сето гориво од садот. Сандакот на вагонетот мора да биде затворен така што да не може да го отвори неовластено лице.

Вагонетите со течно гориво не смеат при превозот да се потискуваат ниту смеат во извозниот кош да се туркаат со механизам за потискување, туку во кошот мораат да се потиснуваат рачно и да се зацврстат така што да бидат неподвижни.

Член 126

Течното гориво може да се преточува само на определено место, со помош на соодветна пумпа.

На местото на кое при преточувањето на горивото се наоѓаат локомотивата и вагонетот со гориво, меѓу колосеците се изработува влдабнатина која може да ја прими сета течност од еден вагонет.

Евентуално истурено гориво, масло или мазиво се отстранува на погоден начин веднаш по завршетокот на преточувањето.

Член 127

Кога локомотивата не е во движење се сместува во ремиза или на колосек уреден за тоа.

Локомотивите се поправаат во работилница или во ремиза. Работилниците и ремизите се подградуваат со несогорлив материјал ако не се изработени во несогорлива стена.

Ремизите и работилниците по правило се проветруваат со протечна воздушна струја и се осветлуваат со постојано осветление.

Во ремизата и во работилницата мора да има истакнатото упатство за вршење превоз, за ракување и одржување на локомотивите.

Ремизата и работилницата мораат да бидат снабдени со апарати или со средства за гаснење на пожар.

Во ремизата и во работилницата мораат да се одржуваат ред и чистота. Мазивата и средствата за чистење смеат да се држат само во оригинални пакувања, кои кога се отворени, мораат да се држат во посебни лимени садови со капак. Во такви лимени садови мораат да се држат и мрсните крпи и други мрсни отпадоци.

На влезот во ремизата и во работилницата мора да биде истакната табла за забрана на пристап на невработени лица.

Член 128

Сите електрични инсталации во ремизите и во работилниците за дизел локомотиви мораат да бидат изведени така што да обезбедуваат потребна сигурност.

Член 129

Поправки на дизел-локомотива при кои може да дојде до истечување на течното гориво или до создавање на искри смеат да се вршат само на површината. Останатите поправки можат да се вршат во јамата, во ремизата или во работилницата, но само откако ќе се запре доводот на гориво во моторот.

Член 130

Ако ремизата за дизел-локомотиви истовремено служи и за сместување на течно гориво, тоа гориво се сместува во посебно одделение подградено со несогорлив материјал.

Количината на горивото која може да се држи во посебно одделение во ремизата не смее да биде поголема од количината потребна за дводневна употреба или 200 литри, односно од еден вагонет за течно гориво. Тоа одделение мора да се заклучува.

Во работилницата за одржување на дизел-локомотиви, на место определено за тоа, можат да се држат најмногу 25 литри течно гориво во соодветен сад, а количини до 200 литри само во ниши односно во посебно одделение. Во одвоена ниша можат да се држат и 50 kg мазиво.

Член 131

Количини на гориво поголеми од количината потребна за дводневна употреба или над 200 литри смеат да се држат само во складови изработени за тоа.

Во складот од став 1 на овој член масло и мазиво се држат во посебни комори.

Во една комора на складот може да има најмногу 1000 литри течно гориво или 1000 литри масло и 400 kg мазиво.

Течно гориво и мазиво не можат да бидат во иста комора.

Коморите на складот на течно гориво и мазиво, како и пристапните простории од обете насоки во должина од најмалку 10 m мораат да бидат подградени со несогорлив материјал.

Покрај нишите за гориво во ремизите и работилниците и покрај коморите во складовите за течно гориво, масло и мазиво се изработуваат и влдабнатини со доволна зафатнина за прием на целокупното евентуално истечено гориво и мазиво.

Дното на складот (подовите) и нишите, како и местата за преточување на течно гориво мораат да бидат опшпани со немамастен песок или со фракционен дробен камен.

Член 132

Локомотивите, работилниците, ремизите и патиштата за превоз со сите уреди се одржуваат во исправна состојба и се контролираат редовно.

Ремизите, работилниците, складовите за течно гориво, масло и мазиво, локомотивите, патиштата за превоз и уредите на тој пат се прегледуваат еднаш месечно.

Еднаш тримесечно се врши и хемиска анализа на издувните гасови од дизел-локомотивата на O₂, CO, SO₂, CO₂, NO и NO₂. Мостра од издувните гасови се зема пред и зад пречистувачот при најголем број на обрти и полно оптоварување и при празен од на моторот.

Сите делови на дизел локомотивата се чистат редовно.

Наодите на прегледот од став 2 на овој член се внесуваат во книгата на прегледите на патот за превоз и за уредите на тој пат, а наодите од ст. 3 и 4 на овој член се внесуваат во дневникот на работата на локомотивата.

Прегледите од овој член се вршат според упатството за ракување и одржување.

2. Превоз со бесконечно јаже или синцир

Член 133

Превоз со бесконечно јаже или со синцир (жичара или синцара) може да се врши во хоризонтални и во коси јам-

ти простории со наклон до 25° (воздушни железници и кошници).

Секоја погонска постројка на жичарата мора да поседува кошница. Кошницата мора да биде толку јака да може да задржи 25% поголем товар од најголемото статичко оптоварување при редовен превоз.

Кошниците се конструираат така да кочат автоматски.

Член 134

Коморите, односно местата на кои е монтирана погонската и повратната станица на жичарата мораат да имаат доволно слободен простор за безбедна работа при одржување, одржување и ракување со постројките.

Ако погонската станица е сместена во комора, висината на комората изнесува најмалку 1,8 m, слободната ширина од страната од која се врши одржување и ракување најмалку 1,0 m, а од другата страна најмалку 0,7 m.

Член 135

При превоз со жичара правецот на движењето на пругата мора да биде таков што транспортната кошница да не може да се откачи, измести или преврти.

Ако поради правецот на просторијата не можат да се извршат условите од став 1 на овој член, се изработуваат меѓустаници или се поставуваат помошни уреди (шини водилки, свртнички макари и сл.).

Член 136

Јажниците, свртничките макари, носечките макари, носечката конструкција на жичарата и слично, до висина од 1,8 m од подот на просторијата, се премачкуваат со лесно усилена боја.

Сите станици и меѓустаници на жичарата мораат да имаат уред за давање и прием на звучни сигнали, а на секоје работно место кое бара постојана присутност на работник постои уред за нејзино запирање.

На сите станици и меѓустаници и на работните места каде бараат постојана присутност на работник се поставуваат сигнални табли со сигнални ознаки.

Член 137

Сите уреди на жичарата мораат да бидат лесно пристапни.

Жичарата мора да биде изградена така што транспортните кошници на крајот од превозот да можат лесно и безбедно да се откачат и да не можат да удрат во погонската или повратната макара.

Член 138

Широчината на просторијата при превоз со жичара, на местото на кое транспортната кошница може да се закачи и откачи, изнесува најмалку 1,0 m од најиздадената бочна точка на кошницата до бокот на просторијата односно подградата.

При превоз со жичара по коси простории (воздушна железница и свозница) на навозиштето и одвозиштето мора да постои слободна хоризонтална должина на колосекот за безбедна работа на откачување и закачување на транспортната кошница. Слободната должина одговара најмалку на двојната должина на кошницата која се закачува одеднаш, а не смее да биде помала од 6 m.

Член 139

Јажето на жичарата, пред почетокот на користењето, има најмалку шестократна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување при превоз. Ако со преглед се утврди дека носивоста на јажето е намалена на повеќе од 50% од почетната вредност, тоа се заменува.

Спојниот прибор меѓу кошниците (квачилото) и спојниот прибор меѓу кошниците и бесконечното јаже (виљушки или фаќалки) се изработува така што со нив да може безбедно да се ракува и во текот на возењето да не можат да се откачуваат.

Спојката и виљушките или фаќалките мораат да имаат, пред почетокот на користењето, најмалку десеткратна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување, а мораат да се заменат кога носивоста ќе падне за повеќе од 50% од почетната вредност.

Член 140

При превоз на вагонет со жичара по коса или по вертикала кршена просторија, на колосеците се вградуваат фаќалки или други уреди за запирање на вагонетите одбегнати низ косината.

Првите фаќалки се поставуваат на 5 m под преклоните во коса просторија, а другите на растојание од по 30 m. Движење на вагонети во свозниците или воздушните железници, како и во ходниците под свозниците или воздушните железници кои се вкрстуваат со нив е забрането, ако не постојат посебни заобиколни ходници или заштитни одбојници (брани).

Колосеците на свозниците или воздушните железници не смеат да се продолжуваат во ист правец или под агол поголем од 90°. Ако тоа поради технички причини не може да се изврши, на дното на свозниците или воздушната железница се поставува доволно јака брана, која за време на превозот со свозница или воздушна железница мора да биде затворена.

Член 141

Пред почетокот на превозот со жичара се прегледуваат погонската машина, уредите за кочење, бесконечното јаже, пругата, сигналните уреди и другите сигурносни уреди.

Наодите од прегледот од став 1 на овој член се запишуваат во дневникот на работа на жичарата.

Член 142

Брзината на превозот со жичара не смее да биде поголема од 1,0 m/s.

При превоз со жичара по коса просторија со наклон поголем од 15° и при поединечен превоз на кошници се употребува сигурносно јаже или синџир.

Член 143

Освен кошници, со жичара можат да се превезуваат и други (поголеми и потешки) предмети на соодветен постамент со автоматски фаќалки, ако наклонот е поголем од 25°.

3. Превоз со вител

Член 144

Превоз на материјал со вител може да се врши по хоризонтални (довлекувачки вител) и коси (извозен вител) јамски простории.

Довлекувачкиот вител се поставува, по правило, на почетокот или на крајот од транспортната просторија, а извозниот вител на врвот на транспортната просторија. Вителот може да биде со еден тапан или со два тапана, а мора да има уред за постепено задвижување на тапанот.

Член 145

Тапанот на вителот се изработува и се монтира така што јажето правилно да се намотува на тапанот. Ако е потребно да се регулира намотувањето на јажето на тапанот, тоа може да се врши само со соодветна кукачка.

На тапанот на вителот мора секогаш да се наоѓа резерва на јаже најмалку за три намотувања.

Член 146

При превоз на јаглен и материјал по коса просторија со наклон поголем од 25°, за превоз на вагонети се користат соодветни постаменти кои имаат под со држачи на вагонетот.

Член 147

Под врвот и на дното на косата просторија, како и на меѓукатовите од кои се врши превоз се поставува заштитна подвизна брана.

Браната се поставува непосредно под преклонот на колосекот или плочите на навозиштето, но така што вагонетот кога е браната затворена да може да се потисне на косината.

Браната смее да се отвори дури кога вагонетите ќе се закачат за јажето и ќе се потиснат на косината, така што јажето да биде затегнато.

При превоз на вагонети со постамент на сите наво-
зишта и одвозишта се поставуваат заштитни брани.

Брана се поставува и на сите колосеци во пристапни-
те ходници на меѓукатовите.

Оштетената брана мора веднаш да се поправи, а до-
дека не се поправи пристапот до транспортната простори-
ја мора да биде спречен на друг целесообразен начин
(вкрстени летви и слично).

Браната се поставува така што вагонетот да се запре
пред неа.

Браната мора да се отвора од сигурно место (засол-
ниште).

Член 148

При превоз со извозен вител вагонетите што се извле-
куваат мораат да имаат јак запирач на својата задна стра-
на, а вагонетите кои се спуштаат – факалка на челната
предна страна или сигурносно јаже (синцир). Ако подови-
те се бетонирани, вагонетите се извлекуваат само со сигур-
носно јаже.

Член 149

Ако превозот со вител е постојан, по должината на
транспортната просторија, на растојанија од по 10 m, се
вградуваат валјаци за заштита на јажето и праговите на
пругата од абење. По исклучок, ова растојание може да би-
де и помало ако постојат преклони.

Брзината на превозот со вител не смее да биде пого-
лема од 2,0 m/s.

4. Превоз на материјал по горна и долна шина

Превоз по горна шина

Член 150

Превозот на материјал по горна шина во хоризонтал-
ни и благо наклонети јамски простории може да се врши
рачно и со помош на механички уреди (вители, жичари со
бесконечно јаже и висечки локомотиви), а во коси јамски
простории само со помош на механички уреди.

Член 151

Димензиите на јамските простории во кои треба да се
вгради горна шина за превоз на материјал мораат да би-
дат според соодветните југословенски стандарди.

Член 152

Ако превозот по горна шина поминува низ вентила-
ционна врата, таа мора да биде изведена така да не го за-
грози функционирањето на сигурносните уреди на тран-
спортниот и вентилациониот систем.

Член 153

Шините, со деловите за закачување кои се фиксирани
на нив, како и врзните делови меѓу шините и потпорот мо-
раат да имаат најмалку тројна сигурност во однос на мак-
сималното оптоварување. Во кривините и на крајот гор-
ните шини се обезбедуваат од испаѓање, а елементите за
прицврстување (осигурување) не смеат да имаат помала
сигурност на кинење од деловите кои се употребени за за-
качување на шините.

Член 154

Максимално дозволената маса на материјалот (това-
рот) кој смее да се натоварува и превезува по горна шина,
мора да биде пресметана за соодветен начин и систем на
превоз и видно означена на натоварната станица.

Член 155

При превоз по горна шина мораат да се употребуваат
следните сигнални знаци:

- 1) еден краток сигнал – стој;
- 2) два кратки сигнала – вози напред;
- 3) три кратки сигнали – вози назад.

Член 156

Работните места кои бараат постојана присутност на
работници покрај кои материјалот се превезува со меха-

нички уреди со горна шина, натоварните и истоварните
станции, како и раскрсниците мораат да имаат постојано
осветление.

Член 157

Во секоја смена, пред почетокот на превозот на јаг-
лен и материјал по горна шина со помош на механички
уреди е неопходно да се контролира исправноста на пре-
возниот систем.

Член 158

Превозот по горна шина се врши според упатството
за негово ракување и одржување.

Рачен превоз по горна шина

Член 159

Рачен превоз на материјалот по горна шина се врши
во јамските простории со наклон до 10 промили.

Ако постои опасност дел од возот или возот за рачен
превоз да тргне неконтролирано од местото на натоварот
или истоварот на јаглен и материјал, над и под таквите
места се поставува уред на шината за задржување на возот
со товар.

Член 160

Деловите на возот за рачен превоз во кои се натова-
рува товарот (носечки воз, рачен возен вител, носечка
платформа, синцири, опфатни синцири со кукачка и сл.),
се конструираат така што товарот да може сигурно да се
обезбеди од испаѓање во текот на возењето.

Член 161

Растојанието меѓу два воза за рачен превоз изнесува
најмалку 1,6 m, а се обезбедува со дистанционен лост спо-
ен со краевите на два влечни воза. Ако не постои дистан-
ционен лост, тоа растојание изнесува најмалку 10 m.

Член 162

Пред почетокот на рачен превоз по горна шина, се
проверува нејзината техничка исправност.

Превоз по горна шина со вител

Член 163

Превоз на јаглен и материјал по горна шина со вител
може да се врши во коси простории со наклон до најмногу
25°, со брзина до 2 m/s. Дозволеният пад може да биде и
поголем, но само во јамски простории чија должина не
преминува 150 m, а брзина 0,5 m/s.

Член 164

Јажето на вителот за превоз по горна шина во коси
простории има најмалку шесткратна сигурност во однос
на превозот на максимален товар.

Спојните елементи на количките и кошницата за пре-
воз, како и оние кои го спојуваат јажето со количките, има-
ат шесткратна сигурност при најголеми влечни оптовару-
вања.

Член 165

Погонот на вителот се уредува така што најголемата
дозволена брзина на превозот не смее да изнесува повеќе
од 2 m/s.

Член 166

Во коси јамски простории кошницата за превоз на
материјал по горна шина над 3 t мора да биде опремена со
сигурносен уред за кочење (факалка). Сигурносниот уред
мора да биде конструиран така што при наклон од 18° да
нема пат на кочење поголем од 11 m.

Член 167

За превозот по горна шина со вител, во коси простори-
и, се води книга на примопредавањето на уредите и кни-
га за прегледите и одржувањето.

Превоз по горна шина со бесконечно јаже

Член 168

Превоз по горна шина со бесконечно јаже (во натамошниот текст: жичара со горна шина) се врши во хоризонтални и коси јамски простории со наклон до 20° и брзина до 2 m/s.

Превозот по горна шина со бесконечно јаже може да се врши и при поголеми падови и подем од 20°, под услов конструкцијата да биде таква да овозможи навремено кочење и брзина помала од 2 m/s.

Член 169

Закачувањето и спојувањето на транспортната кошница на влечниот лост и на дистанционите лостови се изведува така да не можат со еден потез да се раставаат.

Член 170

Ако наклоните на јамската просторија се поголеми од 10 промили, влечниот воз на жичарата со горна шина има кочна количка (кочна количка-факалка), така што со нејзиното активирање возот со товар да може сам да се запре ако се откачи јажего од влечната количка.

Кочната количка се пресметува и изведува така што при наклон од 5° до 20° да го запре влечниот воз на должина од 11 m.

Член 171

Кошницата за натовар на товарот се изработува така што материјалот во неа да може сигурно да се превезува и да се обезбеди од испаѓање.

Член 172

Кај жичарата со горна шина спојните елементи меѓу транспортните кошници на влечниот воз, кошницата за товар и влечниот воз и јажего да имаат шесткратна сигурност на кинење во однос на најголемите влечни оптоварувања.

Член 173

Радиусот на кривината на жичарата со горна шина во хоризонтална рамнина изнесува најмалку 4 m, а во вертикална 10 m. Свртноците на жичарата со горна шина се изведуваат така што да не можат сами да се отвораат и затвораат додека наполнетиот воз е во движење.

Член 174

Влечното јаже на жичарата со горна шина при монтирање има најмалку шесткратна сигурност на кинење во однос на неговото најголемо статичко оптоварување при превоз на материјалот. Испитната и сметковна сигурност на јажего не смеат да се разликуваат за повеќе од 15%. Пречникот на влечното јаже не може да биде помал од 13 mm.

Член 175

Влечното јаже на жичарата со горна шина се води со помош на макари. Водењето на влечното јаже се изведува така што јажего не смеат да ја допира подградата на боковите на просторните, каблите или товарот. На работните места кои бараат постојана присутност на работници, покрај жичарата се поставуваат прекинувачи за исклучување на моторот на жичарата во случај на потреба.

Член 176

Деловите кои служат за прицврстување на макарите за водење на влечното јаже се изведуваат така што да имаат тројна сигурност на кинење во однос на максималното статичко оптоварување.

Член 177

Пред и зад кривината се поставуваат додатни макари за водење на влечното јаже. Пречникот на кружното свртување на уредот за водење на влечното јаже е најмалку 20 пати поголем од пречникот на влечното јаже.

Член 178

Натезната станица на жичарата со горна шина мора да има доволно простор за затегање на влечното јаже. Пречникот на подвижната макара на влечното јаже на повратната станица е најмалку 20 пати поголем од пречникот на влечното јаже. Уредите за прицврстување на повратната макара имаат најмалку шесткратна сигурност на кинење во однос на најголемото статичко оптоварување.

Член 179

Влечното јаже на жичарата со горна шина се прегледува најмалку еднаш неделно, а наодот се запишува во книгата на прегледите на јажего. Постојното влечно јаже се заменува со ново ако на 10 свиткувања на струкот на влечното јаже има толку прекинати жици што останатите жици на влечното јаже при превоз да не даваат тројна сигурност во однос на нормалното статичко оптоварување на јажего. Ако поради корозија или некои други причини повеќе од 10% е намален неговиот првобитен пречник, влечното јаже не смеат да се употребува.

Член 180

За жичарата со горна шина се водат неделни, месечни и годишни книги за прегледите, испитувањата и одржувањето.

Превоз по горна шина со висечка хидраулична дизел-локомотива

Член 181

Вителот на влечното јаже со хидрауличен погон ги исполнува следните услови: кочничкиот систем се изведува така што да стапува во дејство сам штом ќе се исклучи погонот, кочниците не смеат да отпуштат додека на манометарот не се постигне притисок доволен да ги отвори вентилите, ако во резервоарот нема доволно масло, ако температурата е поголема од дозволената и ако моторот не е вклучен. Кочниците мораат да издржат 1,5 пати поголем товар отколку што е најголемото статичко оптоварување кое се јавува при редовен превоз на материјал.

Погонот на вителот од став 1 на овој член се уредува така што да не може да се пречекори најголемата дозволена брзина на превоз.

Пумпата на погонот на вителот од став 1 на овој член се враќа автоматски во нулева положба кога ќе дојде до прекин на цевоводот, снемвање на електричната енергија, пренизок напоен притисок во хидрауличниот систем и недоволна количина на масло во резервоарот.

Командните уреди на вителот од став 1 на овој член мораат да бидат достапни и прегледни за ракувачот без негово поместување од местото на ракувањето.

Член 182

Превоз по горна шина со висечка хидраулична дизел-локомотива (во натамошниот текст: превоз со висечка хидраулична дизел-локомотива) може да се примени во хоризонтални и коси јамски простории со наклон до 20° со брзина од 2 m/s. Превоз со висечка хидраулична дизел-локомотива може да се инсталира во коси простории и при наклон поголем од 20°, но при сразмерна брзина.

Член 183

Висечките хидраулични дизел-локомотиви се со таква конструкција да може со нив сигурно да се ракува, да можат лесно да се контролираат и одржуваат. Уредите и инструментите инсталирани на локомотивата се заштитени од механички оштетувања и штетни влијанија на вода и прашина. Основните мери на локомотивата се во согласност со стандардот JUS P. S9. 109.

Член 184

Висечките хидраулични дизел-локомотиви мораат да ги совладуваат хоризонталните кривини со радиус од 4 m, а вертикалните – со радиус од 10 m.

Член 185

Температурата на издувните гасови при излезот во атмосферата не смеат да биде повисока од 70 °C, ни содржината на јаглен-моноксид поголема од 0,12% (V/V).

Површинската температура на ниедно место на моторот не смее да биде повисока од 150° C при трајно оптоварување што е предвидено за висечка локомотива.

Член 186

Ако е неисправен или оштетен некој од битните составни делови, а особено: ако се неисправни кочниците, синцирите и кукачките за носење, врзните лостови, истрошени фриксиони тркала, неконтролирано истечува гориво и мазиво, ако се неисправни командите и резервоарот за пречистување и ладење на издувните гасови од моторот, ако е поголема концентрацијата на јагленмоноксид (CO) во издувните гасови на моторот од дозволениот процент, ако носечките шини или синцири се деформирани или напукнати, ако е неисправен уредот за гаснење на пожар, ако не функционираат сигналните уреди, осветлението и сл., превоз на материјал со висечка хидраулична дизел-локомотива не се врши.

Член 187

При возење со висечка хидраулична дизел-локомотива елементите за ракување во останатите возачки кабинни мораат да се исклучат.

По активирањето управувачката рачка мора автоматски да се враќа во првобитната положба.

Член 188

Висечката хидраулична дизел-локомотива мора да има погонска, сигурносна и задржна кочница и два меѓусебно независно кочнички системи. Облогите на кочниците не смеат да бидат од пластика или од материјал изработен врз основа на пресувана вештачка смола.

Член 189

Конструкцијата на погонската кочница мора да биде таква што во текот на погонот не смее да се откочи при активирање ни на сигурносната ниту на задржната кочница.

Погонската кочница е регулациона и не смее да дејствува со непосреден фриксионен контакт со шината.

Погонската кочница се конструира така што да е во состојба да го запира возот во надолно возење на патека до 15 m. Тоа запирање мора да биде обезбедено при најголем вкупен товар, за најголем проектиран наклон на трасата на горната шина и брзина на возењето.

Погонската кочница мора да биде во состојба во надолно возење при најголемо оптоварување и наклон, како и при најголема брзина да го спушти возот со константна брзина.

Член 190

Силата на кочењето на сигурносната и задржната кочница се произведува со помош на пружини или тегови.

Сигурносната и задржната кочница се изведуваат така што кочничките облоги при возење да не се тријат од шината, кочничкиот диск или тапанот.

Член 191

Ако дозволената брзина на локомотивата се пречеко-ри за повеќе од 30%, сигурносната кочница се активира автоматски. За автоматско активирање на сигурносната кочница мораат да постојат два механизми кои дејствуваат независно еден од друг.

Кочницата може во секој момент да се активира и рачно, од возачката кабина.

Член 192

Задржната кочница има најмалку една и полкратна статичка сигурност на задржување на возот при максимално оптоварување на најголемиот проектиран наклон.

Член 193

Кочниците на локомотивата се одржуваат во исправна состојба, а исправни се, ако ги исполнуваат следните услови:

1) забавањето при кочење не смее да биде поголемо од 9,81 m/s²;

2) затворање на кочничкиот уред со помош на автоматски механизам за активирање мора да се изврши во време од најмногу 0,3 s;

3) времето на затворање на кочничкиот уред при рачно активирање смее да изнесува 0,7 s.

Член 194

На крајот на возот на висечката хидраулична дизел-локомотива се поставува фаќалка, која дејствува независно од локомотивата, а во случај на раздвојување на дел од возот во коса просторија кочењето се остварува со хидрауличен уред.

Член 195

Хидрауличната дизел-локомотива се опремува со постојан противпожарен уред со автоматско дејствување, кој може да се активира и рачно, од возачката кабина која се наоѓа во погон.

Хидрауличната дизел-локомотива се опремува и со рачен противпожарен апарат, кој од двете страни на локомотивата може да се симне од своето лежиште.

Член 196

Возачката кабина во локомотивата мора да има седиште од кое се има добар преглед на трасата, можност за читање на контролните инструменти и сигурно ракување со командните уреди, како и осветление со таков интензитет што на далечина од 15 m да дава осветленост од 4 лукса.

На возачката кабина во локомотивата се инсталира звучна сирена чии сигнали добро се слушаат на далечина од 15 m пред челото на возот.

Возачката кабина во локомотивата на двете страни има отвори за влегување и излегување.

Член 197

Деловите на врзниот прибор кои служат за пренос на влечната односно на потисната сила меѓу хидрауличната дизел-локомотива, кабината и деловите за влеча на товарот имаат најмалку десеткратна сигурност на кинење во однос на најголемото дозволено статичко оптоварување при превоз на материјал.

Деловите кои служат за закачување на хидрауличната дизел-локомотива, кабините и кошниците имаат десеткратна сигурност во однос на тежината на закачените уреди.

Член 198

Хидрауличната дизел-локомотива мора да има инструменти за регистрирање на работните часови на моторот, брзината на возењето, притисокот на воздухот на кочничкиот систем, работниот притисок на хидрауликата и типска плочка со технички податоци.

На погонскиот мотор на локомотивата се назначува фабричниот број и фирмата односно називот и седиштето или регистрираниот знак на производителот.

Член 199

Исправноста на трасата (шините со деловите за закачување) и на висечката хидраулична дизел-локомотива со уредите што припаѓаат се прегледува секојдневно, по смени. Наодите на тие прегледи се запишуваат во книгата на работата на одржување на висечката хидраулична дизел-локомотива.

Покрај прегледот од став 1 на овој член се вршат неделни и месечни прегледи.

Член 200

За превозниот систем со висечка хидраулична дизел-локомотива се водат следните книги:

1) книга на примопредавањето на висечката хидраулична дизел-локомотива;

2) книга на одржувањето на локомотивата и на горната шина (сменска, неделна и месечна);

3) книга на полугодишното испитување.

Превоз по долна шина

Член 201

Основните мери на јамските простории во кои се вградува долна шина за превоз на материјал, мораат да бидат такви да овозможат нормално вршење на транспорт по долна шина. Слободниот простор на просторијата над и бочно од најиздадениот уред или товар, не смее да биде пократок од 0,3 m.

Шината и врзниците имаат најмалку двојна сигурност на истегане спрема максималниот товар.

Член 202

Полупречникот на искривеноста на колосекот не смее да биде помал од 4 m, сметано од средината на колосекот.

Член 203

Превоз по долна шина со погон со помош на витли може да се користи во хоризонтални и коси јамски простории со наклон до 20° и со брзина до 2 m/s, ако се вградени уреди кои спречуваат пречекорување на дозволената брзина.

Член 204

Закачувањето и спојувањето на вагоните на влечниот воз и на спојните лостови се изведува со помош на спојки што не можат сами да се откачуваат.

Споевите на вагоните на влечниот воз се конструираат со осумкратна сигурност на кинење во однос на максималниот дозволен товар при превоз.

Член 205

За наклон поголем од 10 промили влечниот воз на долната шина мора да има соодветен број на кочнички уреди (кочнички колички или товарна количка со сопствени кочници), така што со нивното активирање возот со товар сам да се запре ако се откачи јагето од влечните колички. Кочничкиот уред се конструира така што при наклон од 5 до 20° да се запре влечниот воз на должина до 15 m.

Член 206

Влечното јаже на возот со долна шина има најмалку шесткратна сигурност на кинење во однос на неговото најголемо статичко оптоварување при превоз. Разликата меѓу испитната и конструкционата сигурност на влечното јаже не смее да биде поголема од 15%.

Член 207

Влечното јаже на возот со долна шина се води со помош на уред за водење (валјаци и др.). Уредите за водење на јажината се изведуваат и вградуваат така да не можат да се сплеткаат и закачат за подградата или истоварениот материјал.

Деловите кои служат за прицврстување на уредот за водење на јагето имаат тројна сигурност на кинење.

Член 208

Вителот за влеча на возот по долна шина се прицврстува за подлогата така што да издржи тројна номинална влечна сила.

Член 209

Уредите за прицврстување на валјаците за свртување (свртноци за јажина) имаат најмалку шесткратна сигурност на кинење во однос на најголемото статичко оптоварување.

5. Превоз со транспортер со лента

Член 210

Јамските простории во кои се сместени транспортерите со лента се изработуваат според југословенските стандарди за пресеци на јамските простории.

Мерите на транспортерите со лента и мерите и квалитетот на самата лента од гума или пластична маса се определуваат според југословенските стандарди за транспортерите со лента и нивните составни делови.

Транспортната лента мора да биде огноотпорна и антистатична и се испитува според југословенските стандарди за транспортни ленти.

Член 211

Со транспортер со лента се превезува само оној материјал за кој е конструиран транспортерот.

Гранулацијата на материјалот кој се превезува не смее да биде поголема отколку што е утврдено со соодветните југословенски стандарди.

Аголот на наклонот на косите транспортери со лента не смее да биде поголем од најголемиот дозволен агол кој е определен со соодветните југословенски стандарди и мора да биде усогласен со карактеристиките на материјалот и со условите за работа на транспортерот.

Ако аголот на наклонот е поголем од дозволиениот, се применуваат специјални конструкции на транспортер или лента.

При превоз на материјал чија крупност е најмногу 300 mm по падот на просторијата, при движењето на лентата со брзина поголема од 1,5 m/s, аголот на падот не смее да биде поголем од 80% од аголот утврден со соодветните југословенски стандарди.

Брзината на движењето на транспортната лента за превоз на материјал се определува според конструкцијата на лентата и транспортерот, карактеристиките на материјалот што ќе се транспортира и условите за работа на транспортерот.

Брзината на движењето на лентата на подвижните и поместливите транспортери во откопните и одделенските јамски простории не смее да биде поголема од 2,0 m/s, а брзината на движењето на лентата на стационарните транспортери во главните транспортни јамски простории не смее да премине 3 m/s.

Член 212

Ако материјалот се превезува со ребреста лента или со транспортер со специјална конструкција, најголемиот агол за превоз нагоре или надолу не смее да биде поголем од аголот што го определил производителот на транспортерот.

Член 213

Погонските, затезните и растојанските тапани и другите завртни делови на транспортерот со лента, се заштитуваат со заштитна ограда или уреди.

Член 214

Ако транспортерот со лента е наклонет повеќе од 5°, а погонската станица се наоѓа на горниот дел од просторијата, се поставува уред за автоматско запирање на транспортерот во случај да сними погонска енергија. Ако погонската станица се наоѓа на дното на коса просторија, а материјалот се извлекува од дното на коса просторија, завртниот тапан има уред за автоматско кочење.

Ако наклонот на транспортерот со лента е поголем од 8°, без оглед на местото на погонската станица, транспортерот има уред за автоматско кочење.

Фрикционите делови на облогите на кочницата се изработуваат од несогорлив материјал по кој не може да се собира статички електрицитет.

Член 215

Споевите на затезните уреди на транспортерот со лента со неговиот темел имаат најмалку двојна затезна статичка сила.

Член 216

Мерите на отворот на бункерот во кој се фрла односно паѓа материјал од лентата се определуваат со посебно пресметување на висината на падот и масата на најкрупните парчиња.

Член 217

Кај косите транспортери со лента се поставуваат заштитни облоги со кои се спречува испаѓање и отскокнување на крупни парчиња од лентата.

Член 218

Ако при превозот со повеќе поединечни транспортери со лента кои се распоредени во редица не е на секоја погонска станица поставен ракувач на транспортерот и ако транспортерите не се на двете страни меѓусебно поврзани со сигнални уреди, целиот систем на транспортери мора да има уред за автоматско постепено подвижување и запирање на одделни транспортери по оној редослед кој е определен со организацијата на технолошкиот процес (уред за блокирање).

Запирање на лентата со помош на сигурносно-сигнален уред се овозможува од секое работно место кое бара постојана присутност на работници по должината на транспортерот со лента.

На сите натоварни и истоварни станици мора да постои телефонска или друга врска за усно спогодување.

Член 219

Ако еден од паралелните транспортери со лента се поправа во иста просторија, за време на поправката се запира другиот транспортер.

Превоз на граѓа и други предмети се дозволува само по исклучок, и тоа под услов транспортерот со лента и натоварните и истоварните места да се оспособени за тоа.

Член 220

За превоз на јамска граѓа и други предмети со транспортер со лента, се изработува упатство за ракување.

Член 221

На сите јамски раскрсници преку кои поминуваат транспортери со лента, се поставуваат мостови или скали со летви за придружување или со ограда.

Мостовите од став 1 на овој член се поставуваат високо над лентата така што да не можат да ги зафатат ни најголеми парчиња од материјалот што се превезува со лента.

Премините преку транспортерот мораат да бидат осветлени.

Член 222

Меѓу подот на мостот и покривот слободната височина изнесува најмалку 1,4 m.

Мостот мора да биде широк најмалку 0,7 m, а не смее да биде лизгав.

Член 223

Поминот под транспортерот кај висечкиот транспортер со лента се заштитува и има слободна височина од најмалку 1,2 m.

Член 224

Јамските простории во кои се наоѓаат стационарни транспортери со лента, се осветлени со постојано осветление.

Член 225

Погонската и повратната станица на транспортерите со лента со кои се врши превоз по иста траса подолго од една година, се поставуваат на цврсти постаменти односно темели.

Член 226

Ако материјалот се превезува по долна лента, на внатрешната страна на лентата мора да постои соодветен уред за сигурно чистење на лентата.

Член 227

На подот под повратната лента не смее да се дозволи натрупување на материјалот и тој редовно се отстранува со помош на соодветен алат.

Материјалот што се симнува со уреди за чистење, како и материјалот што паднал од лентата, се отстранува редовно.

Материјалот што е исчистен од лентата се натоварува на лентата само кога таа не е во движење.

Член 228

Натоварните и претоварните места конструктивно се решаваат така што материјалот, ако е тоа можно, да паѓа на средина на лентата. Ако се превезуваат и покрупни парчиња на материјал, тие треба да паѓаат на лентата во правец на превозот и, ако е тоа можно, на површина веќе покриена со ситен материјал кој се превезува.

Натоварните и претоварните места се заштитуваат со огради или со заштитни мрежи.

Член 229

Недостатоците уочени во текот на смената се внесуваат, по секоја смена, во книгата на примопредавањето.

Еднаш неделно детално се прегледуваат конструкцијата и обртните делови на транспортерите со лента, а уочените недостатоци се внесуваат во книгата на редовни прегледи на транспортерите.

Член 230

На стационарните транспортери со лента со кои се превезува јаглен, на секои 50 m по должината на транспортерите се поставуваат: хидрант со вентили, пожарникарски црева долги 50 m и соодветни противпожарни апарати.

Член 231

Гумената лента во јамата, по правило, се спојува со вулканизирање.

Топло или ладно вулканизирање на гумената лента се врши на начин што ќе го определи производителот на средствата за вулканизирање.

Споевите на краевите од гумените ленти се изработуваат така што да имаат потребна цврстина, забелувањата на нив да се што помали и споевите, без пречки и оштетувања, да преминуваат преку тапаните.

Член 232

На сите командни лостови, тастери, копчиња и слични уреди се поставува натпис за нивната намена.

Член 233

На погонската станица на секој транспортер со лента се наоѓа табличка со карактеристиките на транспортерот. На табличката се назначува: фирмата односно називот и седиштето на производителот на опремата, типот на опремата и фабричкиот број, годината на производство и брзината на лентата.

Член 234

На командното место на секој стационарен транспортер со лента се става упатство за ракување со транспортерот во кое се наведуваат мерките што треба да се преземат во случај на дефект, пожар на лентата и други оштетувања.

Член 235

На пресипните места на транспортерите со лента кои носат големи парчиња материјал се вградуваат уреди за намалување на брзината на паѓањето на материјалот кој се превезува.

Член 236

Кај стационарните транспортери со лента се поставува уред за запирање со чија помош во случај на нужда транспортерот се запира од кое и да е место по должината на трасата на транспортерите.

По принудното запирање транспортерот со лента се пушта повторно во погон дури кога дефектот или причината за застојот се отстранети.

Член 237

При преместување или поместување транспортерот со лента се исклучува од мрежата за напојување со струја. Пред почетокот на преместувањето или поместувањето системот за затегнување се дотерува така што лентата да е доволно олабавена за поместување.

Член 238

Транспортерот со лента се контролира и одржува редовно.

Прегледи на транспортерот со лента се вршат дневно, пред секој редовен превоз и неделно.

Пред секој редовен превоз се прегледуваат:

1) трасата по која се врши превоз;
2) лентата, да не е оштетена или на неа да нема материјал;

3) функционирањето на сите сигнални уреди.

Еднаш неделно се прегледуваат:

1) состојбата на конструкцијата на транспортерот;

2) погонската, повратната и затезната станица;

3) кочниците;

4) сигналните уреди.

За време на работата на транспортерот со лента, секои 15 дена се врши детален преглед на конструкцијата и на обртните делови.

Сите наоди од прегледите од ст. 3, 4 и 5 на овој член се внесуваат во книгата на прегледите.

Детален преглед се врши еднаш годишно.

Член 239

Валјците, тапаните, винтовите за прицврстување на тапаните, уредите за чистење, затезните станици и другите делови на транспортерите со лента се контролираат и одржуваат според техничкото упатство на производителот.

Член 240

На погонската станица на секој транспортер со лента подолг од 100 m се наоѓа уред за гаснење на пожар.

Член 241

Пред пуштањето на транспортерот со лента во погон, се дава звучен или светлосен сигнал.

Звучниот сигнал мора да се чуе, а светлосниот сигнал да се види на секое работно место кое бара постојана присутност на работници по должината на трасата на лентата.

Член 242

Сигнално светло се пали на почетокот на превозот и при контролен преглед на транспортерот со лента и се гаси кога е превозот или прегледот завршен.

За сигнализација се употребуваат следните сигнали:

1) сигнал со црвена боја - забранет превоз;
2) сигнал со зелена боја - дозволен превоз до следниот сигнал.

6. Превоз со челичен транспортер

Член 243

За превоз на материјал во јама можат да се користат: челични транспортери со бесконечна челична лента од членови и со влечен синцир (членест транспортер) и челичен транспортер со жлебови, влечни синцири и грибли (гриблест транспортер).

Челичните членести и гриблести транспортери можат да имаат еден или повеќе влечни синцири.

За погон на челичен транспортер може да се користи електрична енергија или компримиран воздух.

Член 244

Превоз на материјал со челичен транспортер се врши по хоризонтални и коси простории до наклон од 35°. Во коси простории со наклон поголем од 18° челичните транспортери имаат засебни грибли и направи за кочење.

Брзината на движењето на челичниот транспортер не смее да биде поголема од 1,5 m/s.

Член 245

Ако челичниот транспортер е поширок од 1 m, се изработува соодветен премин за луѓе.

Висината над преодното мовче до покривот односно до подградата на просторијата изнесува најмалку 1,4 m.

Ако преминот за луѓе се наоѓа под челичниот транспортер, висината на тој премин не смее да биде помала од 1,2 m. Преминот се заштитува со посебна ограда од паѓање на материјал од челичниот транспортер.

Член 246

Со челичен транспортер се превезува само материјал за кој е транспортерот наменет, а по исклучок може да се превезува и друг материјал, под условите определени со упатството за ракување со челичниот транспортер.

Член 247

Челичниот транспортер или во редица поставени челични транспортери подолги од 50 m, имаат уред за давање и прием на звучни или оптички сигнали.

Член 248

Ако при превозот со повеќе челични транспортери поставени во редица нема на секоја погонска станица поставен ракувач со транспортерот, транспортниот систем има автоматски уред за постепено задвижување и запирање на транспортерот по оној редослед кој е определен со технолошката постапка (блокирачки систем).

Член 249

Челичниот транспортер редовно се контролира и одржува во исправна состојба.

Еднаш неделно детално се прегледува целата конструкција, завртните делови, станиците и премостувањето на челичниот транспортер.

Наодите од прегледот од став 2 на овој член се внесуваат во книгата на прегледите.

7. Превоз со возило без шини

Член 250

Превоз на материјал со возило без шини се врши по хоризонтални и коси јамски простории. Наклонот на транспортниот пат по коса просторија зависи од техничките карактеристики на возилото.

Возилото без шини мора да биде движено со течно гориво, компримиран воздух или акумулатори.

Член 251

Во кабината на возилата без шини што се движат со брзина поголема од 2 m/s се вградува покажувач на брзината.

Член 252

Возилото без шини има два независни кочнички уреди кои можат лесно да се активираат.

Член 253

Покрај уредот за рачна сигнализација и рефлекторот со кратко и долго светло, возилото без шини од задната страна има удвоено светло, како и уреди за гаснење на пожар.

Член 254

За довод на течно гориво од резервоарот до моторот, кај возилата без шини, по правило се користи цврст метален вод, а ако е еластичен, мора да има метална арматура. Затворот на резервоарот за течно гориво во возилото без шини мора да спречи изливање на гориво од резервоарот.

Отворите за полнење на резервоарот со течно гориво на возилата без шини се распоредуваат и изведуваат така што евентуално истуреното гориво да не допре до тешко пристапните или загреани делови на возилото.

Член 255

Широчината на јамската просторија за превоз на материјал со возило без шини за најмалку 1,0 m е поголема од најголемата ширина на возилото.

Ако по иста јамска просторија сообраќаат две или повеќе возила без шини, се изработуваат проширувања за нивно разминување.

Слободната височина од најиздадената точка на возилото без шини до покривот односно до подградата изнесува најмалку 0,6 m.

Подот на јамската просторија за превоз со возила без шини не смее да биде лизгав.

Ако од возилото без шини се истоварува материјал во сипка-бункер, на устието на сипката-бункерот се изработува заштитен сугурносен праг.

Член 256

Возилото без шини не смее да биде наполнето со материјал повеќе од дозволеното оптоварување.

Ако за погон на возилото без шини се користи течно гориво и се врши превоз во насока на движењето на воздухот, брзината на возилото не смее да биде еднаква на брзината на движењето на воздухот.

Член 257

Со возило без шини се превезува само материјал за кој е наменето возилото, а по исклучок со возило без шини се превезува и друг материјал под условите определени со упатството за ракување со возилото.

в) Гравитационен транспорт

Член 258

Наклонот на косата просторија за гравитационен транспорт на материјал зависи од карактеристиките на транспортниот материјал (ископината) и отпорот на триењето на тлото на транспортната просторија. Отпорот на триење на тлото на просторијата се намалува со вградување на материјал за намалување на триењето, а во јама со метан и со опасна јаглена прашина материјалот не смее да создава искра и покачена температура.

Член 259

Отворите на врвот на лизганицата, сипката или бункерот се затвораат со полни или решеткасти капаци или се оградуваат.

На долниот отвор на лизганицата, сипката или бункерот се вградуваат соодветни затворачи.

Член 260

Влезниот отвор на лизганицата, сипката или бункерот не смее да биде изработен во покривот на јамската просторија (ходникот), туку до бокот односно во бокот на јамската просторија.

Член 261

Лизганицата, сипката и бункерот во јамската просторија не смеат да се испразнат сосема.

За време на натоварот на транспортниот материјал во празна или малку наполнета лизганица, сипка и бункер, долниот отвор на нив мора да биде затворен.

Транспортниот материјал истурен покрај влезниот отвор по подот смее да се собира само кога влезниот отвор на лизганицата, сипката или бункерот е затворен.

г) Други видови превоз на материјал

Член 262

При изработка на помали коси или вертикални простории, односно при поправки и одржување на коси и вертикални простории таму каде што нема можност за користење на механички постројки за превоз на материјалот, за дигање или спуштање на материјалот (за подградување и слично) можат да се користат рачни витли (чекрек), рачни или механички дигалки, синцирници (макарници) и слично.

Ако се користи на рачен вител (чекрек) тој се монтира надвор од отворот на просторијата и добро се зацврстува, а пречникот на чекркот мора да биде најмалку 30 пати поголем од пречникот на јагето. Чекркот мора да има две дршки.

Деловите на уредот од став 1 на овој член, како што се јажињата, споевите на јажињата, приборот за закачување и кукачките имаат најмалку десеткратна сигурност во однос на најголемото статичко оптоварување.

VII. ВЕНТИЛАЦИЈА НА ЈАМСКИТЕ ПРОСТОРИИ

Член 263

Сите рударски простории, освен дифузно проветруваните простории, во сите фази на технолошкиот процес се проветруваат механички.

Член 264

Во текот на изведувањето на рударските работи се води техничка документација која содржи:

- 1) ситуационен план на проветрувањето;
- 2) шема на вентилационата мрежа;
- 3) распределба на воздухот;
- 4) режим на работата на главните вентилатори;
- 5) начин на контролата на вентилациониот систем.

1. Јамски воздух

Член 265

Содржината на кислород во јамскиот воздух со кој се проветруваат работилиштето и јамските простории изнесува најмалку 19% (V/V).

Содржината на други гасови во јамскиот воздух не смее да ја помине максимално дозволената концентрација на штетни гасови и пари во атмосферата на јамските простории и работилиштето.

Ако условите од став 1 на овој член од која и да е причина не се исполнети, работа во јамската просторија е можна под услов да се обезбеди работа на вентилаторот, доволен број апарати за заштита на дишните органи (изолациони апарати и самоспасувачи), индикатори на гасови, средства за спогодување и друг потребен прибор и на отстранување на причините и последиците од експлозија на метан или јаглена прашина, јамски пожари, концентрација на отровни и задушливи гасови да работат само лица кои се за тоа посебно стручно оспособени.

Бројот на апарати за заштита на дишните органи од став 3 на овој член изнесува најмалку 3% од максимално ангажираните самоспасувачи во смената, односно најмалку 12 за метанските јами и 9 за неметанските јами.

Член 266

Исправноста на апсорбентот на јаглендиоксид (CO₂) на изолационите апарати се контролира најмалку еднаш во три месеци, а изолациониот апарат пред и по секоја употреба, а најмалку еднаш месечно.

Детална контрола на изолационите апарати се врши по секоја интервенција, а најмалку еднаш годишно.

Контрола на херметичноста на самоспасувачите и на изолационите апарати се врши најмалку еднаш месечно.

За контролата на исправноста на апаратите за заштита на дишните органи се води соодветна контролна книга.

Член 267

Параметрите на јамскиот воздух со кои се дефинираат климатските услови за работа се:

- 1) температура на воздухот ..... t (°C)
- 2) релативна влажност ..... (%)
- 3) брзина на протекот ..... (m/s)

Збирното влијание на параметрите од став 1 на овој член врз климатски условите за работа се изразува со ефективна температура (t_e f).

Член 268

Под поволни услови за работа на работилиштето, во смисла на овој правилник, се подразбира големина на ефективната температура на работното место во граници од 283 до 298 K.

Ако големината на ефективната температура ги премине границите од став 1 на овој член, се применуваат додатни технички мерки за сведување на големината на ефективната температура во дозволени граници.

Член 269

Брзината на протекот на воздухот на работните места и во профилите на јамските простории (без локални стеснувања) - (во m/s) изнесува:

Вид на просторијата	најмалку најмногу	
– простории за редовен премин	0,25	8
– простории за повремени премин	0,25	10
– влезни и излезни ходници на откоп пот во метанските јами	0,5	8
– простории со електровлеча со помош на жица во метанските јами	1,0	8
– помошни и други пристапни простории во метански услови	0,2	
– сепаратно проветрување на работил иштето во метански услови:		
– ходници и нископи	0,15	
– ускопи	0,20	
– во неметански услови:		
– ходници, нископи и ускопи	0,10	
– сепаратно проветрување на работил иштето	0,15	
– надолно водење на воздухот во ја мите со метан	0,5	

Заради контрола на брзината на протекот на воздухот на сепаратно работилшето во метанска јама, се вградуваат контролници на вентилацијата.

2. Начин на проветрување и разведување на воздухот

Член 270

Јамата се проветрува со помош на една или повеќе вентилациони постројки на површината на земјата.

Член 271

Метанската јама се проветрува со депресионо дејство на главните вентилатори, а неметанската јама – со депресионо, компресионо или комбинирано дејство на главните вентилатори.

Заради подобрување на проветрувањето во едно вентилационо одделение на јамата, може да се примени помошен вентилатор. Локацијата на помошниот вентилатор, начинот на неговото вградување, режимот на работата и воспоставувањето на протечна вентилација на локацијата на која се наоѓа вентилаторот, се определуваат со техничката документација.

Член 272

Со разведување на воздухот се обезбедува најкраток пат на довод на свеж воздух на работилшето и во најдлабокот дел на јамата.

Деловите на јамата кои прават експлоатациона целина претставуваат вентилациони одделенија во кои откопните и другите работилшта се проветруваат со одвоени сгранки на воздушна струја.

Дијагонална врска меѓу вентилационите одделенија не е дозволена.

Сериското водење на воздушната струја за протечно проветрување на откопните работилшта се условува со количината и квалитетот на јамскиот воздух.

Растојанието на откопните работилшта, што се проветруваат со сериско водење на протечна воздушна струја, се определува со проектот на вентилацијата, зависно од должината на траењето на пожарната оксидација, потенцијалните опасности и начинот на изолација на „старата“ работа во јамата.

Член 273

Излезниот воздух од сепаратно проветруваните работилшта на отворањето нови делови на лежиштето во јама со појава на метан се води, по правило, непосредно во излезната воздушна струја на односното вентилационо одделение.

Член 274

Излезниот воздух на сепаратно проветруваните откопи или делови на откопи може сериски да се води на наредните откопи ако квалитетот на воздухот е во согласност со условите пропишани со овој правилник.

Член 275

Јамските простории во кои се наоѓа запален материјал, како и ремизите за локомотивите на течно гориво, се

проветруваат така што истрошениот воздух се одведува во излезната воздушна струја, при што можат да се користат и дупчотините за проветрување.

Ако не е можно да се постапи во смисла на став 1 од овој член, наведените простории имаат противпожарна врата, а вентилационите отвори на тие простории – капаци што во случај на пожар во просторијата можат да се затворат однадвор и да се спречи неконтролирано испуштање на продуктите од согорувањето.

Член 276

Јамските простории по кои се води вкупната влезна и вкупната излезна воздушна струја се оддалечени од старата работа најмалку 30 m. Меѓусебното растојание на тие простории, како и нивното растојание од односните простории на вентилационите одделенија, е такво што спречува мешање на воздушните струи.

Член 277

Во рудниците во кои не е исполнет условот од член 276 на овој правилник, за секој конкретен случај се применува адекватна изолација со која се спречува влијанието на старата работа и меѓусебно мешање на воздушните струи.

Член 278

Влезната и излезната воздушна струја на вентил оното одделение се раздвојуваат со вентилациони објек

Член 279

Водење на воздушната струја може да се врши со дупчотини обезбедени од рушење, а во јаглениот слој и обложени.

Член 280

Напречниот пресек на јамската просторија на вкупната влезна и вкупната излезна воздушна струја не може да биде помал од 3,17 m².

Член 281

Пропусните јамски простории на вкупна влезна и излезна воздушна струја на вентилационото одделение имаат приближна големина на профилите.

Член 282

Профилите на јамските простории со кои се разведува воздушната струја, а служат и за нужно повлекување на работниците, имаат височина најмалку 1,8 m.

3. Количина и распределба на воздухот

Член 283

Количината на воздухот со која се проветрува работилшето зависно од природните услови и применетата технологија на работа, се определува врз основа на следните параметри:

- 1) гасоносноста на јаглениот слој и придружните стени, вклучувајќи ја и нерамномерноста на појавувањето на односниот гас;
- 2) гасовите од минирањето;
- 3) гасовите од моторите со внатрешно согорување;
- 4) минималната потребна брзина на протекот на воздухот;
- 5) климатските услови за работа;
- 6) бројот на вградените сепаратни вентилатори;
- 7) запрашеноста на воздухот;
- 8) бројот на работниците на работилшето;
- 9) најнискиот атмосферски притисок.

Потребната количина на воздух се определува како најголема количина на воздухот добиена врз основа на параметрите од став 1 на овој член.

Член 284

Најмалата количина на воздух за проветрување на јамата, зависно од одделните параметри, изнесува:

Параметар	Единица	Минимална вредност
– количина на воздух по тон на производство	$m^3/s/t/ден$	0,017
– количина на воздух по апсолутен дотек на гас	$m^3/s/m^3CH_4$	1,700
– количина на воздух по вработен работник	$m^3/s/раб.$	0,067

Количината на воздух за проветрување од став 1 на овој член се зголемува за износот на неконтролираните загуби во системот на разведување, а загубата не смее да биде поголема за 20% од вкупната потребна количина на воздух.

Член 285

Распределбата на воздухот за проветрување во системот на разведување се определува врз основа на потребните количини на воздух за проветрување и се прикажува на шемата на вентилационата мрежа.

Член 286

Распределбата на количината на воздух за проветрување се врши со вградување на регулатори на протекот на воздух во огранките на вентилационата мрежа.

Регулаторите на протекот на воздух, по правило, се вградуваат во просториите на влезната воздушна струја на начинот определен со пресметувањето на вентилацијата.

По исклучок, ако во просториите на влезната воздушна струја се превезува јаглен и материјал или при санација на пожар, регулатори на протекот на воздух можат да се вградуваат и во просториите на излезната воздушна струја.

Отворот на регулаторот на протекот на воздух се димензионира врз основа на соодветна пресметка.

4. Параметри на вентилационата мрежа

Член 287

Основни параметри на вентилационата мрежа што се определуваат за пресметаната количина и распределба на воздухот за проветрување се:

- 1) пропусната способност на вентилационите патишта;
- 2) отпорите на огранките на мрежата;
- 3) вкупниот отпор со вентилационен канал;
- 4) потенцијалите во точките на расчленување и на објектите на изолација на старата работа;
- 5) еквивалентните отвори;
- 6) степенот на стабилноста на огранокот на мрежата;
- 7) вкупната депресија на јамата.

Минималната дозволена вредност на основните параметри од став 1 на овој член изнесува:

Параметар	Минимална вредност
– еквивалентен отвор на јамата	$0,8 m^2$
– вкупна депресија	min. 300 Pa
– потенцијал меѓу точката на расчленување на влезната и излезната воздушна струја на вентилационото одделение	min. 70 Pa

Член 288

При проветрување на јамата со повеќе главни вентилатори коефициентот на регулацијата на нивната работа не смее да биде поголем од $K = 1,08$.

5. Проветрување на откопите

Член 289

Откопните работилишта, во зависност од методата на откопување, се проветруваат, по правило, со протечно влезно или надолно водење на воздушната струја.

По исклучок, откопите или делови на откопите на работилиштата можат да се проветруваат сепаратно, зависно од рударскогеолошките услови.

Член 290

Во метанска јама на откопното работилиште не смее да се користи дифузно проветрување.

Член 291

Во метанската јама брзината на протекот на воздухот на откопното работилиште не смее да биде помала од 0,1 ниту поголема од 5,0 m/s.

Брзината на протекот на воздухот на откопното работилиште од прв степен на опасност од метан не смее да биде помала од 0,15 ни поголема од 5,0 m/s. При надолно водење на воздухот брзината на протекот на воздухот на откопот не смее да биде помала од 0,2 ни поголема од 0,5 m/s.

Член 292

На откопот од коморен тип, со протечно проветрување, на сите места на кои се наоѓаат работници брзината на воздухот не смее да биде помала од 0,25 m/s.

Во профилот на сепаратно проветруван откоп или на деловите на откопот брзината на воздухот не смее да биде помала од 0,15 m/s.

6. Сепаратно проветрување

Член 293

Сепаратното проветрување на работилиштето може да биде компресионо, депресионо и комбинирано. За комбинирано проветрување на работилиштето депресиониот вентилатор има 30% поголем капацитет од компресиониот вентилатор.

Во метанската јама на работилиштето, по правило, се применува компресионен начин на проветрување.

Член 294

Барањата што мораат да се исполнат за спроведување на сепаратно проветрување се: избор на најповолен начин на проветрување, пресметка на потребната количина на воздух, избор на опрема за обезбедување на потребната количина на воздух, пропишани технички услови за изградба на објекти и вградување на опрема и упатство за начинот на контрола и одржување на уредите за сепаратно проветрување на работилиштето.

Член 295

Вентилатор за сепаратно проветрување на работилиштето се вградува само врз основа на соодветно упатство кое содржи и детали во врска со локацијата, диспозицијата и начинот на вградување.

За компресионен начин на проветрување на работилишта во серија, вентилаторот може да се вгради на почетокот или по должината на цевоводот.

Член 296

Должината на сепаратно проветруваните простории е обусловена од соодветни пресметки за сепаратно проветрување на работилиштето.

Член 297

Количината на воздухот за димензионирање на уредот за сепаратно проветрување на работилиштето се определува како збир на потребната количина на воздух на челото на работилиштето и загубите на воздух по должината на цевоводот.

Член 298

Количината на воздух во протечниот огранок на вентилационата мрежа во кој се вградуваат сепаратни вентилатори е поголема за најмалку 30% од количината на воздух што ја земаат сепаратните вентилатори.

Член 299

Вентилаторите за сепаратно проветрување на работилиштето во протечниот огранок се лоцираат на растоја-

ние од најмалку 10 m од излезната воздушна струја при компресионо проветрување и на растојание од најмалку 10 m во излезната воздушна струја при депресионен начин на проветрување.

Член 300

Вентилационите цевки, како дел од уредот за сепаратно проветрување на работилиштето, се вградуваат според техничкото упатство на производителот и се одржуваат во состојба која загубите на воздух ги сведува на минимум што го определува производителот.

Член 301

Крајот на цевководот зависно од применетиот начин на сепаратно проветрување на работилиштето не смее да биде оддалечен од челото на работилиштето повеќе од 8 m при компресионо проветрување и повеќе од 2 m при депресионо проветрување.

Член 302

При сепаратно проветрување на работилиштето кога се отвораат нови откопни полиња, каде што е можна појава на гасови под притисок се врши проветрување.

Член 303

Напуштените сепаратно проветрувани простории се изолираат од вентилациониот систем на јамата со непрпусно затворање.

Член 304

Ако се прекинува сепаратното проветрување на работилиштето во метански јами, со автоматски уреди се даваат соодветни сигнали за престанок на работата и напуштање на работилиштето.

7. Објекти во вентилационата мрежа

Член 305

Објектите во вентилационата мрежа со кои во јамата се врши изолација на старата работа и на напуштените рударски простории, изолација на влезните и излезните воздушни струи и регулација на распределбата на воздухот, се составен дел на вентилациониот систем на јамата.

Објектите од став 1 на овој член работат кога се дадени локациите на објектот, техничкиот опис, конструкцијата (графички приказ) и техничките услови за вградување.

Член 306

Во поглед на проветрување на јамата објектите се означуваат на начинот утврден со соодветните југословенски стандарди.

Член 307

Објектите за трајна изолација на старата работа мораат да имаат цевка за земање на мостри и мерење на температурата во изолираниот простор а, по потреба, и сифонска цевка за одведување на водата од изолираниот простор, како и знаци за предупредување.

Објектите од став 1 на овој член се вградуваат на растојание до 10 m од протечната воздушна струја.

Приодот до објектите од став 1 на овој член се обезбедува и се подградува, а ако растојанието на вградувањето е поголемо од 10 m и ако е предвидена промена на насоката на воздушната струја, се проветрува посебно.

Член 308

Објектите за изолација на воздушните струи можат да бидат со врата или без врата. Кај објектите со врати, со конструкционо или друго решение се обезбедува вратата да не може да остане отворена.

Бројот на објектите за изолација на воздушните струи, без оглед на разликата на воздушните притисоци, не смее да биде помал од два.

Член 309

Објектите со врати за изолација на воздушните струи се обезбедуваат така што да останат затворени и при промена на насоката на воздушната струја, ако е таа промена предвидена.

Член 310

Раздвојување на влезните од излезните воздушни струи на вентилационите одделенија во метанските јами не може да се врши со помош на вентилациони мостови во исто ниво (цевки и дрвени прегради).

Вентилационите мостови се работат во подината или кровината на јагленит слој, а во слоевите со голема моќност - во различно ниво, со облога која спречува прострујување на воздухот.

Член 311

Ако со изолација се обезбеди да не дојде до краток спој меѓу раздвоените воздушни струи, низ објектите за изолација на воздушните струи на вентилационите одделенија се превезуваат јаглен и материјал.

Ако со дополнителен начин на изолација е обезбедено загубата на воздух по пат на краток спој да не го нарушува режимот на проветрување, низ објектите за изолација континуирано се превезуваат јаглен и материјал.

Член 312

Во метанска јама и во јама во која се јавува опасна јаглена прашина објектите за изолација на вкупната влезна од вкупната излезна воздушна струја се димензионираат така што во случај на евентуална експлозија да издржат притисок на односната локација од најмалку 1013 kPa.

Член 313

Објектите за изолација на воздушните струи се одржуваат во исправна состојба и се контролираат според соодветните југословенски стандарди.

Наодот на контролата на објектите од став 1 на овој член се внесува во контролната книга.

Член 314

Објектите за изолација на старата работа се отвораат само врз основа на претходно преземени технички мерки за заштита од евентуални опасности (пожар, вода, одронување, токсично дејство на гасови и др.) со обезбедување на соодветна опрема, уреди и инсталации.

8. Вентилаторска постројка на јамата

Член 315

Вентилаторската постројка на јамата ја сочинуваат:

- 1) главниот и резервниот вентилатор со дифузор и уредот за промена на насоката на движењето на воздушната струја;
- 2) приклучокот на вентилаторот на јамата (вентилационен канал) и уредите за приклучок и снабдување со енергија.

Член 316

Приклучокот на вентилаторската постројка (вентилационен канал) се изведува по принципот на оптимална аеродинамичност, а неговата должина, по правило, изнесува 10 D, каде што D е пречник на работното коло на вентилаторот.

Ако не се исполни условот од став 1 на овој член се применува насочувач на протекот на воздушната струја.

Приклучоците на главниот и на резервниот вентилатор се прегледуваат најмалку еднаш месечно.

Член 317

Местото на спојување на главното вентилационо окно и вентилациониот канал мора да има благ премин и да биде прекриено со решетка, а конструкцијата мора да биде таква што поради евентуална експлозија да не можат да се оштетат вентилационите постројки.

Спојните сидови на окното и на каналот се изведуваат херметички.

Член 318

Капацитетот на главниот и на резервниот вентилатор се определува врз основа на параметрите на вентилационата мрежа.

Ако капацитетот на резервниот вентилатор во јамата е помал од капацитетот на главниот вентилатор, режимот

на вентилација на јамата со резервен вентилатор се утврдува посебно.

Вентилаторската постројка можат да ја сочинуваат и повеќе вентилатори со истовремена работа во серија или меѓусебно паралелно поврзани.

Член 319

Секоја вентилаторска постројка мора да има најмалку два независни извора на напојување со погонска енергија.

Како независен извор на напојување со погонска енергија од став 1 на овој член се смета и агрегат или мотор со внатрешно согорување.

Исправноста на независните извори на напојување со погонска енергија се контролира најмалку еднаш неделно.

Ако со резервниот извор на напојување од став 2 на овој член не може да се овозможи нормална работа на вентилаторската постројка, со вентилациони објекти и уреди во јамата се обезбедува нормален тек на проветрување на јамата.

Член 320

Секоја јама има систем за регулација на протекот на јамскиот воздух низ јамските простории.

Ако не е исполнет условот од став 1 на овој член, вентилаторската постројка мора да има уред за промена на насоката на протекот на воздушната струја.

Со конструкцијата на уредот за промена на насоката на протекот на воздушната струја се обезбедува со неговото активирање да се доведе најмалку 50% од количината на воздух со која јамата нормално се проветрува.

Уредот од став 2 на овој член се вклучува во време од 10 min.

Уредот од став 2 на овој член се проверува со промена на насоката на движењето на воздушната струја најмалку двапати годишно, за што се води посебна контролна книга.

Член 321

Вентилаторската постројка мора да има уред за континуирано регистрирање на депресијата, а метанската јама со содржина на метан над 0,5% - и уред за автоматско регистрирање на концентрацијата на овој гас во вкупната излезна воздушна струја на јамата.

Уредите од став 1 на овој член можат да бидат поединечни или дел од системот за автоматска делечинска контрола.

Уредот за регистрација на вкупната излезна воздушна струја на јамата е задолжителен само за јамата во која е просторот категоризиран во II степен на опасност од метан.

Член 322

Во просторијата на вентилаторската постројка мора да се наоѓа: упатство за ракување со вентилаторот и со уредот за промена на насоката на воздушната струја, книга на дневните извештаи, книга на прегледите и ремонтот и упатство за постапка при хавари.

Член 323

Конструкцијата на вентилаторите и начинот на нивното приклучување се изведува така што нивото на бучавата надвор од кругот со пречник од 30 m да не изнесува повеќе од 80 dB(A). Ако таа граница е нарушена се вградува придушувач на шумот.

Член 324

Во кругот од 30 m на вградената вентилаторска постројка не смеат да се складираат подграда, делови на транспортери, електроопрема и сл.

9. Контрола на проветрувањето на јамата

Член 325

Секоја јама има контролни книги кои содржат податоци за контролата на количината и квалитетот на воздухот, контролата на гасната состојба, контролата на климатските услови за работа, запрашеност, за состојбата на објектите во вентилационата мрежа и на објектите за изо-

лација на старата работа и за прегледот и ремонтот на главните вентилациони постројки.

Член 326

Техничка документација постои за: објектите, опремата и уредите за вентилација и контрола на вентилацијата, објектите за заштита од гасови, прашина и пожари, верификација на состојбата на вентилацијата на јамата, пожарна појава и оксидациони процеси и биланс на гасовите, список на опремата и уредите за вентилација со техничките карактеристики и контрола на вентилацијата на јамата.

Член 327

Начинот на контрола на вентилацијата, гасната состојба и на другите параметри на сигурноста во врска со вентилацијата на јамата се определува со упатството за нивно ракување.

Под контрола на вентилацијата се подразбира задолжителна проверка на вентилациониот систем на јамата според соодветните југословенски стандарди.

Контролата од став 2 на овој член опфаќа постојано или повремено следење на количината и распределбата на воздухот во вентилационата мрежа, гасната состојба и квалитетот на воздухот, климатските услови за работа, запрашеноста, пожарните показатели, состојбата на просториите и објектите во вентилационата мрежа, работата на уредите за сепаратно проветрување, работа на вентилаторската постројка на јамата и работата на уредот за автоматска контрола.

Параметрите од став 3 на овој член се контролираат на определени мерни места на вентилационата станица и на мерните места за оперативна контрола.

Член 328

Ако количината на воздух се контролира со пренослив рачен апарат, во просторијата од I степен на опасност и во коморите мерења се вршат еднаш месечно, во просторијата од II степен на опасност - двапати месечно и при изработка на окно ако се очекува појава на гасови - двапати месечно, а ако не се очекува појава на гасови - еднаш месечно.

VIII. ЈАМСКИ ГАСОВИ

Член 329

Ако во јамската просторија концентрацијата на јамски гасови во јамскиот воздух е поголема од дозволената концентрација на јагленмоноксид (CO) - 0,005% (V/V), сулфурдиоксид (SO₂) - 0,0004% (V/V), сулфурводород (H₂S) - 0,0007% (V/V), азотни гасови - (како NO₂ - 0,0005% (V/V), и јаглендиоксид - (CO₂) - 1,00% (V/V), работа на луѓето и опремата во таа просторија не е дозволена, освен работа на вентилаторот за проветрување на работилиштето.

По исклучок, од одредбата на став 1 на овој член, работа на луѓето и опремата е дозволена ако количината на јаглендиоксид е до 1,5% (V/V), под услов јамскиот воздух да содржи најмалку 19% (V/V) кислород.

Член 330

Ако концентрацијата на метан во воздушната струја во слободниот профил на јамската просторија е поголема од дозволената граница (во влезната воздушна струја на самостојно вентилационо одделение 0,5% (V/V) на работилиштата 1,5% (V/V) во излезната воздушна струја од самостојно вентилационо одделение 1,5% (V/V) во главната излезна воздушна струја 1,00% (V/V) и во повратниот воздух на сепаратно проветрените работилишта 1,5% (V/V), работа на луѓето и опремата во таа просторија не е дозволена, освен работа на вентилаторите за сепаратно проветрување на работилиштето.

Ако концентрацијата на метан во јамската просторија и на работилиштето изнесува до 2% (V/V), работа на луѓето и опремата е дозволена по исклучок, под услов да се преземат додатни мерки за контрола, а ако концентрацијата на метан е над 2% (V/V) спасување на луѓето, опремата и јамата се врши без минирање.

На откопите или отсеците на откопите кои се проветруваат сепаратно не се применува исклучокот од став 2 на овој член.

Член 331

Дозволенiot однос на смесата на запални (експлозивни) гасови кои се продукт на јамски пожари, спрема кислородот во јамскиот воздух се определува врз основа на хемиска анализа на сите присутни гасови.

1. Категоризација на јамите и распоредување на просториите по степен на опасност од метан

Член 332

Јамата или нејзините самостојни вентилациони одделенија во кои се врши разработка, подготовка или откопување се категоризираат како метански или неметански, според соодветните југословенски стандарди.

Категоризирањето на јамата, на вентилационите одделенија и на просториите за отворање, разработка и откопување и распоредување по степен на опасност од метан се утврдуваат врз основа на резултатите добиени со мерење на метанот, како и врз основа на хемиски анализи за соодветните лежишта.

Самостојните вентилациони одделенија на јамата можат да имаат меѓусебна врска само во просториите на излезната воздушна струја.

Член 333

Самостојните вентилациони одделенија и просториите на метанската јама се распоредуваат во I и II степен на опасност од метан.

Во I степен на опасност од метан се распоредуваат самостојните вентилациони одделенија, просториите со протечно проветрување и другите помошни простории со дифузно проветрување, чија должина не е поголема од 10 m и во кои концентрацијата на метан не поминува 0,5% (V/V).

Во II степен на опасност од метан се распоредуваат јамските простории со нормални услови за проветрување, во кои концентрацијата на метан во јамскиот воздух е поголема од 0,5% (V/V), како и јамските простории со сепаратно проветрување, без оглед на содржината на метан во јамскиот воздух.

Јамската просторија во која влегува воздушната струја од просторија распоредена во II степен на опасност од метан, може да се распореди во I степен на опасност од метан, под услов концентрацијата на метан да не преминува 0,5% (V/V).

Член 334

Контрола на метанот во јамата и на работилиштата се врши најмногу четири часа пред почетокот на работата – ако претходниот ден не се работело, на почетокот и на крајот од работата на секоја смена, непосредно пред и по секој застој во работата и при промена на насоката на движењето на вентилационата струја.

Контрола на метанот се врши непосредно пред дупчењето, полнењето на мини, палењето на мини и по секое минирање.

Контрола на метанот се врши на сите работилишта на јамата, како и на другите места на јамската просторија на кои би можел да се собира метан.

За време на траењето на една работна смена еднаш се контролира метанот во јамската просторија од I степен на опасност од метан во која се движат локомотиви на возна жица. Контрола на метанот се врши во слободниот профил на завршетокот на возната жица на локомотива во насоката на протекот на воздухот.

Контрола на метанот на широкото чело на работилиштето и на неговиот слеп дел се врши најмалку двапати во текот на една работна смена. Растојание меѓу тие контроли изнесува најмалку 2 h.

Контрола на метанот се врши во излезната вентилациона струја на сепаратните и откопните работилишта и на самостојните вентилациони одделенија на јамата – најмалку двапати во текот на една работна смена, во јамските простории од II степен на опасност од метан склони кон избивање на гас, јаглен или материјал со јаглена прашина најмалку трипати во текот на една работна смена, во машинските комори – најмалку еднаш во текот на еден работен ден, во излезната вентилациона струја на јамата – најмалку еднаш во текот на еден работен ден и при изработка на окно каде што се очекува појава на гасови – најмалку трипати во текот на една работна смена.

Контролникот на метанот се вградува на начинот определен со упатството за ракување.

Член 335

Стационарниот индикатор на метан во метанската јама е постојано вклучен во работа и ја покажува концентрацијата на метан во јамскиот воздух. Во случај на концентрација на метан поголема од дозволената, се исклучува доводот на електрична енергија за подрачјето кое контролира со стационарниот индикатор.

Пред исклучувањето на електричната енергија стационарниот индикатор на метан со звучен или светлосен сигнал го предупредува диспечерскиот центар.

На немеханизирано работилиште се употребува поносен индикатор на метан, кој дејствува континуирано при концентрација на метан поголема од 1% (V/V) дава звучен и светлосен сигнал.

Член 336

Ако се отвара ново уште недоволно запознато лежиште на јаглен во кое според геолошката прогноза се очекува концентрација на метан поголема од дозволената концентрација, со посебни уреди се врши предветрување и одведување на евентуалните гасови.

Член 337

Во поглед на проветрување на метанската јама се означуваат сите познати изворишта на метан на таа јама во текот на една календарска година.

IX. ОПАСНА МИНЕРАЛНА ПРАШИНА

Експлозивна јаглена прашина

Член 338

Ако јагленото слој содржи повеќе од 14% волатилни состојки, сметано на чист јаглен без пепел и влага, се врши испитување на експлозивноста на јаглената прашина.

Член 339

На метанската јама со експлозивна јаглена прашина се применуваат одредбите на овој правилник кои важат за метанската јама, освен одредбите што се однесуваат на мерење и регистрација на метанот.

Член 340

Во неметанската јама со експлозивна јаглена прашина брзината на воздушната струја не смее да биде таква да крева и носи експлозивна јаглена прашина.

1. Спречување на создавање на експлозивна јаглена прашина и спречување на експлозија

Член 341

При отворање, разработка, подготовка, откопување на лежиште и превоз на јаглен во јамата мора да се спречи создавањето на лебечка јаглена прашина.

Јаглената прашина собрана на подот, покривот, боковите или на подградата на јамската просторија се отстранува или се неутрализира.

Член 342

Опасноста од експлозија на јаглената прашина се отстранува со влажење со вода, со посипување со камена прашина или со други соодветни средства. На едно место не може истовремено да се применат повеќе начини на отстранување на опасност од експлозивна јаглена прашина ако дејството на еден начин влијае штетно или ја намалува ефикасноста од дејството на друг начин.

2. Отстранување на опасност од експлозија на јаглена прашина со вода

Член 343

Ако во јамата опасноста од експлозија на јаглена прашина се отстранува со вода, мора да постои можност за довод на вода под притисок со цел на секое место во јама-

та да се влажи јаглената прашина и да се создава водена магла (завеса).

Член 344

Работилиштето и неговата околина се влажат на оддалеченост до 20 m од челото на работилиштето односно на оддалеченост до 30 m во насоката на движењето на воздушната струја.

На излезниот дел на откопното работилиште се поставува водена завеса.

Член 345

Работилиштето се влажи постојано, а задолжително пред и по минирањето на јагленот и кога машините за добивање на јаглен се во работа.

Член 346

Пренесување на експлозијата од едно самостојно вентилационо одделение на јамата во друго се спречува со поставување на уред за влажење или на водена брана на излезот и во вентилациониот ходник.

Главна водена брана се поставува во влезната и во излезната воздушна струја и при изведување на подготвителни работи по јаглениот слој.

Споредна водена брана се става пред и над откопното работилиште.

Главната водена брана содржи најмалку 200 литри вода, а споредната 100 литри вода на 1 m² од пресекот на јамската просторија.

3. Отстранување на опасност од експлозија на јаглена прашина со камена прашина

Член 347

Опасност од експлозија на јаглена прашина се отстранува со запрашување со сува камена прашина која има таква гранулација да лебде во воздухот како и јаглената прашина.

Член 348

Најмалку еднаш месечно се врши контрола на содржината на јаглена и на камена прашина на местата на создавање и таложње на експлозивна јаглена прашина, а наодот за контролата се внесува во контролната книга.

Член 349

Во непристапните делови на јамата кои остануваат привремено отворени се врши механичко запрашување.

Член 350

Пренесување на експлозијата на јаглена прашина од една јамска просторија во друга се спречува со поставување на главна брана од камена прашина во влезната и во излезната воздушна струја на вентилационото одделение и при изведување на подготвителни работи по јаглениот слој.

Споредна брана од камена прашина се поставува пред и над откопното работилиште.

Главната брана од камена прашина содржи 200 kg, а споредната 50 kg камена прашина на 1 m² од пресекот на јамската просторија.

X. ЈАМСКИ ПОЖАРИ

Член 351

При отворањето и експлоатацијата на лежиште на јаглен чии слоеви се склони кон самозапалност, се утврдуваат параметрите на самозапалност.

Според параметарот на самозапалност, јаглените слоеви се распоредуваат во I група ако параметарот на самозапалност е до 80 °C и во II група ако параметарот на самозапалност е над 80 °C.

Јаглениот слој кој има природна склоност кон самозапалност според параметарот од II група се откопува по метода која оневозможува појава на пожар на откопното работилиште.

Член 352

На влезот во самостојно вентилационо одделение се поставува противпожарна врата.

Противпожарната врата не смее да биде близу до местото на навозиштето на окното, нископот, поткопот и влезот во самостојните вентилациони одделенија.

Противпожарната врата се отвара спротивно од насоката на движењето на воздушната струја.

Член 353

Во јамата мора да постои резерва на материјал за изработка на противпожарни прегради.

Член 354

За гасење на пожар се употребуваат:

1) апарат со вода – за гасење на сите пожари, освен на пожари на електрични уреди и течни гасови;

2) апарат со пена – за гасење на сите пожари;

3) апарат со јаглендиоксид – за гасење на сите пожари;

4) апарат со прав – за гасење на сите пожари;

5) азот во течна или гасовита состојба;

6) воздушна пена – за гасење на сите пожари при исклучување на електричната струја;

7) хемиски средства чии физичко-хемиски особни, се такви што предизвикуваат гасење на пожар.

Употреба на апарати со прав за гасење на пожар на електрични уреди со ротирачки делови не е дозволена.

Член 355

Одделението и просториите во јамата во кои може да се појави пожар се контролираат во определени интервали, за што се води контролна книга.

1. Спречување на пожар

Член 356

Во јамата во која се наоѓа самозапален јаглен слој, а во која работите се изведуваат со изработка на паралелни јамски простории, растојанието меѓу тие простории мора да биде толкаво да спречи краток слој на вентилационата струја.

Член 357

По завршувањето на откопувањето на откопното поле или ревиrot, старите работи се затвораат непропусно.

Член 358

Варење, лемење и режење на метали со автоген и друг апарат може да се врши во просторија од I степен на опасност од метан, под услов на оддалеченост над 10 m спрема просторијата од II степен на опасност да се постави соодветен контролен уред за метан.

2. Гасење на пожар

Член 359

Гасење на пожар се врши директно со адекватна интервенција.

Член 360

Во самостојно одделение на јамата оддалечено од влезот во јамата повеќе од 1 500 m, се изработува посебно јамско противпожарно складиште кое содржи материјал за преградување, цеграда, штици, шајки, иловача, вода, песок, соодветен противпожарен апарат, резервна пумпа за вода, црево и др. и кое има телефонска врска со површината на земјата.

Член 361

Ако се врши зблатување на затворените пожарни простории или инјектирање на пожарните жаришта во јаглениот слој, се применува уред и средство за спречување на евентуална експлозија или појава на гасови и пареи.

3. Испитување на затворени пожарни простори**Член 362**

Ако состојбата на местото на пожарот се влошува, пожарната преграда се контролира еднаш во текот на една работна смена и за таа контрола се води контролна книга.

Во затворениот пожарен простор на јамата повремено се контролира гасната состојба, температурата и притисокот, за што се води контролна книга.

Член 363

Затворениот пожарен простор се отвара само ако воздухот во тој простор не може да се запали.

Член 364

Воздухот од затворениот пожарен простор се одведува непосредно во излезната вентилациона струја.

XI. ЈАМСКА ВОДА**Член 365**

Собирникот на вода во јамата мора да има капацитет за најмалку осумчасовен прилив на јамска вода.

Ако условот од став 1 на овој член не е исполнет, а собирникот се полни со вода за помалку од осум часа, но не помалку од четири часа, се презема една или повеќе додатни технички мерки, со тоа што нивото на наталожена тива во собирникот на вода во јамата не смее да биде поголема од 15% од вкупното ниво на водата.

Член 366

Ако приливот на вода во јамата е поголем од 250 l/min се води контролна книга во текот на работата на секоја работна смена.

Член 367

Јамата или одделението (откопното поле) се распоредува во I степен на опасност во кој не е можен ненадеен пробив на вода и сиплив материјал, во II степен на опасност во кој е можен ненадеен пробив на вода и во III степен на опасност во кој постои опасност од ненадејно надоаѓање на вода и сиплив материјал.

Член 368

Подземната вода која доаѓа во јамата се каптира и со цевки или со канали се спроведува до собирникот на водата.

Член 369

Површинските води над јамата се спроведуваат така што да не ги загрозуваат јамските работи.

Член 370

Ако рударските работи во јамата можат да предизвикаат надоаѓање на голема количина вода од површината на земјата во јамата или надоаѓање на подземни води во голема количина, во тој дел на лежиштето се поставуваат сигурносни столбови.

Член 371

Отворот на јамата (устието на окната, кископите и поткопите) се поставува и изработува над највисокото познато ниво на водата на површината на земјата.

1. Уреди за црпење на вода**Член 372**

Капацитетот на уредите за црпење на вода од јамата е двојно поголем од нормалниот дотек на вода во јамата.

Главната црпна станица во јамата се изработува во близина на спојот на јамата (окна, нископ) со површината на земјата.

2. Превентивни мерки против надоаѓање на вода и сиплив материјал**Член 373**

Опасноста од надоаѓање на вода во јамата се отстранува со предвртување, со избор на местото на поставување и должината на испитната дупкотина или со вградување на брана односно баража против водата.

Член 374

Ако се очекува прилив на вода поголем од капацитетот на црпната пумпа за вода во тој дел на јамата, на дупкотината се вградуваат превентери.

Член 375

Дупкотината во јамата со која не се одводнува водата, по целата своја должина се забетонира, зацементира или се наполнува со глина.

Член 376

За предвртувањето, бројот, правецот и должината на дупкотините како и за начинот на нивното затворање, се води контролна книга.

Член 377

Водената брана и баражата имаат најмалку четирикратна сигурност во однос на поместувачката цврстина на околната стена.

Член 378

Одводнување на стенските наслојки со дупкотина со вградени филтри се врши така што на определени места на дупкотината и во дупкотините се вградува пиезомертар за контрола на притисокот на водата во стенските наслојки.

XII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 379**

Со денот на влегувањето на овој правилник во сила престануваат да важат чл. 23 до 40 од Правилникот за техничките мерки за превоз со транспортери со лента во рударството („Службен лист на СФРЈ”, бр. 5/73 и 12/74).

Член 380

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а ќе се применува по истекот на шест месеци од денот на објавувањето.

Бр. 07-93/137
21 јули 1988 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација
Вукашин Драговиќ, с. р.

23.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоценни метали пропишува

П РАВИЛНИК**ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МОСТОВИ ЗА МЕРЕЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат мостовите за мерење на електрична капацитивност – мерилата за електрична капацитивност (во натамошниот текст: мостовите) во опсег од 1 fF до 100 μF и во опсег на фреквенции од 50 Hz до 100 kHz.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS. EL-5/2.

Член 2

Одредбите од овој правилник не се применуваат на:

- 1) мостните компаратори - уредите за споредување на две мери за електрична капацитивност;
- 2) автоматските и полуавтоматските мостови;
- 3) мостовите на кои делот на мерната големина се отчитува на индикаторот на рамнотежа.

Член 3

Под мост, во смисла на овој правилник, се подразбира уред кој се состои од мостна мрежа, нулев индикатор и извор на наизменична струја, кои можат да бидат вградени во исто куќиште.

Член 4

За мостовите мораат во техничката документација да бидат наведени номиналните опсези.

Мерните опсези мораат да бидат еднакви на номиналните опсези, ако во техничката документација не е назначено поинаку.

Член 5

Точноста на мостовите е дефинирана со границите на дозволените основни грешки и на работните грешки што се искажуваат како збир на процентот од отчитаната вредност и еден постојан дел.

Мостовите се распоредени во следните класи на точност: 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2 и 5.

Ако мостот има неколку мерни опсези, секој опсег може да има своја ознака на класата на точност.

Член 6

На мерите мора да биде назначено:

- номинална фреквенција, или

- дискретна номинална фреквенција, или
- номинален опсег на фреквенции и вредности на отстапувањата од мерната фреквенција.

Член 7

Осетливоста на мостот мора да биде таква што промената на покажувањето на мостот во однос на рамнотежната состојба за вредност еднаква на половина од вредноста на границата на дозволената основна грешка да предизвика отклон на светлосната дамка на скалата на индикаторот на рамнотежата кој не е помал од 1 mm односно отклон на врвот на стрелката на индикаторот на рамнотежата кој не е помал од 0,5 mm.

Член 8

За секој мост производителот мора во техничката документација да ја наведе вредноста на диелектричката цврстина на изолацијата искажана преку вредноста на испитниот напон. Утврдување на оваа вредност се врши согласно со точка 6.5.4 на југословенскиот стандард JUS L.G1.025 пропишан со Правилникот за југословенскиот стандард од областа на електротехниката („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/79).

Член 9

За мостовите мора да биде наведена вредноста на изолационата отпорност помеѓу приклучокот и куќиштето. Оваа вредност утврдена при еднонасочен напон од 500 V $\pm$ 10% во траење од 1 min не смее да биде помала од 1 M Ω .

Член 10

Референтните услови на влијателните големини дадени во следната табела:

Влијателна големина	Референтна вредност	Ознака на класата на точност (%)	Дозволено отстапување од референтната вредност
Температура на околината	20°C, 23°C или 25°C	0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2; 5	$\pm$ 1°C $\pm$ 2°C $\pm$ 3°C
Релативна влажност на воздухот	60%	сите класи	$\pm$ 15%
Атмосферски притисок	101,3 kPa	сите класи	$\pm$ 4 kPa
Напон на мрежата за напојување	номинален напон	сите класи	$\pm$ 1 %
Фреквенција на мрежата за напојување	номинална фреквенција	сите класи	$\pm$ 1%
Мерен напон	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	
Мерна фреквенција	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	
Форма на наизменичниот напон на мрежата за напојување	синусоидна	сите класи	$\beta = 0,05$, при што најголемото отстапување од врвната вредност не смее да премине 2%
Положба при работата	положба што е назначена од производителот		$\pm$ 1°

Член 11

Номиналните работни услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Ознака на класата на точност (%)	Номинален работен опсег
Температура на околината	сите класи	од + 5°C до + 40°C од 0°C до + 45°C од - 25°C до + 70°C

Релативна влажност на воздухот	сите класи	од 20% до 80% (исклучувајќи кондензација) од 10% до 90% (вклучувајќи кондензација) од 5% до 95% (вклучувајќи кондензација)
Напон на мрежата за напојување	сите класи	номинална вредност $\pm$ 10% номинална вредност - 12% до + 10% номинална вредност - 20% до + 15%

Влијателна големина	Ознака на класата на точноста (%)	Номинален работен опсег
Фреквенција на мрежата за напојување	сите класи	номинална вредност $\pm 5\%$ номинална вредност $\pm 5\%$ номинална вредност $\pm 10\%$
Мерен напон	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Мерна фреквенција	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Положба при работата	сите класи	опсег назначен од страна на производителот

Член 12

Мостот мора да биде сместен во куќиште кое го штити од механички оштетувања и од други влијанија на околината.

Член 13

Мостот мора да биде конструиран така што да се оневозможи надворешни дејствија со кои може да се влијае врз метролошките особини на мостот кои се пропишани со овој правилник.

Член 14

Со конструкцијата на мостот мора да биде обезбедено место за ставање на жиг односно етикета.

Член 15

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 16

На куќиштето на мостот мораат да бидат напишани:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) ознака на типот;
- 3) сериски број;
- 4) службена ознака на типот на мостот, ако е извршено испитување на типот.

Член 17

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-1576/6
13 декември 1988 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милан Межек, с. р.

24.

Врз основа на член 25 став 2 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МОСТОВИ ЗА МЕРЕЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ – РАБОТНИ ЕТАЛОНИ НА ЕДИНИЦАТА ЗА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат мостовите за мерење

на електрична капацитивност – работните еталони на единицата за електрична капацитивност (во натамошниот текст: мостовите) во опсег од 1 fF до 100 μ F и во опсег на фреквенции од 50 Hz до 100 kHz.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.RE.EL-5/1

Член 2

Одредбите од овој правилник не се применуваат на:

- 1) мостните компаратори – уредите за споредување на две мери за електрична капацитивност;
- 2) автоматските и полуавтоматските мостови;
- 3) мостовите на кои делот на мерната големина се отчитува на индикаторот на рамнотежата.

Член 3

Под мост, во смисла на овој правилник, се подразбира уред кој се состои од мостна мрежа, нулев индикатор и извор на наизменична струја, кои можат да бидат вградени во исто куќиште.

Член 4

За мостовите мораат во техничката документација да бидат наведени номиналните опсези.

Мерните опсези мораат да бидат еднакви на номиналните опсези, ако во техничката документација не е назначено поинаку.

Член 5

Точноста на мостовите е дефинирана со границите на дозволените основни грешки и на работните грешки што се искажуваат како збир на процентот од отчитаната вредност и еден постојан дел.

Мостовите се распоредени во следните класи на точност: 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2 и 5.

Ако мостот има неколку мерни опсези, секој опсег може да има своја ознака на класата на точноста.

Член 6

На мерите мора да биде назначено:

- номинална фреквенција, или
- дискретна номинална фреквенција, или
- номинален опсег на фреквенциите и вредности на отстапувањата од мерната фреквенција.

Член 7

Осетливоста на мостот мора да биде таква што промената на покажувањето на мостот во однос на рамнотежната состојба за вредност еднаква на половина од вредноста на границата на дозволената основна грешка да предизвика отклон на светлосната дамка на скалата на индикаторот на рамнотежата кој не е помал од 1 mm односно отклон на врвот на стрелката на индикаторот на рамнотежата кој не е помал од 0,5 mm.

Член 8

За секој мост производителот мора во техничката документација да ја наведе вредноста на диелектричката цврстина на изолацијата искажана преку вредноста на испитниот напон. Утврдување на оваа вредност се врши согласно со точка 6.5.4. на југословенскиот стандард JUS L.G1.025 пропишан со Правилникот за југословенскиот стандард од областа на електротехниката („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/79).

Член 9

За мостовите мора да биде наведена вредноста на изолационата отпорност помеѓу приклучокот и куќиштето. Оваа вредност утврдена при еднонасочен напон од 500 V $\pm 10\%$ во траење од 1 min не смее да биде помала од 100 m Ω .

Член 10

Референтните услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Референтна вредност	Ознака на класата на точност (%)	Дозволено отстапување од референтната вредност
Температура на околината	20°C, 23°C или 25°C	0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2; 5	± 1°C ± 2°C ± 3°C
Релативна влажност на воздухот	60%	сите класи	± 15%
Атмосферски притисок	101,3 kPa	сите класи	± 4 kPa
Напон на мрежата за напојување	номинален напон	сите класи	± 1%
Фреквенција на мрежата за напојување	номинална фреквенција	сите класи	± 1%
Мерен напон	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	
Мерна фреквенција	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	
Форма на наизменичниот напон на мрежата за напојување	синусоидна	сите класи	$\beta = 0,05$, при што најголемото отстапување од врвната вредност не смее да премине 2%
Положба при работата	положба што е назначена од производителот		± 1°

Член 11

Номиналните работни услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Ознака на класата на точност (%)	Номинален работен опсег
Температура на околината	сите класи	од + 5°C до + 40°C од 0°C до + 45°C од - 25°C до + 70°C
Релативна влажност на воздухот	сите класи	од 20% до 80% (исклучувајќи кондензација) од 10% до 90% (вклучувајќи кондензација) од 5% до 95% (вклучувајќи кондензација)
Напон на мрежата за напојување	сите класи	номинална вредност ± 10% номинална вредност - 12% до + 10% номинална вредност - 20% до + 15%
Фреквенција на мрежата за напојување	сите класи	номинална вредност ± 5% номинална вредност ± 5% номинална вредност ± 10%
Мерен напон	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Мерна фреквенција	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Положба при работата	сите класи	опсег назначен од страна на производителот

Член 12

Мостот мора да биде сместен во куќиште кое го штити од механички оштетувања и од други влијанија на околината.

Член 13

Мостот мора да биде конструиран така што да се оневозможат надворешни дејствија со кои може да се влијае врз метролошките особини на мостот што се пропишани со овој правилник.

Член 14

Со конструкцијата на мостот мора да биде обезбедено место за ставање на жиг односно етикета.

Член 15

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 16

На куќиштето на мостот мораат да бидат напишани:
1) фирма односно назив или знак на производителот;
2) ознака на типот;
3) сериски број;
4) службена ознака на типот на мостот, ако е извршено испитување на типот.

Член 17

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02 - 1576/5
13 декември 1988 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милан Межек, с. р.

25.

Врз основа на член 25 став 2 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МЕРИ ЗА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ – РАБОТНИ ЕТАЛОНИ НА ЕДИНИЦАТА ЗА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат мерите за електрична капацитивност – работните еталони на единицата за електрична капацитивност (во натамошниот текст: мерите) со номинални вредности на електричната капацитивност од 1 fF до 100 µF и во опсег на фреквенции од 50 Hz до 1 MHz.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.RE.EL-5/3.

Член 2

Одредбите од овој правилник не се однесуваат на мерите кај кои вредноста на најголемиот дозволен работен напон е поголема од 1000 V.

Член 3

Под мера, во смисла на овој правилник, се подразбираат:

- 1) еднозначни мери – кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електрична капацитивност;
- 2) повеќезначни мери со континуална промена на вредноста на електричната капацитивност – кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност;
- 3) повеќезначни мери со дискретна промена на вредноста на електричната капацитивност – декади на електрична капацитивност (со една или повеќе декадни единици);
- 4) повеќезначни мери со дискретна и континуална промена на вредноста на електричната капацитивност – декади на електрична капацитивност (со една или повеќе декадни единици и со кондензатор со променлива вредност на електрична капацитивност).

Член 4

Точноста на мерите е дефинирана со границите на дозволените основни грешки и на работните грешки изразени во проценти од номиналната вредност на електричната капацитивност на мерата, кои се искажуваат на следниот начин:

1) за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електричната капацитивност

$$\delta = \pm a, \text{ каде што } a - \text{ класа на точност на мерата}$$

2) за кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност

$$\delta = \pm a \frac{C_{\max}}{C}$$

каде што е:

a – класа на точност на мерата;

$C_{\max}$ – најголема вредност на електричната капацитивност на кондензаторот со променлива вредност на електричната капацитивност;

C – номинална вредност на поставената електрична капацитивност;

3) за декади на електрична капацитивност како збир на процентот од отчитаната вредност и еден постојан дел.

Мерите се распоредени во следните класи на точност: 0,005; 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2 и 5.

Декадите на електрична капацитивност можат да имаат декадни единици од различни класи на точност.

Член 5

Мерите мораат да имаат назначени:

- номинална фреквенција, или
- дискретна номинална фреквенција, или
- номинален опсег на фреквенции.

Член 6

Вредноста на тангенсот на аголот на диелектричните загуби за мерите не смее да биде поголема од:

1) $1 \cdot 10^{-4}$ – за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електричната капацитивност со воздушен диелектрик;

2) $1 \cdot 10^{-4}$ – за кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност со воздушен диелектрик;

3) $5 \cdot 10^{-3}$ – за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електричната капацитивност со цврст диелектрик;

4) $5 \cdot 10^{-3}$ за најголеми декадни единици на декади на електрична капацитивност со цврст диелектрик.

Член 7

За повеќезначните мери во техничката документација мора да биде наведена вредноста на минималната електрична капацитивност која се определува кога прилучокот кој е на понизок потенцијал е врзан за куќиштето.

Член 8

За мерите што се изведени со три приклучоци, во техничката документација мора да биде наведена вредноста на електричната капацитивност помеѓу приклучокот кој е на понизок потенцијал и куќиштето.

Член 9

За секоја мера во техничката документација треба да се наведе вредноста на диелектричната цврстина на изолацијата искажана преку вредноста на испитниот напон. Утврдување на оваа вредност се врши според точка 6.5.4 на југословенскиот стандард JUS L.G1.025 пропишан со Правилникот за југословенскиот стандард од областа на електротехниката („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/79).

Член 10

За мерите мора да биде наведена вредноста на изолационата отпорност помеѓу приклучокот и куќиштето. Оваа вредност утврдена при еднонасочен напон од 500 V $\pm$ 10% во траење од 1 min не смее да биде помала од 100 M Ω .

Член 11

Референтните услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Референтна вредност	Ознака на класата на точност (во %)	Дозволено отстапување од референтната вредност
Температура на околината	20 °C, 23 °C или 25 °C	0,005; 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2; 5	$\pm$ 1 °C $\pm$ 2 °C $\pm$ 3 °C
Релативна влажност на воздухот	60 %	сите класи	$\pm$ 15%
Атмосферски притисок	101,3 kPa	сите класи	$\pm$ 4 kPa
Фреквенција на наизменичната струја	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	

Влијателна големина	Референтна вредност	Ознака на класата на точност (%)	Дозволено отстапување од референтната вредност
Напон на приклучоците	номинален напон	сите класи	до максимално дозволеениот работен напон
Форма на наизменичниот напон	синусоидна	сите класи	$\beta = 0.05$, при што најголемото отстапување од врвната вредност не смее да премине 2%

Член 12

Номиналните работни услови на влијателните големи се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Ознака на класата на точност (%)	Номинален работен опсег
Температура на околината	сите класи	од + 5 °C до + 40 °C од 0 °C до + 45 °C од - 25 °C до + 70 °C
Фреквенција на наизменичната струја	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Напон на приклучоците	сите класи	до максимално дозволеениот работен напон

Член 13

Мерите мораат да имаат изведени и означени приклучоци за приклучување во електрично коло.

Декадите на електричната капацитивност можат да имаат изведени приклучоци и за одделни декадни единици.

Член 14

Мерата мора да биде сместена во куќиште кое ја штити од механички оштетувања и од други влијанија на околината.

Член 15

Мерата мора да биде конструирана така што да се оневозможат надворешни дејствија со кои може да се влијае врз метролошките особини на мерата кои се пропишани со овој правилник.

Член 16

Со конструкцијата на мерата мора да биде обезбедено место за ставање на жиг односно етикета.

Член 17

Сите надворешни делови на мерата што се наоѓаат под напон поголем од 42 V во текот на работата мораат да имаат заштита од случаен допир.

Член 18

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 19

На куќиштето на мерата мораат да бидат напишани:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) ознака на типот;
- 3) сериски број;
- 4) службена ознака на типот на мерата, ако е извршено испитување на типот;
- 5) номинална вредност на електричната капацитивност односно номинален опсег на мерата;
- 6) ознака на номиналните вредности на електричната капацитивност на чехорите на декадните единици;
- 7) најголем дозволен работен напон.

Член 20

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-1576/3
13 декември 1988 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милан Межек, с. р.

26.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МЕРИТЕ ЗА ЕЛЕКТРИЧНА КАПАЦИТИВНОСТ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат мерите за електрична капацитивност – мерилата за електрична капацитивност (во натамошниот текст: мерите) со номинални вредности на електричната капацитивност од 1 fF до 100 µF у во опсег на фреквенции од 50 Hz до 1 MHz.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.EL-5/4.

Член 2

Одредбите од овој правилник не се однесуваат на мерите кај кои вредноста на најголемиот дозволен работен напон е поголема од 1000 V.

Член 3

Под мера, во смисла на овој правилник, се подразбираат:

- 1) еднозначни мери – кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електрична капацитивност;
- 2) повеќезначни мери со континуална промена на вредноста на електричната капацитивност – кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност;
- 3) повеќезначни мери со дискретна промена на вредноста на електричната капацитивност – декади на електрична капацитивност (со една или повеќе декадни единици);
- 4) повеќезначни мери со дискретна и континуална промена на вредноста на електричната капацитивност – декади на електрична капацитивност (со една или повеќе декадни единици и со кондензатор со променлива вредност на електричната капацитивност).

Член 4

Точноста на мерите е дефинирана со границите на дозволените основни грешки и на работните грешки изразени во проценти од номиналната вредност на електричната капацитивност на мерата кои се искажуваат на следниот начин:

- 1) за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електричната капацитивност
 $\delta = \pm a$, каде што е а – класа на точност на мерата;

2) за кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност

$$\delta = \pm a \frac{C_{\max}}{C}$$

каде што е: а - класа на точност на мерата;

$C_{\max}$ - најголема вредност на електричната капацитивност на кондензаторот со променлива вредност на електричната капацитивност;

C - номинална вредност на поставената електрична капацитивност;

3) за декади на електрична капацитивност како збир на процентот од отчитаната вредност и еден постојан дел.

Мерите се распоредени во следните класи на точност: 0,005; 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2 и 5.

Декадите на електрична капацитивност можат да имаат декадни единици од различни класи на точност.

Член 5

На мерите мора да биде назначено:

- номинална фреквенција, или
- дискретна номинална фреквенција, или
- номинален опсег на фреквенции.

Член 6

Вредноста на тангенсот на аголот на диелектричните загуби за мерите не смее да биде поголема од:

1) $1 \cdot 10^{-4}$ за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електрична капацитивност со воздушен диелектрик;

2) $1 \cdot 10^{-4}$ за кондензатори со променлива вредност на електричната капацитивност со воздушен диелектрик;

3) $5 \cdot 10^{-3}$ за кондензатори што имаат една (номинална) вредност на електричната капацитивност со цврст диелектрик;

4) $5 \cdot 10^{-3}$ за најголеми декадни единици на декади на електрична капацитивност со цврст диелектрик.

Член 7

За повеќезначните мери во техничката документација мора да биде наведена вредноста на минималната електрична капацитивност која се определува кога приклучокот што е на понизок потенцијал е врзан за куќиштето.

Член 8

За мерите што се изведени со три приклучоци во техничката документација мора да биде наведена вредноста на електричната капацитивност помеѓу приклучокот кој е на понизок потенцијал и куќиштето.

Член 9

За секоја мера производителот мора во техничката документација да ја наведе вредноста на диелектричката цврстина на изолацијата искажана преку вредноста на испитниот напон. Утврдувањето на оваа вредност се врши според точка 6.5.4. на југословенскиот стандард JUS L.G1.025 пропишен со Правилникот за југословенскиот стандард од областа на електротехниката („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/79).

Член 10

За мерите мора да биде наведена вредноста на изолационата отпорност помеѓу приклучокот и куќиштето. Оваа вредност утврдена при еднонасочен напон од 500 V $\pm$ 10% во траење од 1 min не смее да биде помала од 100 M Ω .

Член 11

Референтните услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Референтна вредност	Ознака на класата на точност (во %)	Дозволено отстапување од референтната вредност
Температура на околината	20° C, 23° C или 25° C	0,005; 0,01; 0,02; 0,05; 0,1; 0,2; 0,5; 1; 2; 5	$\pm 1^\circ \text{C} \pm 2^\circ \text{C} \pm 3^\circ \text{C}$
Релативна влажност на воздухот	60%	сите класи	$\pm 15\%$
Атмосферски притисок	101,3 kPa	сите класи	$\pm 4 \text{ kPa}$
Фреквенција на наизменичната струја	вредност назначена од страна на производителот	сите класи	
Напон на приклучоците	номинален напон	сите класи	до максимално дозволеениот работен напон
Форма на наизменичниот напон	синусоидна	сите класи	$\beta = 0,05$, при што најголемото отстапување од врвната вредност не смее да премине 2%

Член 12

Номиналните работни услови на влијателните големини се дадени во следната табела:

Влијателна големина	Ознака на класата на точност (%)	Номинален работен опсег
Температура на околината	сите класи	од + 5° C до + 40° C од 0° C до + 45° C од -25° C до + 70° C
Фреквенција на наизменичната струја	сите класи	опсег назначен од страна на производителот
Напон на приклучоците	сите класи	до максимално дозволеениот работен напон

Член 13

Мерите мораат да имаат изведени и означени приклучоци за приклучување во електрично коло.

Декадите на електрична капацитивност можат да имаат изведени приклучоци и за одделни декадни единици.

Член 14

Мерата мора да биде сместена во куќиште што ја штити од механички оштетувања и од други влијанија на околината.

Член 15

Мерата мора да биде конструирана така што да се оневозможи надворешни дејствија со кои може да се влијае врз метролошките особини на мерата кои се пропишани со овој правилник.

Член 16

Со конструкцијата на мерата мора да биде обезбедено место за ставање на жиг односно етикета.

Член 17

Сите надворешни делови на мерата што се наоѓаат под напон поголем од 42 V во текот на работата мораат да имаат заштита од случаен допир.

Член 18

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 19

На куќиштето на мерата мораат да бидат напишани:

- 1) фирма односно назив или знак на производителот;
- 2) ознака на типот;
- 3) сериски број;
- 4) службена ознака на типот на мерата, ако е извршено испитување на типот;
- 5) номинална вредност на електричната капацитивност односно номинален опсег на мерата;
- 6) ознака на номиналните вредности на електричната капацитивност на чекорите на декадните единици;
- 7) најголем дозволен работен напон.

Член 20

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 02-1576/4
13 декември 1988 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милан Межек, с. р.

27.

Врз основа на член 52 став 3 од Законот за здружување во Стопанската комора на Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/86 и 43/87), Собранието на Стопанската комора на Југославија на XVIII седница, одржана на 29 септември 1988 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ОСНОВИЦАТА И СТАПКАТА НА ПРИДОНЕСОТ НА СТОПАНСКАТА КОМОРА НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА 1989 ГОДИНА

1. Основните организации на здружен труд, работните организации без основни организации, основните организации на кооперанти, работните организации на кооперанти без основни организации, договорните организации на здружен труд, основните задружни организации, основните организации на здружен труд во задруга за кооперација со земјоделците, земјоделските задруги без основни организации, занаетчиските задруги без основни организации, другите задруги, интерните банки, основните банки, здружените банки, основните заедници за осигурување – реосигурување од ризици, другите финансиски организации, заедниците за осигурување – реосигурување без основни заедници за ризици и посебните здруженија на организациите на здружен труд (во натамошниот текст: корисниците на општествени средства) и плаќаат придонес од доходот на Стопанската комора на Југославија по стапка од 0,704 промила.

2. Основица по која ѝ се плаќа придонес на Стопанската комора на Југославија претставува остварениот доход утврден по периодичната пресметка односно по завршната сметка без намалување на основицата, ослободувања и олесненија.

По исклучок од одредбата на став 1 од оваа точка, основица за здружените банки и заедниците за осигурување на имот и лица претставува остварениот доход на работната заедница, со тоа што како обврзник се јавува банката односно заедницата за осигурување на имот и лица.

3. Месечната аконтација на придонесот се уплатува на жиро-сметката на Стопанската комора на Југославија, број 60811-849-453, до 10-ти во месецот за изминатиот месец.

Месечните аконтации од став 1 на оваа точка се утврдуваат:

1) за јануари и февруари – врз основа на остварениот доход утврден по периодичната пресметка за јануари-септември претходната година;

2) за март – врз основа на остварениот доход по завршната сметка за претходната година;

3) за април, мај и јуни – врз основа на остварениот доход по периодичната пресметка за јануари-март тековната година;

4) за јули, август и септември – врз основа на остварениот доход по периодичната пресметка за јануари-јуни тековната година;

5) за октомври, ноември и декември – врз основа на остварениот доход по периодичната пресметка за јануари-септември тековната година.

Корисниците на општествени средства, по усвојувањето на периодичната пресметка односно завршната сметка, поднесуваат до надлежната служба на општественото книговодство налог за уплата на разликата на помалку уплатениот придонес, односно налог за враќање на повеќе уплатениот придонес по аконтациите.

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 0210/190ц
29 септември 1988 година
Белград

Претседател
на Собранието на
Стопанската комора на
Југославија,
Мијо Крешиќ, с. р.

28.

Врз основа на член 29 став 3 од Законот за основите на банкарскиот и кредитниот систем („Службен лист на СФРЈ“, бр. 70/85, 9/86, 34/86, 72/86 и 65/87), генералниот директор на Службата на општественото книговодство пропишува

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНА НА УПАТСТВОТО ЗА ПОДАТОЦИТЕ ШТО ИНТЕРНАТА БАНКА ГИ ОБЕЗБЕДУВА И ГИ ДОСТАВУВА ДО СЛУЖБАТА НА ОПШТЕСТВЕНОТО КНИГОВОДСТВО ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ЕДИНСТВЕНАТА ЕВИДЕНЦИЈА И ЗА ВРШЕЊЕ НА ИНФОРМАТИВНО-АНАЛИТИЧКИ РАБОТИ

1. Во Упатството за податоците што интерната банка ги обезбедува и ги доставува до Службата на општественото книговодство за потребите на општествената евиденција и за вршење на информативно-аналитички работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/86) во образецот „Р-1“ – Извештај на интерната банка за плаќањата извршени на сметка на основачите на интерната банка, зборовите над колона 4: „во динари без пари“ се заменуваат со зборовите: „во илјади динари“.

2. Во образецот „Р-1“ во Упатството за пополнување точка 3 став 2 се менува и гласи: „Износите се исказуваат во илјади динари“.

3. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

40. бр. 1/3
10 јануари 1989 година
Белград

Генерален директор
на Службата на
општественото
книговодство,
Димитрие Тасиќ, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА**ОДЛУКА**

ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСТАВНОСТА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИВРЕМЕНО ОГРАНИЧУВАЊЕ НА РАСПОЛАГАЊЕТО СО ДЕЛ ОД ОПШТЕСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ ЗАЕДНИЦИ И САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ОПШТЕСТВЕНИТЕ ДЕЈНОСТИ ЗА ПОТРОШУВАЧКА ВО 1988 ГОДИНА

1. Самоуправната интересна заедница за воспитување и основно образование на општина Осиек поведе пред Уставниот суд на Југославија постапка за оценување на уставноста на Законот за привремено ограничување на располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките заедници и самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1988 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 31/88).

Самоуправната интересна заедница за воспитување и основно образование на општина Осиек смета дека наведениот закон не е согласен со Уставот на СФРЈ поради тоа што со него се нарушува слободната размена на трудот во областа на воспитувањето и основното образование, чиј доход се формира со стапката на издвојувањето од личниот доход на корисниците на услугите утврдена со самоуправната спогодба, па дека не е оправдано, а ниту е во согласност со системот на самоуправното спогодување, со закон да се утврдува лимитот на вкупната маса на средствата.

2. Со наведениот закон е утврдено дека општествено-политичките заедници и самоуправните интересни заедници од општествените дејности можат да располагаат со дел од општествените средства за потрошувачка по утврдените периоди во 1988 година во износ на остварените средства во истите периоди во 1987 година зголемени за определени проценти. Со тој закон е утврдена и обврската на наведените заедници да ги намалат стапките на данокот и придонесот од доходот на организациите на здружен труд и од личните доходи на работниците сразмерно со износот на издвоените средства во случај на утврдување на вишоците на приходи, доколку издвоените средства се над 3% од остварените приходи во тој период.

3. Со одредбата на член 267 став 1 алинеја 3 од Уставот на СФРЈ е утврдено дека со сојузен закон може, кога е тоа неопходно, заради спречување и отстранување на поголеми растројства во стопанството, да се пропише привремена забрана на располагањето со дел од општествените средства за потрошувачка од страна на организациите на здружен труд, самоуправните интересни заедници и други самоуправни организации и заедници.

Поаѓајќи од наведената одредба на Уставот на СФРЈ, според сфаќањето на Уставниот суд на Југославија, со сојузен закон можеше да се пропише привремена забрана на располагањето со дел од општествените средства за потрошувачка во определени дејности заради отстранување на настанатите растројства, и оспорениот закон, со кој се пропишани тие мерки, не е несогласен со Уставот на СФРЈ.

Уставниот суд на Југославија смета дека со наведениот сојузен закон не се ограничува самоуправното право на работниците во самоуправните интересни заедници од општествените дејности да ги уредуваат основните и мерилата за распределба на средствата за лични доходи и да ги применуваат своите самоуправни акти со кои ги уредуваат тие прашања, туку дека со тој закон само се ограничуваат средствата за потрошувачка, што, според сфаќањето на Уставниот суд на Југославија, не е несогласно со Уставот на СФРЈ.

Од тие причини Уставниот суд на Југославија оцени дека наведениот закон е согласен со Уставот на СФРЈ.

4. Уставниот суд на Југославија, врз основа на член 375 од Уставот на СФРЈ и член 37 од Деловникот на Уставниот суд на Југославија, на седницата одржана на 19 октомври 1988 година, донесе

О д л у к а

Се одбива предлогот да се утврди дека одредбите од Законот за привремено ограничување на располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките заедници и на самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1988 година не се согласни со Уставот на СФРЈ.

Оваа одлука Уставниот суд на Југославија ја донесе во состав: претседател на Судот проф. д-р Бранислав Ивановиќ и членови на судот: Хрвоје Бачиќ, Божидар Булатовиќ, м-р Крсте Чаловски, Димче Козаров, д-р Иван Кристан, Вељко Марковиќ, Милосав Стијовиќ и Душан Штрбац.

И У-бр.3/1-88
19 октомври 1988 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на
Југославија,
д-р Бранислав Ивановиќ, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Одлуката за утврдување на надоместот за посебни намени што се додава на цената на нафтените деривати, објавена во „Службен лист на СФРЈ”, бр. 3/89 се поткрала долунаведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОТ ЗА ПОСЕБНИ НАМЕНИ ШТО СЕ ДОДАВА НА ЦЕНАТА НА НАФТЕНИТЕ ДЕРИВАТИ

Во точка 4 наместо зборовите: „настанати до 31 декември 1988 година во согласност со точка 2 на оваа одлука” треба да стојат зборовите: „во износ од 846.000.000.000 динари а најдоцна до 30 јуни 1989 година”.

Од Сојузниот секретаријат за законодавство, правосудство и управа. Белград, 20 јануари 1989 година

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Одлуката за измени на Одлуката за видот и количеството односно вредноста на предметите што физички лица можат да ги увезуваат и извезуваат, објавена во „Службен лист на СФРЈ”, бр. 76/88, се поткрала долунаведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗМЕНИ НА ОДЛУКАТА ЗА ВИДОТ И КОЛИЧЕСТВОТО ОДНОСНО ВРЕДНОСТА НА ПРЕДМЕТИТЕ ШТО ФИЗИЧКИ ЛИЦА МОЖАТ ДА ГИ УВЕЗУВААТ И ИЗВЕЗУВААТ

Во точка 6 на Одлуката наместо бројот: „4” треба да стои: „5”, а наместо бројот: „5” треба да стои: „4”.

Од Сојузниот секретаријат за законодавство, правосудство и управа. Белград, 9 јануари 1989 година

НАЗНАЧУВАЊА И РАЗРЕШУВАЊА

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/78, 21/82, 18/85 и 37/88), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ СОВЕТНИК НА СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАР ЗА СТОПАНСТВО

За советник на сојузниот секретар за стопанство се назначува Миломир Гурковиќ поранешен шеф на кабинетот на сојузниот секретар за пазар и општи стопански работи.

С. п. п. бр. 2095
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосављевиќ, с. р.

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/78, 21/82, 18/85 и 37/88), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ПОМОШНИК НА СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАР ЗА СТОПАНСТВО**

За помошник на сојузниот секретар за стопанство се назначува Лука Јеловац, порано помошник на претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија.

С. п. п. бр. 2096
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/78, 21/82, 18/85 и 37/88), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ПОМОШНИК НА СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАР ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ**

Се разрешува Миливоје Максиќ од должноста помошник на сојузниот секретар за надворешни работи со 28 октомври 1988 година, поради заминување на друга должност.

С. п. п. бр. 2097
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 76 од Законот за прекршоците со кои се повредуваат сојузните прописи („Службен лист на СФРЈ”, бр. 4/77, 20/82 и 14/85), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОЈУЗНИОТ СОВЕТ ЗА ПРЕКРШОЦИ**

За претседател на Сојузниот совет за прекршоци се именува Милутин Радовановиќ, досегашен потсекретар во Сојузниот секретаријат за пазар и општи стопански работи.

С. п. п. бр. 2098
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 11 од Законот за Новинската агенција Танјуг („Службен лист на СФРЈ”, бр. 24/74 и 30/87), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК НА НОВИНСКАТА АГЕНЦИЈА ТАНЈУГ**

За главен и одговорен уредник на Новинската агенци-

ја Танјуг се именува Младен Арнаутовиќ, досегашен главен и одговорен уредник на таа агенција.

С. п. п. бр. 2102
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/78, 21/82, 18/85 и 37/88), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ПОМОШНИК НА СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАР ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ**

Душан Штрбац се разрешува од должноста помошник на сојузниот секретар за надворешни работи со 24 октомври 1988 година, поради заминување на друга должност.

С. п. п. бр. 2103
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 244 став 1 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/78, 21/82, 18/85 и 37/88), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ПОМОШНИК НА ДИРЕКТОРОТ НА СОЈУЗНИОТ ЗАВОД ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА**

За помошник на директорот на Сојузниот завод за стандардизација се назначува Драгољуб Бановиќ, досегашен помошник на директорот на тој завод.

С. п. п. бр. 2104
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

Врз основа на член 76 од Законот за прекршоците со кои се повредуваат сојузните прописи („Службен лист на СФРЈ”, бр. 4/77, 20/82 и 14/85), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОЈУЗНИОТ СОВЕТ ЗА ПРЕКРШОЦИ**

Јанез Груден се разрешува од должноста претседател на Сојузниот совет за прекршоци поради истекот на времето на кое е назначен.

Именуваниот во смисла на одредбата на член 249 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет се става на располагање.

С. п. п. бр. 2105
15 декември 1988 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

ОДЛИКУВАЊА**УКАЗ****ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

- врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се

одликува

- за особени заслуги во развивањето и зацврстувањето на мирољубивата соработка и пријателските односи меѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Федеративна Република Нигерија

СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКА ГОЛЕМА СВЕЗДА

Ibrahim Badamasi Babangida - претседател на Федеративна Република Нигерија и врховен командант на вооружените сили.

Бр. 70
20 јули 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството, на
СФРЈ,
Раиф Диздаревиќ, с. р.

УКАЗ**ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

- врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се

одликува

- за особени заслуги во афирмацијата на српско-хрватскиот јазик и југословенската литература, како и за придонес кон унапредувањето на културната и пријателската соработка меѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Република Франција

**СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКО ЗНАМЕ СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

Michel Aubin - писател, професор на Сорбона.

Бр. 71
22 јули 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Раиф Диздаревиќ, с. р.

УКАЗ**ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

- врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се

одликува

- за заслуги во негувањето на патриотските чувства меѓу југословенските иселеници и придонес кон развивањето на економската соработка и пријателските односи меѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Република Венецуела

**СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКО ЗНАМЕ СО ЗЛАТНА
СВЕЗДА НА ЃЕРДАН**

Peros Antona Anton Tony.

Бр. 72
25 јули 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Раиф Диздаревиќ, с. р.

УКАЗ**ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

- врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се

одликуваат

- за заслуги во развивањето и зацврстувањето на соработката и пријателските односи меѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Република Франција

СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКО ЗНАМЕ СО ЛЕНТА

Jean Claude Trichet - директор на Трезорот во Министерството за економија, финансии и приватизација;

**СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКА СВЕЗДА СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

Francois Vexon - претседател на банката Franco-Yugoslave

СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКА СВЕЗДА НА ЃЕРДАН

Jean De Rosen - помошник на директорот во Службата за меѓународни односи на Министерството за економија и приватизација.

Бр. 73
25 јули 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Раиф Диздаревиќ, с. р.

УКАЗ**ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА
РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

- врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се

одликуваат:

Од СР Црна Гора

- за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ
ЗРАЦИ**

Дамјановиќ Јеремија Ђорѓије, Жарковиќ Василија Драгољуб;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА**

Тадиф Ђура Милена, Тадиф Ђурка Панто, Тијаних
Николе Обрен, Вуковић Недељка Мирко;

- за особени заслуги и постигнати успеси во работата
од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Делић Давида Батрић, Делић Нова др Борислав;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Богдановић Радована Михаило, Кецојевић Спасоја
Момир;

Од СР Словенија

- за заслуги на полето на јавната дејност со која се
придонесува кон општиот напредок на земјата

СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО БРОНЗЕН ВЕНЕЦ

Урбашек Албина Михаел;

- за особени заслуги и постигнати успеси во работата
од значење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ
ЗРАЦИ**

Пивец Франц Франци;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА**

Божић Ивана Иван, Харапин Макса Антон, Кукович-
Оперчкал Франц Амалија;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Мочан Марка Петер, Париш-Уранк Јоже Марија,
Пожар Антон Јанез, Секербиш Иван Мирослав, Зупанчић
Јоже Данијел;

- за заслуги во развивањето и реализирањето на кон-
цепцијата на општонародната одбрана и за успеси во по-
дигањето на воено-стручното знаење и борбената готов-
ност на нашите граѓани

**СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ
МЕЧЕВИ**

Ферк Штефана Бранко;

- за заслуги во социјалистичката изградба на земјата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Ратајц-Смоле Франчишка Франчишка, Везјак Фран-
ца Алојз;

Од СР Србија

- за заслуги на полето на јавната дејност со која се
придонесува кон општиот напредок на земјата

СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО БРОНЗЕН ВЕНЕЦ

Јовашевиќ Видосава Братислав, Костиќ Љубомира
Миодраг;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА СВЕЗ-
ДА**

Бачић Радисава Славољуб, Чавдаревић Милорада
Војислав, Кричковић-Банчић Бранка Лепосава, Николић
Тихомира Миливоје, Николов Александра Тодор;

- за особени заслуги и постигнати успеси во работата
од значење за напредокот на земјата

**СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

Банђар Михаила Данило, Јањић Вукадина Драгољуб,
Никлијан Стевана Стеван, Милоевић Милована Илија,
Младеновић Димитрија Милорад, Поповић Илије Љубо-
мир, Вуковић Војислава Стојан;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за напредокот на земјата

**СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН
ВЕНЕЦ**

Антић Чедомира Топлица, Бојчић Николе Вас, До-
брић Димитрија Љубиша, Гмитровић Александра Петар,
Јовић Стојана Борисав, Китановић-Стојановић Будимира
Љиљана, Лукић Голуба Момир, Милуновић Милорада
Владимир, Николић Илије Живорад, Орсовановић Илије
Светозар, Пауновић Живојина Новица, Павловић Мило-
сава Милоје, Петровић Стојана Душан, Петровић Власти-
мира Сава, Петровић Милутина Томислав, Полтиковић
Јована Добривоје, Радојчић Живана Михаило, Решић
Александра Милан, Савић Миодрага Петар, Станикић
Симеона Станимир, Стевановић Серафима Милисав, Сто-
јадиновић Жарка Радомир, Стојановић Обрада Богољуб,
Василевић Петра Борислав, Вељовић Светомира Милво-
је, Војкановић Јована Петар, Вучићевић-Ивковић Стоји-
мира Драгица;

- за заслуги во развивањето и реализирањето на кон-
цепцијата на општонародната одбрана и за успеси во под-
игањето на воено-стручното знаење и борбената готов-
ност на нашите граѓани

**СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕ-
ЧЕВИ**

Лукиќ Пере Живко;

- за заслуги во социјалистичката изградба на земјата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Чуберовић Верољуба Љутица, Милојковић Владими-
ра Драчке, Радуловић Илије Сретен, Симић Драгослава
Страхиња, Стојановић Светомира Јован, Вучковић Душа-
на Драгиша;

- за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

Анђелковић-Керо Анте Гордана, Бунановић Филипа
Јеремија, Ђорђевић Петра Љубиша, Јањић Живорада Ми-
лан, Крачуновић Филипа Ђорђе, Миленковић-Савић Ду-
шана Јелица, Ненадић Миленка Зоран, Путојић Светозара
Јован, Рајкуић Петра Жика, Ракитовац-Махмутхоић Не-
ца Бисерка, Ристић Живка Љубомир, Васић Светислава
Зоран, Војновић Стеве Бошко, Вучковић Милана Драган;

- за заслуги и постигнати успеси во работата на оп-
штонародната одбрана

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

Пејић Момира Бранко;

Од С А П Косово

- за заслуги и постигнати успеси во работата од зна-
чење за социјалистичката изградба на земјата

**СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА**

Малићи Хајриз Мехмед, Ристић Драгомира Стоја-
дин;

- за заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Алексић Драгића Радован, Цигољи Небиха Раиф, Хачну Идриза Мухедин, Хајдини Рахима Авди, Халили Смаила Сефедин, Хасани Хамита Хајдар, Јанићијевић Милорада Рајко, Лазић Душана Милутин, Љатифи Бахтира Нуредин, Милошевић Чедомира Милош, Миловановић Јеврема Борисав, Мирена Адема Исмајл, Пеци Назифа Бајрам, Поповић Младена Светозар, Радић Ратомира Мирослав, Савић Јована Владимир, Секулић Божидара Борислав, Селими Муса Брахим, Сопи Садик Хасан, Треча Зена Јусуф, Витија Исјама Исмаил, Вукашиновић Манојла Душко;

- за заслуги во социјалистичката изградба на земјата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Барбатовци Ахмета Реџеп, Велићи Неби Месит;

- за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

Богосављевић Живојина Часлав, Ѓеља Абдула Демир, Ѓучала Исјама Елми, Даниловић Миладина Игњат, Делија Мухамета Хилми, Кутловци Хајвеза Пајазит, Маколи Бајрама Хајриз, Радосављевић Томислава Радомир, Тахири Рамадана Џафер, Треча Шерифа Гани.

Бр. 74
27 јули 1988 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Раиф Диздаревиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
20. Одлука за распоредување на средствата за потребите на федерацијата, што се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, за периодот јануари-март 1989 година	117
21. Одлука за привремено регулирање на увозот на определени стоки заради интервенција на домашниот пазар во 1989 година	140
22. Правилник за техничките нормативи за подземна експлоатација на јаглен	144
23. Правилник за метролошките услови за мостови за мерење на електрична капацитивност	168
24. Правилник за метролошките услови за мостови за мерење на електрична капацитивност - работни еталони на единицата на електрична капацитивност	170
25. Правилник за метролошките услови за мери за електрична капацитивност - работни еталони на единицата за електрична капацитивност	172
26. Правилник за метролошките услови за мерите за електрична капацитивност	173
27. Одлука за утврдување на основницата и стапката на придонесот на Стопанската комора на Југославија	175
28. Упатство за измена на Упатството за податоците што интерната банка ги обезбедува и ги доставува до Службата на општественото книговодство за потребите на единствената евиденција и за вршење на информативно-аналитички работи	175
Одлука за оценување на уставноста на Законот за привремено ограничување на располагањето со дел од општествените средства на општествено-политичките заедници и самоуправните интересни заедници од општествените дејности за потрошувачка во 1988 година	176
Исправка на Одлуката за утврдување на надоместот за посебни намени што се додава на цената на нафтените деривати	176
Исправка на Одлуката за измени на Одлуката за видот и количеството односно вредноста на предметите што физички лица можат да ги увезуваат и извезуваат	176
Назначувања и разрешувања	176
Одликувања	177